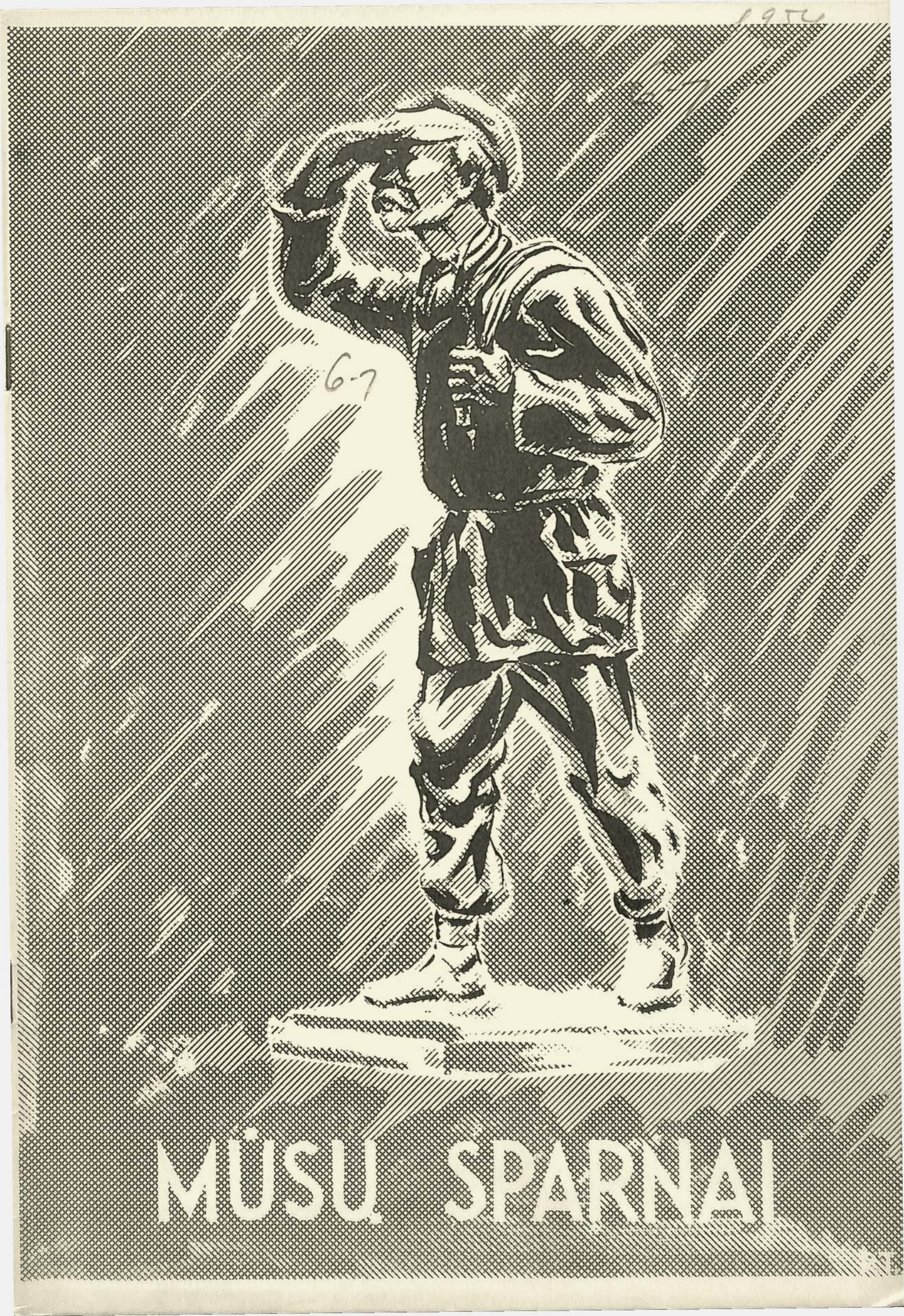
MŪSŲ SPARNAI

OUR WINGS — Lithuanian Protestant Journal
PUBLISHER — Lith. Evangelical Reformed Church in Exile
EDITOR — Eugene S. Gerulis
ADDRESS — 4428 S. Western Av., Chicago 9, Ill., U. S. A.

T U R I N Y S

Jubiliejinis Knygnešys (viršelis) — Dail. R. Tinfavičius — Psl.
Lietuva — P. Vaičaitis 1

TIKĖJIMAS IR AMŽINYBĖ

Atsišaukimas į žmoniją — Julijos Bendikaitės vertimas 2
Ką Krikščionių Bažnyčiai Davė Evanstono Kongresas? — Kun. P. Dilys . . 5
Pasaulio Reformatų Kongresas — D. 9
Septintasis Lietuvos Reformatų Bažnyčios Synodas Tremtyje — P. B. . . 12
Mūsų dabartis ir Bažnyčių Santykiai — Spt. Kun. S. Neimanas 20
Kas Yra Liuteronas? — Kun. Dr. G. Elson Ruff 23
25 Metai Dievo Tarnyboje 29
Dievo ir Bažnyčios Pažinimo Reikalu — Kun. Dr. M. Kavolis 30
Atsakymas — Dr. K. G. 32
Kun. Doc. Jono Paupero 25 Metų Jubiliejus — Ziono Sargas 36
Ir Ant Šios Uolos — Kun. V. Kurnatauskas 37

TĖVYNĖ IR PASAULIS

Amerikietė Rašytoja ir Mes 40
The United Faiths Of The United Nations — Miss Kathryn Hulme . . . 41
Lietuvio Protestanto Charakteristika ir Pareiga — Dr. K. Gudaitis . . . 44

JAUNIMO SKYRIUS

Kodėl Žmogus Verkia? — Kun. Harry Nuudi 52
Šachmatai — V. P. 55
Jaunimo Vadovo Žodis — Stud. J. Slavėnas 56

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

Vienuoliktas Klausimas — Atsakymas Kun. P. Dilio 58
Dvyliktas Klausimas — Atsakymas Kun. A. Trakio 59
Tryliktas Klausimas — Atsakymas Kun. P. Dilio 59

KRONIKA IR ŽINIOS

Ar Tu Su Mumis? — Spt. Kun. S. Neimanas, Kun. P. Dilys ir Žurn. E. Gerulis 61
A. A. Mokytojas Jurgis Kutra — J. K. 62
Palaidi Prisiminimai Apie Julių Janonį — M. Karaša 64
Išradėjas Jokūbas Trečiokas — Inž. H. P. 66
Žinios — 67

MŪSŲ SPARNAI — Lietuvių Protestantų Žurnalas
LEIDĖJAS — Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia Tremtyje
REDAKTORIUS — Eugenijus S. Gerulis
ADRESAS — 4428 S. Western Av., Chicago 9, Ill., U. S. A.
ADMINISTRACIJA — J. Gerulis, J. Trečiokas ir A. Ramonis
EKSPEDICIJA — Ronaldas Slavėnas ir Jonas Mikelėnas
ŽURNALO RĖMĖJŲ BŪRELIO PIRMININKAS — V. Karosas
VINJETĖS — V. K. Jonyno
SPAUSTUVĖ — M. Morkūno

MŪSŲ SPARNAI

KRIKŠČIONIŠKOS MINTIES LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ ŽURNALAS
Nr. 6 ir 7, IV metai 1954, lapgritis

LIETUVA

1944 - - 1954

Yra šalis, kur upės teka
Linksmai tarp girių ūžiančių
Ir meiliai tarpu savęs šneka
Prie giesmininkų vieversių.
Ten prakaitas aplieja žmones
Prie vasaros sunkių darbų,
Ir prastas apdaras marškonis
Apdengia sąnarius visų.
Bet tave meiliai pavaišina,
Kaip tik nueisi į svečius, —
Tave ten myli, valgydina,
Kiek tiktai leidžia išteklius.
Ir grakščios tos šalies merginos,
Ten žydi visa ko puikiau...
Šalis ta L i e t u v a vadinas.
Bet aš — neilgai ten buvau...
Atsimenu, kad į guolį
Saulutę prašo vakarai,
Lietuviai gieda tad varguoliai,
Nes pabaigti dienos darbai...

Kaip tąsyk mergos veidą skaistų
Prie rūtų lenkia kvepiančių,
Dainuodamos jas meiliai laisto,
Lelijų skinas žydinčių...
Atsimenu, kaip vakaras šiltas
Po vasaros kaitrios dienos
Ir oras, ramumu išpiltas,
Nenoroms traukia prie dainos...
Kaip tąsyk varpas sunkiai gaudžia
Ir jis girdėt toli, toli...
Seniai jau paukščiai medžiuos snaudžia,
Bet pats užmigti negali...
Kaip upės vandens, mintys teka,
Idėjos reiškiasi galvoj;
Gamta su tavim, rodos, šneka:
„Gražu, gražu mūs Lietuvoj"...
O tėviške! koks mielas kraštas,
Kurio taip netekau ūmai, —
To neišreikš nė vienas raštas,
Tai pasakys vieni jausmai...

P. Vaičaitis

Lietuvos Laisvės Statula Kaune

OUR WINGS — Lithuanian Protestant Journal
PUBLISHER — Lith. Evangelical Reformed Church in Exile
EDITOR — Eugene S. Gerulis
ADDRESS — 4428 S. Western Av., Chicago 9, Ill., U. S. A.

T U R I N Y S

Jubiliejinis Knygnešys (viršelis) — Dail. R. Tinfavičius — Psl.
Lietuva — P. Vaičaitis 1

TIKĖJIMAS IR AMŽINYBĖ

Atsišaukimas į žmoniją — Julijos Bendikaitės vertimas 2
Ką Krikščionių Bažnyčiai Davė Evanstono Kongresas? — Kun. P. Dilys . . 5
Pasaulio Reformatų Kongresas — D. 9
Septintasis Lietuvos Reformatų Bažnyčios Synodas Tremtyje — P. B. . . 12
Mūsų dabartis ir Bažnyčių Santykiai — Spt. Kun. S. Neimanas 20
Kas Yra Liuteronas? — Kun. Dr. G. Elson Ruff 23
25 Metai Dievo Tarnyboje 29
Dievo ir Bažnyčios Pažinimo Reikalu — Kun. Dr. M. Kavolis 30
Atsakymas — Dr. K. G. 32
Kun. Doc. Jono Paupero 25 Metų Jubiliejus — Ziono Sargas 36
Ir Ant Šios Uolos — Kun. V. Kurnatauskas 37

TĖVYNĖ IR PASAULIS

Amerikietė Rašytoja ir Mes 40
The United Faiths Of The United Nations — Miss Kathryn Hulme . . . 41
Lietuvio Protestanto Charakteristika ir Pareiga — Dr. K. Gudaitis . . . 44

JAUNIMO SKYRIUS

Kodėl Žmogus Verkia? — Kun. Harry Nuudi 52
Šachmatai — V. P. 55
Jaunimo Vadovo Žodis — Stud. J. Slavėnas 56

KLAUSIMAI — ATSAKYMAI

Vienuoliktas Klausimas — Atsakymas Kun. P. Dilio 58
Dvyliktas Klausimas — Atsakymas Kun. A. Trakio 59
Tryliktas Klausimas — Atsakymas Kun. P. Dilio 59

KRONIKA IR ŽINIOS

Ar Tu Su Mumis? — Spt. Kun. S. Neimanas, Kun. P. Dilys ir Žurn. E. Gerulis 61
A. A. Mokytojas Jurgis Kutra — J. K. 62
Palaidi Prisiminimai Apie Julių Janonį — M. Karaša 64
Išradėjas Jokūbas Trečiokas — Inž. H. P. 66
Žinios — 67

MŪSŲ SPARNAI — Lietuvių Protestantų Žurnalas
LEIDĖJAS — Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia Tremtyje
REDAKTORIUS — Eugenijus S. Gerulis
ADRESAS — 4428 S. Western Av., Chicago 9, Ill., U. S. A.
ADMINISTRACIJA — J. Gerulis, J. Trečiokas ir A. Ramonis
EKSPEDICIJA — Ronaldas Slavėnas ir Jonas Mikelėnas
ŽURNALO RĖMĖJŲ BŪRELIO PIRMININKAS — V. Karosas
VINJETĖS — V. K. Jonyno
SPAUSTUVĖ — M. Morkūno

MŪSŲ SPARNAI

[illegible]IKŠČIONIŠKOS MINTIES LIETUVIŲ EVANGELIKŲ REFORMATŲ ŽURNALAS

1954, lapgritis

LITHUANIAN PROTESTANT RELIGIOUS JOURNAL
"MŪSU SPARNAI"
4428 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 9, ILL.

VA

- 1954

Kaip tąsyk mergos veidą skaistų
Prie rūtų lenkia kvepiančių,
Dainuodamos jas meiliai laisto,
Lelijų skinas žydinčių...
Atsimenu, kaip vakaras šiltas
Po vasaros kaitrios dienos
Ir oras, ramumu išpiltas,
Nenoroms traukia prie dainos...
Kaip tąsyk varpas sunkiai gaudžia
Ir jis girdėt toli, toli...
Seniai jau paukščiai medžiuos snaudžia,
Bet pats užmigti negali...
Kaip upės vandens, mintys teka,
Idėjos reiškiasi galvoj;
Gamta su tavim, rodos, šneka:
„Gražu, gražu mūs Lietuvoj"...
O tėviške! koks mielas kraštas,
Kurio taip netekau ūmai, —
To neišreikš nė vienas raštas,
Tai pasakys vieni jausmai...

P. Vaičaitis

Nes pabaigti dienos darbai...

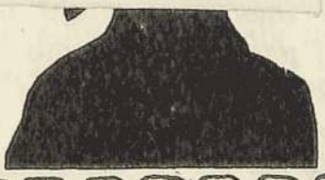

Lietuvos Laisvės Statula Kaune

Religinio skyriaus vedėja — kuratorė HALINA DILIENĖ
Adresas: 1404 E. 65-th Pl., Chicago 37, Ill., U. S. A. Tel. HY 3-2078.

ATSIŠAUKIMAS Į ŽMONIJĄ

VIENBALSIAI PRIIMTAS ANTRAJAME PASAULIO KRIKŠČIONIŲ BAŽNYČIŲ TARYBOS VISUOTINAME SUVAŽIAVIME

Evanston'e, U. S. A., 1954 m. rugpiūčio mėnesį.

Julijos Bendikaitės vertimas

1. Jėzaus Kristaus vardu mes sveikiname visą krikščioniją ir visus kitus mūsų brolius pasaulyje. Mes tvirtai išpažįstame mūsų tikėjimą į Jėzų Kristų, kad Jis yra pasaulio viltis, ir trokštame dalintis šituo tikėjimu su visais žmonėmis. Tegu mums Dievas atleidžia, kad mes savo nuodėmėmis taip dažnai slėpėme šią viltį nuo pasaulio.

2. Šiais neramiais laikais vienur žmonėse mes matome tikėjimą, kitur baimę. Žmonės ilgisi laisvės, tiesos bei taikos, ir tai yra gera, nes pats Dievas nori, kad mes šias vertybes turėtume. Bet Jis sutvėrė mus aukštesniems tikslams. Jis sutvėrė mus sau, kad mes Jį pažintume ir mylėtume, kad Jį garbintume ir Jam tarnautume. Niekas kitas, kaip tik Dievas gali patenkinti žmogaus troškimus. Žmogus, kuris užmiršta tai, tampa sau priešu. Jis ieško teisybės, bet sukuria priespaudą. Jis trokšta taikos ir ramybės, bet sukelia karus. Pati jo prigimties paslaptis grąsina nuvesti jį į pražūtį. Nežiūrint, ar jis pripažįsta tai ar ne — kiekvienas žmogus stovi po Dievo teismu ir mirties šešėlyje.

3. Čia, kur mes stovime, Kristus stovėjo su mumis. Tikras Dievas ir tikras Žmogus, Jis atėjo mūsų ieškoti ir išganyti. Ir nors mes buvome Dievo priešai, Kristus mirė už mus. Mes nukryžiavome Jį, bet Dievas prikėlė Jį iš mirusių. Kristus prisikėlė. Jis nugalėjo nuodėmės ir mirties jėgas. Prasidėjo naujas gyvenimas. Savo prisikėlimo ir dangun užžengimo galia, Kristus išsiuntė pasaulin naują savo žmonių bendruomenę, kuri yra rišama Jo dvasios, kuri dalyvauja Jo dievišk-

koje gyvatoje ir kurios užduotis yra skelbti Kristų visam pasauliui. Kristus ateis ir vėl, ateis kaip Teisėjas ir Karalius, ateis, kad viską atbaigtų. Tada mes matysime Jį tokį, koks Jis yra, ir pažinsime Jį, kaip Jis mus pažįsta. Kartu su visu Dievo sukurtu pasauliu mes nekantraudami laukiame to atėjimo, nes mes žinome, kad Dievas savo žodį ištesi, bei kad net ir dabar Jis viską laiko savo rankoje.

4. Tokia yra Dievo žmonių viltis per visus amžius, ir mes skelbiame ją šiandien iš naujo visiems, kurie klausosi. Priimti šią viltį — reiškia palikti savo kelius ir eiti Dievo keliu. Tai reiškia, kad mes gyvename kaip atleisti nuodėmininkai ir kaip kūdikiai, augą Jo meilėje. Priimti Dievo kelią — reiškia turėti pilietybę toje Karalystėje, kurios nei viso pasaulio nuodėmės nepajėgia sugriauti. Tai reiškia — turėti pilietybę meilės, džiaugsmo ir ramybės šalyje, kuri supa visą žmoniją, nors mes jos ir nematome. Tai reiškia — kartu su Kristumi nešti žmonijos kančias ir nusivylimą, skelbiant jai tą didžiąją paslaptį apie Dievo Karalystę, kurios jie nesitiki. Tai reiškia — žinoti, kad nežiūrint ką pasaulis ir bedarytų, Jėzus Kristus karaliauja ir karaliaus.

5. Žinodami tai, mes galime drąsiai be baimės pasitikti piktojo galią ir mirties grėsmę. Būdami apginti nuo baimės, mes esame laisvi, kad galėtume mylėti be ribų, nes virš žmonių ir istorijos teismų laukia teismas to Karaliaus, kurs mirė už visus ir kuris teis mus paskiausiai pagal tai, ką mes esame padarę Jo mažiausiam broliui. Taigi, mūsų krikščioniškas tikėjimas veda mus į mūsų artimą. Jis verčia mus kasdieną melsti: "Tebūnie Tavo valia žemėje, kaip ji yra danguje" ir kiekvienoje mūsų gyvenimo srityje elgtis taip, kaip meldžiame. Ši viltis suteikia mums gyvenimą, kuris yra pilnas nusitikėjimas Dievu mūsų maldose ir pilnas darbų, kurie yra vykdomi laukimo šviesoje; veda į gyvenimą, kuris žvelgia į Jėzų ir nekantriai laukia tos dienos, kada Jis sugrįž garbėje.

6. Per mūsų narius—bažnyčias mes norėtume dabar prabilti į kiekvieną parapiją. Prieš šešis metus mūsų bažnyčios davė tvirtą pasižadėjimą sudaryti Pasaulio Bažnyčių Tarybą, pareikšdamos savo intenciją stovėti drauge, susivienyti. Mes dėkojame Dievui už Jo suteiktą palaimą mūsų darbuose ir bendravime per tuos 6 metus. Dabar mes žengiame į antrą stadiją. Nepakanka vien tik stovėti drauge. Mes turime žengti pirmyn. Vis daugiau ir daugiau suprasdami mūsų vienybę Kristuje, mes negalime toleruoti, kad mus kas skirtų. Todėl mes ir klausiame jus: ar jūsų bažnyčia rimtai apgalvoja savo giminystės ryšius su kitomis bažnyčiomis mūsų Viešpaties maldos šviesoje, kad mes galėtume būti pašventinti tiesoje, ir kad mes visi galėtume būti kaip vienas.

Ar jūsų parapija drauge su kitomis aplinkinėmis parapijomis daro viską, ką tik gali, kad jūsų artimas galėtų tikrai išgirsti vieno Ganytojo balsą, šaukiančio visus į vieną kaimenę.

7. Jėgos, kurios skiria mus vienus nuo kitų, yra tvirtos. Šiame suvažiavime mes pasigendame bažnyčių atstovų iš Kinijos, kurie dalyvavo su mumis Amsterdame. Be to, yra dar ir daugiau kraštų ir bažnyčių, kurios nėra reprezentuojamos mūsų Taryboje, ir mes karštai trokštame jų draugystės. Bet mes esame dėkingi, kad, nežiūrint ir kaip mes esame skaldomi šių laikų didžiųjų politinių galių, čia — Evanstone, mes esame suvienyti Kristuje. Ir mes taip pat džiaugiamės, kad maldos ir vienos vilties jungiami, mes palaikome vienybės ryšį su mūsų broliais krikščionimis visame pasaulyje.

8. Todėl, išeinant iš to vienybės ryšio, mes turime kalbėti apie baimę ir nepasitikėjimą, kurie šiomis dieno-

mis drasko mūsų pasaulį. Tik po Kristaus kryžiumi, kur yra randamas nuodėmių atleidimas, visa žmonija gali būti suvienyta. Po tuo pačiu kryžiumi krikščionys privalo kasdien melstis už savo priešus. Po šiuo kryžiumi mes turime numesti pasididžiavimo, nekantrumo ir baimės pančius. Visi, kurie žino, kad Kristus prisikėlė, turėtų drąsiai laukti naujų jėgų, kad galėtų prasilaužti pro kiekvieną žmonių užtvertą užtvarą.

9. Nepakanka, jei krikščionys siekia taikos vien tik sau. Jie privalo ieškoti teisybės ir kitiems. Milžiniškos žmonių masės įvairiose pasaulio dalyse alksta duonos kąsnio ir yra priverstos gyventi tokiose sąlygose, kurios yra tik pasityčiojimas iš žmogaus vertybių. Ar tavo bažnyčia kalba ir veikia prieš tokią neteisybę? Milijonai vyrų ir moterų yra išskirti iš visuomenės, atstumti ir neapkenčiami dėl savo rasės. Ar tavo bažnyčia yra pasiruošusi skelbti, kaip ir šio suvažiavimo dalyviai, kad tai yra daroma prieš Dievo valią, ir ar jūs esate pasiruošę prieš tai veikti? Ar tu meldiesi nuolatos už tuos, kurie neteisingai kenčia dėl savo rasės, religijos ar dėl savo politinių įsitikinimų?

10. Šiandien krikščionybė yra paplitusi po visą pasaulį, tačiau dar yra ištisos masės žmonių, kurie dar nėra girdėję apie Kristų. Ar tu rūpinies apie tai? Ar tavo parapija rūpinasi tiktai savimi, ar ir kitais aplink ją bei toliau už jos ribų esančiais? Ar kasdieninis tavo parapijos narių gyvenimas ir darbas šiame pasaulyje liūdija ar paneigia, kad Kristus yra mūsų Viešpats?

11. Dievas nei vieno nepalieka vienišo. Visur ir visada Jis jungia mus į savo šeimą, kurioje Jis dalina savo dovanas ir nuodėmių atleidimą. O ar jūs atleidžiate vienas kitam, kaip ir Kristus jums atleido? Ar jūsų parapija yra kaip tikra Dievo šeima, kurioje kiekvienas gali rasti prieglobstį ir suraminimą, kad ir jį Dievas begaliniai myli?

12. Mes esame per menki, kad galėtume visa tai tobulai įvykdyti. Bet Kristus yra visagalis. **Mes nežinome.**

Pasaulio Bažnyčių Tarybos 1954 m Kongresas Evanstone, prie Čikagos. Lietuvos Reformatų Bažnyčios delegatų vieta paženklinta kryželiu.

kas laukia mūsų ateityje, bet mes žinome, kas ateina. Tai Jis, kuris pasitinka mus kasdieną ir kuris pasitiks mus pabaigoje — JĖZUS KRISTUS, mūsų Viešpats.

13. Todėl mes ir sakome jums: DŽIAUKITĖS ŠIOJE VILTYJE!

KĄ KRIKŠČIONIŲ BAŽNYČIAI DAVĖ EVANSTONO KONGRESAS?

Rašo kun. Povilas Dilys

1954 m. nuo rugpiūčio 15 iki 31 d. Chicagos priemiestyje **Evanstone** įvyko antrasis Generalinis Pasaulinės Krikščionių Bažnyčių Sąjungos Kongresas. Ši organizacija yra, palyginti, dar jauna, nes jos tikrasis gyvavimas prasidėjo tiktai nuo 1948 m., kada įvyko šios sąjungos pirmasis visuotinas suvažiavimas Amsterdamo mieste, Olandijoje. Pasaulinė Bažnyčių Sąjunga krikščioniškosios Bažnyčios istorijoje beveik naujas reiškinys. Šiai Sąjungai pasiruošimą ir pagrindą, ant kurio ji išaugo, sudarė du sąjūdžiai, kilę tarp Pirmojo ir Antrojo Pasaulinio karo (1918 — 1939 m.). Vienas jų yra "Visuotina Krikščionių Taryba Gyvenimui ir Veiklai", sutrumpintai — "Life and Work", o antras — Pasaulinė Tikėjimo ir Santvarkos Konferencija", sutrumpintai — "Faith and Order". Šie abu sąjūdžiai 1937 m. Oxfordo ir Edinburgo (Anglijoje) konferencijose nusprendė susijungti, įkuriant Pasaulinę Bažnyčių Sąjungą (Ekumeninę Tarybą — Ecumenical Council). Tuo tikslu 1938 m. Utrechto konferencijoj buvo sudarytas organizacinis šios Sąjungos statutas (World Council of Churches), kuris priima Viešpatį Jėzų Kristų, kaip mūsų Dievą ir Išganytoją. Vėliau šis organizacinis statutas buvo su mažomis pataisomis priimtas Amsterdame.

Šios Sąjungos veikimo sritis yra visas pasaulis. Visos krikščioniškos Bažnyčios, nežiūrint jų vidinės santvarkos, gali šiai Sąjungai priklausyti. Prieš Amsterdamo konferenciją šiai Sąjungai priklausė 99 Bažnyčios, o 1954 m. jau net 161 Bažnyčia. Dėja, Romos Katalikų Bažnyčia atsisakė dalyvauti krikščionių susibūrime šios Sąjungos rėmuose, manydama, kad tik ji vienintėlė yra tobula tikrosios krikščionybės reiškėja pasaulyje, todėl negalinti dalyvauti konferencijoje su kitomis tikybomis kaip lygi su lygiais, tikslu diskutuoti tikybos klausimus. Toks Vatikano vadovybės nusistatymas, tarp kitko nevisų šviesių tos Bažnyčios narių remiamas, parodo, kad R. Katalikų Bažnyčia šiuo atžvilgiu negali savęs vadinti "katalikiška" (visuotina).

Po šešerių metų darbuotės buvo sušauktas antrasis visuotinas šios Sąjungos suvažiavimas Evanstone. Vieno straipsnio rėmuose neįmanoma atvaizduoti visų ten atliktų darbų, pranešimų, referatų ir nutarimų. Todėl tenka apsiriboti pagrindinių konferencijos dėsnių nuostatais ir sistematizuoti ten pasiektus arba nepasiektus tikslus, pažymint kokią reikšmę tas suvažiavimas turi krikščionių Bažnyčioms ir pasauliui.

Evanstono konferencija susirinko pasaulio tautų dvasinio suskilimo bei fizinių kančių šešėlyje. Jei Antrajam Pasauliniam karui pasibaigus daugeliui tautų atrodė, kad žmonija yra iš-

vaduota nuo tironijos grėsmės, tai įvykių eiga dviejų kongresų tarpe (1948—1954) parodė,, kad tai neatatinka tikrenybei. Priešingai — paaiškėjo, kad

Du seni draugai dar iš caro Jaltos laikų vėl susitikę toli nuo tėvynės tremtyje: **gen. T. Daukantas ir dr. J. Mikelėnas.** Šį rudenį generolui suėjo 70 metų amžiaus. Jis šiuo metu gyvena Argentinoje.

mūsų laikų civilizacijos liga žymiai pažengė pirmyn. Vienybės sugriuvimas, tikėjimo netekimas Dievo įstatymais, gyvenimo triukšmas masių tarpe, pasitikėjimo trūkumas — štai bendrais bruožais yra šių dienų žmonijos ligos simptomai. Bažnyčios atsistojo prieš faktą, kad įdėjiniai sąjūdžiai suskaldė žmones net iki tokio laipsnio, jog net krikščioniui yra sunku kalbėti į kitus jiems suprantama kalba. Labiausiai puola į akis komunistinis sąjūdis: nesiskaitant priemonėmis sukurti komunistinę visuomenę visame pasaulyje. Turint tai galvoje, Bažnyčios turėtų įsisąmoninti, kad šiandieną milijonai žmonių stovi dialektinio materializmo ir komunismo kontrolėje bei neįmanomų pažadų ir tariamų mokslo pasekimų įtakoje. Evanstono konferencija, matydama tragišką pasaulio padėtį, žmonijos baimę dėl ateities, karo ir ypač teroro, turėjo įsisąmoninti, kad mūsų kartos paskirtis yra tuo pačiu momentu susidurti su daugybe problemų, neturint galimybės jas visas patenkinamai išspręsti.

Didelės reikšmės yra tremtinių (D. P.) problema, kuri vis didėja. Dėl bolševikinio teroro Europoje, dėl komunistinės agresijos Azijoje, dėl šovinistinės Izraelio valstybės politikos tremtinių skaičius pasaulyje išaugo iki 40 milijonų. Šis milžiniškas kiekis turi iki gilumos širdies sukrėsti krikščionių Bažnyčios sąžinę, jei ji yra nuoširdi sekėja savo Įkūrėjo.

Evanstono konferencija negalėjo pamiršti ir teigiamų jėgų, kurios veikia žmonijos labui: krikščioniškoji sąmonė ir krikščioniškų Bažnyčių atsakingumo jausmas prieš būsimas kartas. Tai dar tebegyvuoja tarp daugelio tautų.

Tokia yra dabartinio pasaulio būklė, to pasaulio, kuriam Evanstono konferencija, jungianti Bažnyčias, pripažįstančias Jėzų Kristu Dievu ir Išganytoju, privalėjo prabilti gyvojo Dievo vardu.

Po kelerių metų pasiruošimo Bažnyčių Sąjungos Vykdomasis Komitetas nutarė įvykdyti Evanstono kongresą šiuo šūkiu: "Kristus yra pasaulio viltis". Taigi, šio suvažiavimo pagrindinis tikslas buvo parodyti pasauliui, kad **tik Jėzus** yra vienintėlė mūsų ligoto ir chaotingo pasaulio viltis. Evanstono kongresui rūpėjo ne tik parodyti Kristų, kaipo pasaulio viltį, bet ir įtikinti pasaulį, kad Jėzuje galima rasti išeitį iš šio choso. Be to, dar buvo svarbu, kad baimės pagautosios ir varge gyvenančios tautos įtikėtų, kad Jėzus yra jų viltis, ir kad su Jo pagelba ši baimė ir ubagystė bus pašalinta. Kitas svarbus tikslas buvo užimti aiškią poziciją šių dienų pasaulio sociologinių problemų atžvilgiu. Atominės ir vandenilio bombos laikotarpis ir visiško mūsų žemės rutulio sunaikinimo netolimoje ateityje galimumas padarė ir dar padarys gilių pasikeitimų sociologinių jėgų išdėstyme. Gyvename didžiausios socialinės revoliucijos išvakarėse, kurią tik kada nors yra pergyvenęs pasaulis. Krikščionių Bažnyčios

tokiame visuotiname suvažiavime, kuris įvyko Evanstone, negalėjo aplenkti šių klausimų. Galop, virš visko, Evanstonas buvo lyg ekumeninės Bažnyčiy sąmonės išbandymas. Turėjo paaiškėti, ar Bažnyčios pirmon eilėn stato dogminius ir teologinius skirtumus, ar ekumeninį sąjūdį.

Ar tie pagrindiniai tikslai buvo Evanstone teigiamai išspręsti, ar ne? Sunku duoti vientisą atsakymą į šį klausimą. Tenka išanalizuoti kiekvieną šį klausimą atskirai.

1. Nepaisant įvairių pažiūrų į vadovaujamą kongreso mintį: "Kristus yra pasaulio viltis", pirmutinis tikslas buvo pasiektas. Iškilo įdomios ir vaisingos diskusijos; prof. Schlink (Vokietija) šią problemą sprendė eschatologinėje dvasioje, tvirtindamas, kad viltį Kristuje reikia suprasti, kaipo Jo antrą atėjimą teisti gyvuosius ir mirusius; Dr. L. R. Calhoun (USA) tvirtino, kad Jėzus yra mūsų viltis jau šiame pasaulyje. Šios diskusijos šią temą praturtino ir praskaidrino. **Atsišaukimas** į pasaulį buvo išlaikytas krikščioniško universalizmo dvasioje; jį reikia priskaityti prie didžiausių šio suvažiavimo pasiekimų.

To atsišaukimo (Message) pilnas tekstas yra atspausdintas šiame Mūsų Sparnų numeryje.

2. Kas liečia antrą uždavinį: sociologinių klausimų išsprendimą ir sumažinimą baimės, kurioje gyvename, tai kongresas, nepaisant gražių norų, neišlaikė bandymo. Kongreso dalyviai, kaipo visuma, bijojo pavadinti piktą tikruoju vardu. Nutarimai dėl galimumo sugyventi su Rytų pasauliu: t. v. koegzistencija yra ne kas kita, kaip bandymas sugyventi su piktu. Aiškus dalykas, koegzistencija yra būtina su krikščionimis, gyvenančiais už Geležinės Uždangos; tačiau reikėjo aiškiau pasmerkti komunistų vyriausybę, kuri yra teroro ir neteisybės įsikūnijimu ir didžiausiu baimės šaltiniu šių dienų pasaulyje: vieton to apsiribota tik bendrais laisvės ir tolerancijos reikalavimais. Kongresui neužteko drąsos apspręsti ir atmesti tas neigiamas Vakarų Pasaulio gyvenimo puses, kurios platina neteisingumą. Nusistatymas atominės ir vandenilio bombos atžvilgiu buvo miglotas; jis neužtenkamai apima šio klausimo esmę. Aiškiai neužtenkamu būdu buvo pažymėtas ir Krikščionių Bažnyčios būklė Sovietų Sąjungoje, o ypač Pabaltijo šalyse ir Ukrainoje. Galutinose rezoliucijose apie tai nerandame nė žodžio.

Reziumuojant, galima tarti, kad Evanstono konferencija permažai prisidėjo prie sumažinimo baimės pasaulyje; prie plano nustatymo, kaip sėkmingiau nustatyti teisingesnę pasaulio socialinę santvarką. Evanstonas pagimdė baimę, kad Bažnyčios gali nesupras-

1954 m. Šiaurinės Amerikos lietuvių protestantų jaunimo suvažiavimas Čikagoje. Priekyje matome p. Daužvardienę, dr. Trakienę, Lietuvos Konsulą dr. Daužvardį, kun. Trakį, dr. Žiobrį, kun. doc. Pauperą, p. V. Variakojį ir kt.

ti socialinės revoliucijos reikšmės, kuri apima vis platesnes pasaulio sritis.

3. Jeigu gi antras Evanstono konferencijos tikslas buvo tik iš dalies pasiektas, tai trečiasis beveik visai apvylė. Bandymas ekumeninių jėgų bažnyčiose davė greičiau neigiamų rezultatų. Tiesa, pagal vyskupo Brombley Oxnam (Washington D. C.) pamokslo mintį: "Mes numatome eiti kartu" ekumeninė visuma buvo išlaikyta; bet visdėlto stačiatikių episkopato pareiškimas, kad tik jų yra tikroji krikščionių bažnyčia, nepriėmimas reformatų sąjungos pasiūlymo dėl bendros visų pakrikštytojų komunijos, liūdija, kaip toli dar tebėra bažnyčios nuo tikrosios ekumenos.

Nepaisant čia paminėtų netobulumų, Evanstono kongresas turi didžiausios reikšmės pasaulio bažnyčių istorijai. Juk nereikia užmiršti, kad mes gyvename sąvokų pervertinimo laikotarpyje. Iš vienos pusės yra pasiekti nepaprasti mokslo laimėjimai, iš antros gi pusės mes aiškiai matome, kad visa tai neišsprendžia gyvenimo mįslės. Mokslas neatsako mums į klausimą, iš kur atsirado žmogus, kurlink jis eina, kokia yra kentėjimo, kokia mirties reikšmė. Kaip tik tokiu momentu Krikščionių Bažnyčios bendrai kreipiasi į pasaulį, skelbdamos Dievo Absoliutą, savo pareiškimu: "Kristus yra pasaulio viltis". Evanstonas dar kartą pabrėžė, kad sukūrimas vientisos pasaulio religijos nėra galimas; jokia tikyba neturi visos teisės, bet tik jos dalį. Dėl mums nesuprantamų priežasčių Viešpats Dievas nori, kad mes nesurastume visos teisybės kurioje nors vienoje tikyboje.

Evanstono konferencija mus moko, kad nėra ir negali būti "Virš-Bažnyčios", bet kiekvienoje tikyboje mes vaisingai galime dirbti, tam, kad pasiektume Dievo Karalystę.

Kun. A. Trakio TĖVIŠKĖS parapijos mišrus choras, pasipuošęs liet. tautiniais rūbais, gieda 1954 m. Š. Amerikos lietuvių protestantų jaunimo suvažiavime Čikagoje. Choro vedėjas — P. Mieliulis.

PASAULIO REFORMATŲ KONGRESAS

Šiuo metu pasaulyje yra virš 40 milijonų reformatų

Nuo š. m. liepos 27 iki rugpiūčio 5 d. **Princeton** mieste, New Jersey, USA, Presbyterionų Teologijos Seminarijos Rūmuose vyko 17-tasis Visuotinas Pasaulinės Reformatų Bažnyčių Sąjungos Suvažiavimas (The Alliance of Reformed Churches Throughout the World Holding the Presbyterian System). Šitame suvažiavime Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčią atstovavo kuratorius **dr. Mykolas Devenis ir kunigas Povilas Dilys.**

Ten pat liepos 29—31 d. buvo sušauktas ir Pasaulinės Ref. Moterų Sąjungos Suvažiavimas (The Women's International Union). Čia Lietuvos reformates atstovavo kuratorė **Halina Dilienė** ir kuratorė **Evelyna Yčaitė—Lessman.**

Lietuvos reformatų jaunimą atstovavo kuratorius **inž. Kostas Klybas.**

Pasaulinė Reformatų Bažnyčių Sąjunga buvo įsteigta 1875 m. Škotijoje. Jau po dviejų metų, 1877 m., įvyko pirmas visuotinis suvažiavimas, kuriame buvo nutarta tokius suvažiavimus šaukti kas 5 metus. Tačiau pasauliniai karai neleido tą nutarimą vykdyti. Pavyzdžiui, 15-tas suvažiavimas buvo sušauktas 1937 m., o 16-tas tik 1948 m.

Šios Sąjungos ir suvažiavimų tikslas yra:

1. palaikyti tarp reformatų bažnyčių ryšius,
2. pagilinti evangelikų, kaipo reformatų, įsisąmonijimą,
3. ginti teisę skelbti Dievo Žodį pagal reformatų teologiją,
4. nustatyti reformatų bažnyčių santykius su kitomis krikščioniškomis konfesijomis, ypač dabar, kai ekumeninis sąjūdis nepaprastai išsivystė, reformatų bažnyčios turi turėti šiuo klausimu aiškų nusistatymą,
5. rūpintis ref. bažnyčių bei visos

Pasaulio Presbyterijonų Sąjungos 1954 m. Kongrese kalbasi Sąjungos eksekutive sekretorius šveicaras kun. MARCEL PRADERVAND (vidury) su mūsų bažnyčios delegatais: dr. M. Deveniu ir kun. P. Diliu.

žmonijos likimu, ryšium su šio šimtmečio pirmoje pusėje pasaulyje įvykusiais socijologiniais ir politiniais pasikeitimais.

Šių tikslų vedini ir suvažiavo į Princetoną pasaulio reformatų bažnyčių ir moterų organizacijų atstovai, viso apie 300 asmenų, atstovaudami 40.000.000 pasaulio reforatų. Atvyko beveik iš viso Vakarų pasaulio kraštų, net iš Čekoslovakijos bei Jugoslavijos.

Suvažiavime darbas ėjo **dviem kryptimis:** pirmoji tvarkė einamuosius reikalus, sąjungos statutą, jos biudžetą. Taip pat susipažinta su paskirų bažnyčių būkle ir pageidavimais; antroji — daug svarbesnė, nustatė ideologinius pagrindus, kuriais reformatų bažny-

čios dabartyje turėtų vadovautis. Tai buvo vykdoma, skaitant referatus ir dirbant sekcijose.

Kad delegatai ir svečiai pajėgtų atlikti jiems pavestą darbą ir tinkamai išspręstų tokius svarbius klausimus, jie buvo stiprinami biblijos valandėlėmis kasdieną po vieną valandą.

Pasaulio Presbyterijonų Sąjungos 1954 m. Kongrese kun. Dilys, Dilienė, dr. Devenis, Lessman ir Devenytė.

Pirmosios krypties darbai. Suvažiavimas pakeitė sąjungos statutą ir perdavė Vykdomajam Komitetui įvairių bažnyčių pageidavimus ir memorandumus. Mūsų bažnyčios memorandumas, užvardytas "Aims of the Lithuanian Reformed Church", kuriame delegatai nušvietė mūsų bažnyčios emigracijoje padėtį ir prašė suvažiavimo paremti mūsų sumanymą įsigyti Čikagoje nuosavą centrą — bažnyčią, taip pat buvo perduotas minėtam Vykd. Komitetui.

Dėl protestantų persekiojimų Kolumbijoje suvažiavimas pasisakė aštriai ir aiškiai. Tos šalies reformatų bažnyčios atstovai nušvietė tragingą visų evangelikų, o ypač reformatų būklę. Suvažiavimas vienbalsiai pasmerkė Romos Katalikų nekrikščionišką nusistatymą nekatalikiškų bažnyčių Kolumbijoje atžvilgiu.

Antrosios krypties darbai. Ideologinis darbas vyko obalsiu: "Šios gadynės Reformatų Bažnyčių liūdijimas". Šia tema buvo visa eilė referatų, kuriuose buvo nagrinėjamas reformatų bažnyčių santykių su ekumeniniu sąjūdžiu klausimas, pabrėžiant reikšmę, kurią šioje gadynėje turi kaip tik reformatų bažnyčios arba jų nariai.

Buvo nustatomas ir Kalvino asmenybės universalumas, kuris savo veikla išėjo toli už Ženevos ribų. Jei reformatų bažnyčios šioje valandoje išlaikys Ženevos reformacijos mokslo tyrumą, tai jos be abejonės taps vienu svarbiausiu ekumeninio sąjūdžio šulų. Kai kurie reformatai pabrėžė kalvinizmo reikšmę žmonijai, nes šiuo metu kaip tik Vakarų pasaulyje reformatų bažnyčių nariams tenka didelė atsakomybė dėl tolimesnio žmonijos likimo, prisimenant, kad reformatų tikybos yra ir prezidentas **Eisenhower,** ir užsienio reikalų ministeris **Dulles,** ir krašto apsaugos ministeris **Wilson** bei daugelis kitų aukštų Amerikos pareigūnų. Nuo jų sprendimų priklauso daugelio milijonų žmonių ateitis.

Religinio universalumo dvasia kalvinistiška prasme, kuri jau kadaise istorijoje suvaidino tokį svarbų vaidmenį formuojant socijologinius sluoksnius, kaip įrodė Max Veber ir Miller - Armack, šiame laikotarpyje vėl stovi prieš atsakomingas užduotis — įkurti universalinę asmenybę. Tik tokie žmonės galės sujungti tautas ekumeninėje dvasioje.

Perskaityti referatai buvo diskutuojami sekcijose, kurių viso buvo penkios. Kiekvienoje sekcijoje diskusijų rezultatai buvo surašomi į atskirą memorandumą, kuris buvo įteikiamas aprobuoti suvažiavimui. Pabrėžtinas pirmosios sekcijos, kurios tikslas buvo nustatyti reformatų bažnyčių santykius su ekumeniniu sąjūdžiu, atsišaukimas. Jame be kitko buvo raginama 2-jo Pasaulio Bažnyčių Tarybos Suvažiavimo Evanstone dalyvius dalyvauti bendroje Šventoje Komunijoje. Joje turėtų dalyvauti visi bendrai, kurie yra pakrikštyti Jėzaus Kristaus vardan. Toks universalinis nusistatymas liūdija, kaip

giliai reformatų bažnyčios suprato Kristaus dvasią. Nedera svarstyti ir polemizuoti "kaip", tai yra — kaip reikia Šv. Komuniją interpretuoti, bet "kad", tai reiškia — kad Viešpats Kristus paliko mums šį meilės ir vienybės aktą. Tam pasipriešino dėl įvairių teologinių apsiribojimų kai kurios bažnyčios, jų tarpe net ir protestantiškos.

Iš aktualių referatų verta pažymėti kun. Harrisono Andersono, ketvirtos presbyterijonų bažnyčios Čikagoje klebono referatą apie reformatų kunigo gyvenimą Amerikoje.

Biblijos valandėlės, vedamos Ženevos Šv. Petro bažnyčios klebono Max Dominicė ir prof. Theophiliaus Taylor, U. S. A., buvo labai aukšto lygio ir klausytojai galėjo pagilinti savo teologines žinias.

MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS, nors tęsėsi tik 3 dienas, praėjo labai gražiai ir įspūdingai. Visi posėdžiai, pamaldos ir pranešimai buvo vykdomi nepaprastu punktualumu, o svarbiausia — tikroje kalviniškoje dvasioje. Nuotaika buvo labai draugiška ir mūsų delegatės iš karto pasijuto esančios lyg vienos didelės šeimos narės. Ypatingai nuoširdžios lietuvėms buvo Škotijos, Australijos ir Airijos atstovės. Visas moterų suvažiavimas su įdomumu klausėsi mūsų delegačių pranešimo apie Lietuvos reformačių moterų veiklą pavergtoje tėvynėje, tremtyje ir emigracijoje.

Truputėlis istorijos apie tarptautinę reformatų moterų uniją

1892 m. Toronto mieste, Kanadoje, Pasaulinės Presbyterijonų Sąjungos suvažiavimas įsteigė Tarptautinę Moterų Uniją — The Women's International Union. Moterų bendradarbiavimui didėjant vis labiau aiškėjo, kad Unijos ir Sąjungos darbas turi būti glaudesnis, todėl 1937 m. Sąjungos suvažiavime, taip pat Toronte, Unija buvo pripažinta oficialia ir pilnateise Sąjungos moterų organizacija. Gi šių metų Sąjungos suvažiavimas, moterims vienbalsiu nutarimu prašant, rugpiūčio 2 d. nutarė Uniją pilnai įjungti į Sąjungą. Nuo dabar moterų organizacija veiks kaipo Moterų Darbo Departamentas — The Department of Women's Work. Departamentą pirmininke išrinkta daugelio moterų ir jaunimo organizacijų pareigūnė Lady **Louise P. Mac Dermott** iš Belfasto, šiaurinės Airijos, baigusi Dublino Trinity College su atžymėjimu "Honour graduate in Modern History and Political Science". Sekretorių pareigoms išrinktos: Amerikos sričiai — kanadietė Miss Margeret Webster, Europos sričiai — šveicarė dr. Marga Buhrig ir Australazijos sričiai niuzelandietė Mrs. Alan Cambel

Kun. J. Paupero ZIONO parapijos dūdų orkestras ir mišrus choras 1954 m. Šiaurės Amerikos lietuvių protestantų jaunimo suvažiavime Čikagoje. Diriguoja p. Jablonskis.

Whitelaw. Naujasis Departamentas yra pasiryžęs tirti kelius, kuriais moterys galėtų pasekmingiau tarnauti jų Bažnyčiai ir Pasaulinei Reformatų Bažnyčių Sąjungai bei ugdyti glaudesnius draugiškus ryšius tarp viso pasaulio reformačių moterų. **"Jame ir per Jį atstumai susitraukia iki artumo"**, — šie žodžiai iš laiško, pasiųsto visoms reformatų — presbyterijonų Bažnyčių moterims, kurios dėl atstumo, diplomatinių arba politinių priežasčių negalėjo dalyvauti Princetono kongrese, simbolizuoja Departamento tikslą.

Pasaulinės Reformatų Sąjungos generalinis sekretorius dr. M. Pradervand, sveikindamas Moterų Suvažiavimą, pabrėžė didelį moterų darbą Bažnyčiai svarbumą. Jo teigimu, šiais laikais Bažnyčios darbas be moterų pagelbos būtų beveik neįmanomas.

Baigiant reikia pažymėti dr. M. Pradervando didelį draugiškumą mūsų delegatams Princetone, o paskui Evanstone ir Čikagoje.

Abu pasauliniai suvažiavimai tiek Princetone, tiek Evanstone davė labai daug vertingos medžiagos spaudai. Sekančiuose Mūsų Sparnų numeriuose mūsų delegatai pasidalins su skaitytojais įgytais dvasiniais turtais bei žiniomis, prisiųsdami žurnalui eilę straipsnių.

D.

VII-sis LIETUVOS EV. REFORMATŲ BAŽNYČIOS SYNODAS TREMTYJE

Jau keturi šimtai metų praėjo, kai Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia gyvena ir reiškiasi krikščioniškajame pasaulyje. Tai 400 metų nepaliaujamos ir įtemptos kovos už laisvą evangelijos žodžio skelbimą.

Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia, būdama toliausiai pasistūmėjusi Europos šiaurės rytuose reformacijos tvirtovė, šįmet susirinko į savo VII-jį Synodą tremtyje, kuris yra 28-sis nuo Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo ir 359-sis nuo reformacijos pradžios Lietuvoje.

Synodas savo posėdžius pradėjo Salem Ev. and Reformed Church salėje birželio 26 d. 3 val. po pietų. Posėdžių salės priešakyje visų dėmesį atkreipė gražiai padarytas inž. H. Pavilonio įrašas "Soli Deo Gloria", kas priminė Biržų bažnyčią. Synodo atidarymo žodį su atitinkama malda tarė Superintendentas kun. St. Neimanas. Šių metų Synodo direktoriumi buvo išrinktas kurat. Jurgis Jokubonis, cenzorium kun. Povilas Dilys ir sekretoriatan kurat. Ona Dūbraitė, kurat. Stasys Palšis, Julius Slavėnas ir Jonas Variakojis (junj.).

Malonu pastebėti, kad, kaip ir kiekvienais metais, ir šįmet Synodan atsilankė Neprikl. Lietuvos valstybės oficialus atstovas, visų gerbiamas ir mylimas Chicagos konsulas Dr. Petras Daužvardis ir tarė Synodui gražų sveikinimo žodį, linkėdamas vieningo darbo ir ištvermės mūsų šventoje kovoje dėl Lietuvos laisvės ir mūsų bažnyčios teisių atstatymo laisvoje tėvynėje. Konsulo pasirodymas buvo visų maloniai sutiktas ir palydėtas audringais rankų plojimais. Žodžiu Synodą sveikino ,dar Lietuvių Ev. Liuteronų Bažnyčios trem tyje Vice Senjoras kun. Ansas Trakis, pasidžiaugė mūsų ryžtinga veikla ir palinkėjo Dievo palaimos ateičiai. Gražų ir turiningą sveikinimo žodį tarė Ev. Liuteronų "Zion" parapijos klebonas kun. Jonas Pauperas.

Su giliu susikaupimu ir rimtimi iš-

klausytas mūsų Bažnyčios vyr. vadovo Generalinio Superintendento Prof. Dr. kun. Konstantino Kurnatausko prisiųstas raštu sveikinimas ir laiminimas bei paguodos žodžiai Synodui. Jis linki, kad Dievo amžinoji Dvasia ir nuolat mumyse veikianti dinamika ir šiuose sunkiuose tremties laikuose mus stiprintų, gaivintų. Savo gražų sveikinimą baigia graudenimu, paimtu iš apaštalų (1 Kor. 16, 13 - 14): "Budėkite, tvirtai stovėkite tikėjime, elkitės kaip vyrai ir būkite stiprūs. Visa, ką darote, tebūnie daroma meilėje".

Šių metų mūsų Synodas gavo 50 sveikinimų raštu bei telegramomis. Norisi pabrėžti, kad visų sveikinimų turinys šįmet buvo ypatingai šiltas, stiprinantis, pilnas supratimo ir Synodo veiklos įvertinimo. Didelė dalis sveikinimų gauta iš mums artimų USA ir Anglijos Protestantų Bažnyčių vadovaujančių asmenų bei bažnytinių organizacijų vadovybių. Tuose sveikinimuose rodomas gilus susidomėjimas mūsų veikla ir pareiškiamas noras su mumis turėti glaudesnį kontaktą. Iš jų čia keletą paminėsiu. Pasaulio Presbyterionų Sąjungos (World Presbyterian Alliance) executyv. sekretorius kun. Marcel Pradervand, D. D. iš Ženevos savo sveikinime rašo: "Aš užtikrinu Jus, kad savo mintimis ir malda esu su Jumis. Taip pat užtikrinu, kad Pasaulio Presbyterionų Sąjunga įvertina Jūsų dalyvavimą mūsų bažnyčių šeimoje ir prašo Dievą palaimos Jūsų svarstymams. Aš tikiu, kad man bus progos sueiti su Jūsų Bažnyčios vadovaujančiais asmenimis ir esu pasirengęs diskutuoti su jais visas Jūsų Bažnyčios problemas. Geriausių linkėjimų Jūsų Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčiai tremtyje".

Pasaulio Bažnyčių Tarybos (World Council of Churches) Generalinis Sekretorius kun. Dr. W. A. Visser't Hooft savo sveikinime Synodui tarp kitko rašo: "Ištikrųjų aš labai norėčiau su Jumis susitikti Chicagoje leike Evanstono konferencijos".

Pasaulio Bažnyčių Tarybos (WCC) Execut. Sekretorius USA kun. Dr. Samuel McCrea Cavert apgailestauja, kad negali šiuo metu mūsų Synode dalyvauti, bet rašo: "Man būtų labai malonu, kad rastume galimybę kaip nors susitikti su Jumis tuo laiku, kai aš būsiu Evanstone rugpiūčio mėnesy Pasaulio Bažnyčių Tarybos posėdžiuose. Aš labai šiltai (warmly) esu suinteresuotas Jūsų Synodu tremtyje".

Iš Anglijos kun. Dr. W. S. Robertson, sveikindamas Synodą ir siųsdamas gražius linkėjimus, džiaugiasi ir gražiai prisimena pirmąjį kontaktą su mūsų Bažnyčios jaunimo delegate R. Barnelyte jaunimo konferencijoje praėjusią vasarą Olandijoje.

Labai gražus sveikinimas gautas iš broliškos Lenkų Reformatų Bažnyčios Londone (Anglijoje) Vądovybės: Prezidento Edw. Rayski, Senjoro kun. R. K. Mazierski ir garbės sekretoriaus T. Szefer. Jie rašo: "Ištikrųjų mums būtų daug kuo pasitarti esant tos pačios Re-

Pamaldos Biržų reformatų bažnyčioje.

formatų tikybos, bendros krikščioniškos meilės ir likimo broliams, pergyvenantiems tą patį pabėgėlių gyvenimą dėl mūsų okupuotų kraštų. Dvasioje, mintimis ir maldoje linkime, kad Šventoji Dvasia globotų Jūsų Synodą per visas jo sesijas ir, kad Viešpats gausiai laimintų visus Jūsų Bažnyčios narius. Mes irgi minėsime pas save Jūsų Superintendentą kun. Stasį Neimaną mūsų maldose birželio 27 d., sąryšy su Jo ordinacija ir įvesdinimu Jo aukštose pareigose".

Telegrama Synodą sveikino Liet. Vykdomosios Tarybos pirmininkas Prof K. Žalkauskas. Gražius sveikinimus raštu prisiuntė New Yorko ir Bostono Liet. Protestantų parapijos; Toronto (Kanada) Liet. Evangelikų Susivienijimo parapija, kuri kartu prašė, kad Synodas savo globoje laikytų jos sąstate esamus reformatus; Liet. Liuteronų parapijų Toronte, Montrealy ir Hamiltone (Kanadoje) vardu kun. Dr. Martynas Kavolis.

Malonu paminėti, kad mūsų Synodo kuratoriai broliai Gružauskai (Jonas ir Oskaras), nors ir gyvendami tolimiausiame žemės rutulio kampe — Australijoje, visuomet su savo ir šeimos sveikinimais kasmet dalyvauja Synode. Sveikinimai gauti iš visų mūsų Bažnyčios kunigų, kuratorių ir brolių reformatų gyvenančių Vokietijoj, Šveicarijoj, Kanadoj ir kitur, kur dėl nuotolio ir kitų priežasčių Synode dalyvauti negalėjo.

Visa tai rodo, kad mes esame viena ir tampriais dvasiniais ryšiais surišta šeima. Nors esame išblaškyti po plačiuosius žemės rutulio plotus, bet nesame pabirę. Kaip darganotą ir šaltą rudens vakarą visa šeima susirenka prie namų židinio, lygiai ir mes šiuo metu buriamės prie mūsų bendro židinio — Synodo ir dvasiniai šildomės bei gaivinamės.

Synodas, išklausęs sveikinimus, gilioje susikaupimo minutėje pagerbia

Kun. A. Balčiauskas, miręs 1952 m. sausio 24 d. anapus Geležinės Uždangos.

atsiskyrusius iš šio pasaulio ir nešančius sunkų tremties kryžių Sibire ir kitur mūsų Bažnyčios narius. Išsisklaidžius šiems liūdesio šešėliams, Synodas pereina prie savo darbų programos svarstymo.

Pirmoje eilėje Kolegija duoda savo metinės veiklos atskaitą. Kolegijos prezidentas Dr. J. Mikelėnas, padėkojęs visam Kolegijos sąstatui už atliktus darbus ir bendradarbiavimą, nupasakojo, kas buvo nuveikta nelengvose veikimui sąlygose. Kolegijos nariai, aukodami savo poilsio laiką, per šiuos metus sugebėjo išryškinti ir apipavidalinti mūsų siekimus ir norus. Pasidžiaugė, kad mūsų spauda, — leidžiamas žurnalas "Mūsų Sparnai" — jau įėjo į subrendimo laipsnį ir skaitomas vienas iš geriausiai pasirodžiusių lietuvių kalba žurnalų. Jo leidimo išlaidų našta ligi šiol dalinosi Kolegija ir Chicagos parapija. Išleisti 5 numeriai ir paruoštas šeštasis, kuris pasirodys tuoj po Synodo. Išreiškė padėką visam redakciniam kolektyvui su

vyr. redaktorium kurat. E. S. Geruliu priešakyje. Pranešė, kad jau toli pastūmėtas religinio ir kultūrinio centro fondo veikimas. Šio fondo komitetas, kurio pirmininku yra kurat. inž. H. Pavilonis, glaudžiai veikdamas su Kolegija, jau yra gavęs kelis tūkstančius dolerių (pasižadėjimais ir grynais). Išreiškia viltį, kad visi kuratoriai, o taip pat ir kiekvienas reformatas, visomis išgalėmis šį didelį užsimojimą parems ir iki ateinančio Synodo pavyks užsibrėžtą sumą (10.000 dol.) sukelti. Pranešė apie daromus ir atliktus žygius šiam fondui gauti pašalpą iš vietinių, mums artimų, bažnytinių bendruomenių. Savo pranešime paminėjo, kad Kolegija, besirūpindama mūsų Bažnyčios reikalais, taip pat dalyvavo ir lietuvių visuomeniniuose sambūriuose: valstytybinių ir tautinių švenčių minėjimuose ir Amerikos Lietuvių Kongrese Chicagoje, atstovaudama Lietuvos Reformatų Bažnyčią kartu su Chicagos Liet. Reformatų parapija. Savo pranešime paminėjo, kad yra ruošiama medžiaga išleisti katekizmui ir kitoms bažnytinio turinio knygoms. Kolegija taip pat seka ir mūsų bendrą lietuviškos visuomenės veiklą ir, jei reikia, daro žygius pasireiškiantiems užmetimams pašalinti ar atitaisyti.

Kolegijos prezidento pranešimą papildo Kolegijos sekretorius P. Bružas, duodamas statistiką apie padarytus Kolegijos posėdžius ir juose atliktus darbus. Plačiau nupasakoja religinio ir kultūrinio fondo tisklus ir numato jo realizavimą. Primenama, kad šiame krašte, o taip pat ir kitur jau ne nuo šiandien gyvena gana didelis lietuvių reformatų skaičius. Iki šiol jų veikla, nėsant atatinkamo centro — bazės, buvo labai ir labai silpna, palaida. Pamini Bostone gražiai veikusią apie 1909 metus lietuvių reformatų savišalpos draugiją ir jos po keliolikos metų žlugimą. Šiandien visi tie mūsų Bažnyčios nariai, nėsant bazės, yra išsiblaškę, gyvena pavienį gyvenimą, tolsta nuo bažnytinio gyvenimo ir nueina klystkeliais, ar lieka indeferentais. Numatomas įkurti centras duos galimumą nepriklausomai ir savystoviai veiklai, leis įkurti senelių prieglaudą, ateityje būtų lietuvių teologijos studentų buveinė; čia būtų renkama ir talpinama mūsu visa bažnytinė literatūra ir šios srities senienos, kurios nemaža jau yra susikaupę. Pastebi, kad panašios mūsų Bažnyčios bazės įsteigimas jau turėjęs būti atliktas dar Nepriklausomybės laikais šiame protestantiškame krašte.

Nupasakoja apie Kolegijos padarytus ir daromus žygius telkiant draugus mūsų Bažnyčiai ir gilinant ar užmezgant naujas pažintis su mums artimomis bažnyčiomis ar jų įtakingais veikėjais bei atstovais. Šiam tikslui jau yra ruošiamas propagandinis mūsų praeitį ir dabartinę mūsų būklę ir veiklą nušviečiantis leidinys, kuris bus įteiktas Princetone įvykstančioje Pasaulio Presbyterionų Sąjungos (kurios nariu yra ir mūsų Bažnyčia) konferencijoje ir Evanstone Pasaulio Bažnyčių Tarybos kongrese, kur irgi dalyvaus mūsų Bažnyčios delegatai. Šių dviejų istorinių suvažiavimų forumuose mūsų Bažnyčia turės laimingą progą dalyvauti ir ten priminti mūsų Bažnyčios ir kartu mūsų krašto tragišką likimą ir būklę. Čia tikimasi rasti ne vien moralinę, bet gal ir materialinę paramą.

Diskusijose dėl Kolegijos pranešimo Synodo dalyviai pasireiškė gana gyvai ir, išskyrus du, visi pasisakė dėl visų šių planų įgyvendinimo ir rėmimo. Ypatingai gyvai ir šiltai šiam planui pritarė kuratorė Hyp. Y. Žiurienė ir jausmingais žodžiais apeliavo į visus Synodo dalyvius, visus reformatus būti idealistais ir pasekti mūsų senelių ir protėvių kelius. Jos žodžiai "Nejaugi gyvename tam, kad po mirties įsigytume aukso karstus" visus labai gyvai paveikia. Ji primena, kad tik mūsų protėvių aukomis iškilo ne tik bažny-

čių pastatai, bet ir mūsų Tėvynė. Mūsų šventa pareiga esanti tą visą tęsti ir palikti mūsų garbingus pėdsakus po mūsų einančioms kartoms. Kuratorės H. Y. Žiurienės gražioms mintims Synodas audringai pritaria.

Po pranešimų iš parapijų veiklos, visus gana nustebina pranešimas apie gyvą veiklą Reformatų Moterų Draugijos, kuri per šiuos metus išsiuntinėjo mūsų visiems seneliams, ligoniams ir blogesnėse sąlygose gyvenantiems reformatams švenčių dovanų pakietėlius. Be priekaištų šeimininkavo pobūvių ir Synodo vaišių paruošime. Jos atitrūkdamos nuo perkrauto kasdieninio darbo, padarė keletą susirinkimų.

Lygiai gražiai kristalizuojasi ir reformatų Jaunimo Draugijos veikla. Jos narių dauguma lanko įvairius vietos ir tolimesnius universitetus. Jie, glaudžiai bendraudami su Liet. Liuteronų "Tėviškė" jaunimo būreliu, jau ne pirmas kartas išeina su viešais, darniai ir gražiai paruoštais pasirodymais.

Synodas, šiltai priėmęs šiuos pranešimus, palinkėjo šiuo keliu eiti ir toliau. Moterų D-jai vadovauja kuratorė K. Neimanienė, o jaunimui — Julius Slavėnas. Jaunimo globėjais ir patarėjais yra sumanūs ir energingi vyrai: kun. P. Dilys, kurat. H. Pavilonis ir kurat. V. Karosas.

Kolegijos iždininkas kurat. P. Variakojis patiekė praeitų Synodo metų apyskaitą ir ateinančių 1954-55 metų sąmatą. Pasidžiaugė, kad didelė kuratorių dalis pasižymi drausmingumu ir su Kolegijos kasa tvarkingai atsiskaito. Nors keletas dar nėsą tos pareigos atlikę, bet jo giliu įsitikinimu ir pasitikėjimu kuratorių pareigingumu, tą nesunkią pareigą artimiausiu laiku atliksią ir leisią Kolegijai be didelių apsunkinimų savo darbą dirbti sklandžiai. Apyskaitą Synodas priėmė ir patiektą ateinantiems metams sąmatą patvirtino.

Revizijos Komisija, kurios davinius pranešė jos pirmininkas Prof. Vl. Ja-

1939 m. Synodo kunigai Biržuose. Iš dešinės kairėn: vyr. Lenkijos kariuomenės ev. liuteronų kapel. Felix Gloeh, prof. dr. P. Jakubėnas, prof. dr. K. Kurnatauskas, ev. ref. anglikonų apeigų superint. ir Lenkijos barbikonų misijos direkt. kun. Piotr Gorodiszcz, kun. Dilys, kun. Grybė, kun. Šernas, kun. Urdze, kun Balčiauskas, kun. Barnelis, kun. Jašinskas, kun. Neimanas, kun. Kurnatauskas ir Vilniaus Kolegijos atstovai bei prof. P. Nastopka.

kubėnas, Kolegijos iždininko finansų tvarkymą gražiai pagyrė ir Synodo vardu padėkojo.

Po įtempto darbo, kava atsigaivinę, Synodo dalyviai tęsė savo posėdžius toliau. Kurat. V. Karosas, mesdamas žvilgsnį į mūsų praeitį ir darydamas šuolį į ateities veikimą, labai sklandžiai nupasakojo, paremdamas istorijos faktais, mūsų uždavinius ne vien mūsų Bažnyčiai, bet ir bendrai visam protestantų pasauliui, kuris šiandien veda sunkią politinę kovą su šių dienų politiniais negalavimais ir žiauria komunistine diktatūra už geležinės uždangos. Esą, šiandien einanti labai kieta kova tarp pragaro ir dangaus galybių. Šiai kovai vadovauja protestantiškasis — laisvasis Vakarų pasaulis. Šiam protestantiškam pasauliui, kuris šiandien aukoja milžiniškas šiai kovai sumas ir gėrybių kalnus, priklauso ir mūsų Bažnyčia praeityje, mūsų tėvynėje, reformacijos kilimo laikotarpyje ir vėliau Nepriklausomybės laikotarpyje, yra daug prisidėjusi tiek savo ištekliais, tiek kultūriniu bei visuomeniniu darbu prie mūsų krašto pažangos ir atsikūrimo. Ne kas kitas, tik protestantų Bažnyčia ir jos veikėjai davė Lietuvai pirmąją knygą, išlaikė ir išlygino šių dienų kalbą. Jie pirmieji padėjo pamatus mūsų mokykloms su gimtąja kalba. Mūsų pirmųjų inteligentų kadrus sudarė protestantai. Jei šiandien Lietuva priklauso kultūringajam Vakarų pasauliui, tai tik dėka reformacijos veiklos Lietuvoje. Primena, kad ir pirmoji spaustuvė ir net popieriaus dirbtuvė Kėdainiuose buvo įsteigta reformatų. Prie Nepriklausomos Lietuvos atkūrimo dideliu procentu dalyvavo reformatai tiek kariniuose daliniuose, tiek civilinėje administracijoje. Pamini Dr. M. Yčo, Prof. J. Yčo, Pulk. J. Variakojo, Generolo Katche, Dr. Žemaičio, Agr. P. Kregždės, Generolo Žukausko, Ekonomisto J. Dagio, Generolo Nastopkos, J. Šerno, Prof. Dr.

Prie Bažnyčios Čikagoje: dr. Mikelėnas, Variakojis, superintendentas kun Neimanas, inž. Pavilonis, mokyt. Bružas ir agr. Karosas.

P. Jakubėno, kun. Šepečio ir daugelio kitų reformatų neužginčijamus nuopelnus mūsų tautai ir valstybei. Didelę gyvybės auką reformatų savanoriai yra sudėję ir ant Nepriklausomybės kovų aukuro.

Turint tą visą galvoje ir ateities šių problemų vienoks ar kitoks išsprendimas daug, o gal ir visiškai pareisiąs nuo protestantiškojo pasaulio sprendimų ir veiksmų. Didelė Europos dalis yra atsidūrusi už geležinės uždangos, kita dalis, kaip Italija ir Prancūzija, per daug atmiešta komunistinio elemento ir jų pajėgumas prieš komunistinės diktatūros įsigalėjimą tuose kraštuose esąs labai silpnas, o ir parama šiose grumtynėse taip pat abejotina ar bent labai silpna.

Išvadoje prieina prie to, kad ir ateityje laukia mus panašūs uždaviniai ir pareigos. Kviečia kiekvieną reformatą tinkamai pasiruošti šių uždavinių spren dimui.

Spaudos apžvalgoje "Mūsų Sparnų" redaktorius kurat. E. S. Gerulis nupasakoja sunkumus, su kuriais tenka susidurti leidžiant žurnalą. Pirmoji kliūtis esanti straipsnių autorių vėlinima-

sis prisiųsti laiku savo darbus. Gaunama dažniausia paskutinėmis dienomis prieš žurnalo atidavimą spaustuvei. Antroji kliūtis — neatsiskaitymas už gautus žurnalo numerius. Žurnalo administracija turi daug laiko sugaišti raginant atsilyginti. Prašo visus tą suprasti ir prisidėti prie šių negerovių pašalinimo. Primena, kad kaip ir visi kiti, taip ir visas žurnalo leidimo kolektyvas dirba be atlyginimo. Dėkoja Synodui ir Chicagos parapijai už teikiamą materialinę ir moralinę paramą žurnalui.

Kun. P. Dilys nupasakoja mūsų santykius su kitomis bažnytinėmis organizacijomis, kurių nariu Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčia esanti nuo senesnių laikų, nes šiuo metu bažnytinis gyvenimas už geležinės uždangos esąs suvaržytas ir jie to padaryti negalį. Šįmet vasarą, liepos — rugpiūčio mėnesiais, čia USA įvyksančios dvi labai svarbios bažnytinės konferencijos: Princetone — Pasaulio Presbyterionų Sąjungos 17-sis kongresas ir Evanstone (prie Chicagos) — Pasaulio Bažnyčių Tarybos 2-sis kongresas (visumos suvažiavimas). Į Princetoną vyksta atstovais kun. P. Dilys, kurat. H. Y. Žiurienė, kurat. Dr. M. Devenis, kurat. A. Devenienė ir kurat. inž. K. Klybas, o į Evanstoną — kun. P. Dilys ir kurat. inž. Herm. Pavilonis. Šių kongresų visi mūsų delegatai esą jau yra gavę atitinkamus kvietimus ir mandatus.

Antrąją Synodo dieną, birželio 27, sekmadienį, vyksta iškilmingos pamaldos. Bažnyčia pilna žmonių. Tas daro visiems labai malonų įspūdį. Kompozitoriui Prof. Vl. Jakubėnui grojant vargonais, įvedami konfirmantai: Ieva Tamulėnaitė, Jonas Mikelėnas ir Ranoldas Slavėnas. Konfirmacijos apeigas atliko Superint. kun. St. Neimanas. Po p. Plačių dukrelės krikšto prasidėjo Superintendento kun. Stasio Neimano ordinacijos apeigos. Ordinacijos aktą atliko kun. P. Dilys, asistuojant Salem Ev. Reform. Bažnyčios klebonui kun. Herm. Koening ir Kolegijos Prezidentui Dr. J. Mikelėnui. Kun. P. Dilys perskaito gautą iš mūsų Bažnyčios Generalinio Superintendento Prof. Dr. kun. Konstantino Kurnatausko įgaliojimą kun. P. Diliui atlikti jo vietoje ordinaciją. Visus giliai paveikia Gener. Superintendento laiminimo žodžiai ir apibūdinimas aukštų pareigų, kuriose šiandien įvesdinamas kun. St. Neimanas. Primena, kad jį laukia atsakingas darbas ne tik čia, bet ir tėvynėje, kada ten susidarys sąlygos laisvai bažnytinei praktikai. Kun. P. Dilys perskaito iš Agendos ordinacijos į superintendentus aktą ir atlieka kitas, surištas su ordinacija, apeigas. Po to, kun. H. Koening ir Dr. J. Mikelėnas taria gražius sveikinimo žodžius Superintendentui kun. St. Neimanui. Atlikus šias apeigas, iš sakyklos Liet. Liuteronų Bažnyčios tremtyje Vice Senjoras kun. Ansas Trakis plačiai apibūdina Superintendento kun. St. Neimano praeitį, jo, kaip kunigo, nueitą kelią bei atliktus darbus ir linki Dievo palaimos ateičiai einant atsakingas ir aukštas pareigas.

Dienai ir momentui pritaikintą turiningą pamokslą pasakė Superint. kun. St. Neimanas. Pamaldos buvo paįvairinamos solistų solo giesmėmis ir duetu. Labai gražiai su solo giesmėmis pasirodė ponia Ida Tamulėnienė iš Racine, Wis., ponia B. Variakojienė ir p. J. Jurkšaitis, abu iš Chicagos. Gražiai buvo sugiedotas duetas, kurį išpildė p. B. Variakojienė ir p. J. Jurkšaitis. Solistams akomponavo Prof. Vl. Jakubėnas ir mok. Lacytis, Liet. Liuteronų Bažnyčios tremtyje choro vedėjas. Tenka dėkoti ir kartu pasidžiaugti broliška Liet. Liuteronų Bažnyčios tremtyje parama ir bendravimu.

Pamaldoms pasibaigus visi prie bažnyčios nufotografuojami. Visi pamaldų dalyviai kviečiami sueina prie gražiai Moterų Draugijos ir Jaunimo ra-

telio paruoštų stalų pietums. Svečių tarpe matome visą vietinio Salem bažnyčios klebono kun. H. Koenig šeimą, inž. P. Žiurį su Ponia iš Cleveland, kun. A. Trakį su šeima, p. Nauburą, p. Bražaitį ir iš toliau atvykusius: Dr. D. Yčaitę - Kregždienę iš Cincennati, Ohio, Jok. Tunkūną iš Gardner, Mass., Tamulėnų šeimą iš Racine, Wis., Ad. Šerną su Ponia, P. Šerną, O. Dūbraitę, Dagių šeimą — visus iš Rockford, Ill. ir daugelį kitų. Svečių tarpe matėme ir keletą mūsų brolių reformatų iš seniau atvykusių į šią šalį, kaip p. J. Kučinską ir kitus.

Pasibaigus pietums, pagerbiami mūsų Bažnyčiai pažventę ilgus savo gyvenimo metus jos aktyvūs veikėjai: Superint. kun. Stasys Neimanas ir kun. Vytautas Kurnatauskas, dirbę mūsų Bažnyčiai po 25 metus, ir Kolegijos Prezidentas Dr. Jokūbas Mikelėnas su Kolegijos iždininku Petru Variakoju, paaukojusiu šiai veiklai po 30 savo gyvenimo gražiausių metų. Dr. J. Mikelėno gyvenimą ir gyvą - turiningą jo veiklą plačiai ir išsamiai apibūdina kurat. inž. H. Pavilonis; kurat. Petro Variakojo įvairų ir judrų gyvenimą, nuveiktus jo darbus nupasakoja kurat. P. Bružas, Superint. kun. Stasio Neimano bažnytinę veiklą ir jo praeitį nušviečia kun. P. Dilys, o kun. Vytauto Kurnatausko našius darbus ir veiklą nušviečia jo mokslo draugas ir collega Superint. kun. St. Neimanas.

Synodas, pagerbdamas ir dėkodamas už visų jų nuoširdų darbą mūsų Bažnyčiai, įteikė visiems po vertingą knygą su atitinkamu atminimui įrašu ir Synodo prezidiumo parašais.

Synodo Direktorius kurat. Jurgis Jokubonis, padėkojęs visiems dalyviams, šeimininkams ir prezidiumui paskelbia Synodo uždarymą. Synodas baigiamas malda ir himnais.

Šių metų Synodas savo dalyvių skaičiumi, turiniu, darbo nuotaika ir aktyvumu tenka skaityti vienu iš vaisingiausių. Bendras dalyvių skaičius siekė virš 150 asmenų. Jų tarpe buvo 41 kuratorius, 5 kunigai, ir likusius sudarė delegatai ir svečiai. **P. B.**

1954 m. Reformatų Synodo dalyviai po iškilmingų pamaldų. Viduryje: kun. P. Dilys, kun. H. König, kun. S. Neimanas, kun. A. Trakis.

MŪSŲ DABARTIS IR BAŽNYČIŲ SANTYKIAI

Rašo Superintendentas Kun.
Stasys Neimanas
Chicago.

Kuomet pasauliniai įvykiai ir su tuo surišti pasikeitimai paliečia kasdienybę, arba karas su jo pasekmėmis virsta žiauria tikrove, tuomet žmogus ir jo gyvenimas keičiasi ne tik išoriniai, bet ir vidujiniai. Vieni prabilsta, sprendžia, pranašauja, nustato ateities gaires, skleidžia gandus. Kiti vėl užsidaro, susimąsto ir tyli. Vieni tremties ir išeivijos metais rado tarp savęs glaudesnius ryšius, kiti gi, atsipalaidavę nuo bendruomenės, stengiasi svetur suvesti senas sąskaitas.

Kad ramiai tokiu laiku ušsilaikyti, reikalinga drąsos ir ryžtingumo. Nuraminimui tokiu laiku pranašas Jezaja sako: "Ramume ir pasitikėjime Aukščiausiuoju glūdi jūsų stiprybė". Jez. 30,15. Ramiai užsilaikyti, nereiškia būti abejingu. Tačiau pranašo žodžiai apie ramų užsilaikymą Dievo aplankymo metu turi gilesnę prasmę. Jei kur netiesa, skriauda įvyksta, tuomet paliestieji skubiai susijaudinę klausia: "Kas kaltas?", nedaleisdami minties, kad dalinai ir jų pačių kaltės yra. Gvildenant tokius įvykius, turėtumėm klausti, kur mūsų pačių suklysta.

Tai, kas šiandieną pragaištinga — peiktina, yra žmonių piktos valios atspindys. Gyvenime mus lydi gera ir pikta, ištikimybė ir klasta, prievarta ir malonė, ginčai ir taika, tiesa ir melas. Gyvenimo pagrindiniai dėsniai nėra jau taip sudėtingi ir skaitlingi. Jie ryškūs savo esme ir nedviprasmingi savo siekimais. Kova eina dėlei žmonijos žmoniškumo, kuris yra Dievo rėdymas. Jo šventa valia yra mūsų užduotis.

Deja, žmoniškumas šiandieną dar atrodo kaip nuskriaustas našlaitis. Teisėtumas virto gana lanksčia sąvoka, pritaikoma aplinkybėms.

Mėginimo laiku, kuomet regiami dalykai mums netenka savo pirmykštės reikšmės ir vertės, vienu giliausiu ir tyriausiu jėgų šaltiniu žmogui yra jo bažnyčia, kur jis jaučiasi esąs "namie". Bet ir bažnyčia yra dalinai mūsų laiko veidrodis. Dvasinės srovės, kurios veikia į žmoniją, paliečia ir bažnyčią. Kuomet pasaulis nerimauja, garsina ateities laimėjimus, išradimus, smūgius ir grąsina, bažnyčia kai kada irgi nenori atsilikti. Siekia daugiau paveikti garsiais žodžiais, sensacijomis, negu kad įtikinti. Bažnyčia tokiu atveju turi tiesos gimtine, teisybės tėvyne būti ir likti.

Kristaus bažnyčios jėga ir gyvybė glūdi surinkimuose. Kas ten vyksta,

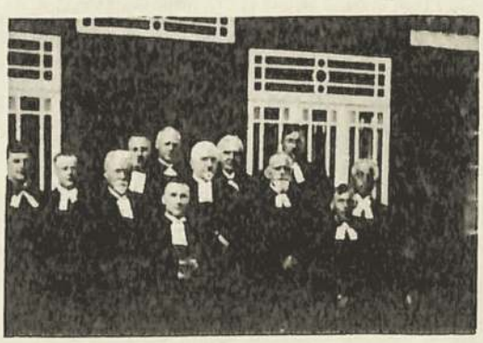

Kunigai: Barnelis, Šimukėnas, sup. Šepetys, Pauperas, Jašinskas, Balčiauskas, Pies, prof. Kurnatauskas, prof. Gaigalaitis, Neimanas, Dagys ir prof. Jakubėnas.

yra jos alsavimas, gyvenimas ir pajėgumo rodiklis. Jei kuri bažnyčia remiasi savo apčiuopiamu pajėgumu, turtu, užimama vieta lenktyniavime, nepriklausomumu, kur nuolankumas, kuklumas lyg neberanda vietos, nustumtas į paskutinę vietą, tai tarp nedaugelių, reformatų bažnyčia tebebudi, kad tokie siekimai — reiškiniai joje neišsibujotų. Argi Kristus buvo garbėtroška, prabangos siekiąs mokytojas, balsas — kurį didieji mielai klausėsi, autoritetas visam pasauliui? Viešpats kuklus, nemalonus tiems, kurie norėjo "sau gyventi". Tiesakalbis, todėl puolamas ir daugelio paniekintas.

Bažnyčia, kuri tokių bruožų nerodo, išsižada savo Mokytojo. Bažnyčiai tokiu atveju naudinga pergyventi persekiojimą, sukrėtimą ir priespaudą, kad neužmirštų savo Mokytojo, kurs tebėra mums gyvenimo tiesa ir kelias, kad laikytųsi daugiau su tais, kas paniekintas ir sužeistas ir laukia iš jos kaip vidujinės taip ir išorės pagalbos ir nuraminimo.

Jau virš 400 metų, dalinai dėl minėtų priežasčių, šalia katalikų bažnyčios tarpsta evangelikų bažnyčia. Santykiai per tą laikotarpį keitėsi. Jausdavosi kai kada didelis įtempimas, kartais vėl atslūgimas, bet neprieita prie susitarimo ir glaudesnio bendradarbiavimo. Per tuos amžius įsitikinta, kad srovė per gili, vaga per plati, kuri mus skiria ir šis tarpas, rodos, dar daugiau prasiplėtė dabartiniu laiku, kai Romos bažnyčia savo naujas dogmas paskelbė.

Jei šiandieną klaustumėm, kas mus evangelikus riša su katalikais, tai užgirstumėm dažnai kartojamą atsakymą: bendras priešas — grėsmė visai krikščionybei. Šiuo metu kalbama apie bendrą "krikščionių frontą", kurį turėtų katalikai ir protestantai sudaryti. Bažnyčios kaipo frontas? Frontas yra ten sudaromas, kur randasi priešas, bet ar gali būti nekrikščionis, netikintis laikomas bažnyčios priešu ir kaipo toks nugalėtas? Tačiau ar mes kaip krikščionys neturime kito tikslo, būtent: žodžiais ir darbais skelbti linksmą naujieną, semiamą iš evangelijos, ir ją skelbti, rodant meilę ir kantrumą tiems, kurie dar žmonijos Mokytojo nepripažįsta.

Apaštalas Povilas sako: Argi Kristus yra padalintas. Aš maldauju, kad nebūtų jumyse pasidalinimų, kad verčiau būtumėte tobuli tais pačiais jausmais ir ta pačia nuomone". 1 Kor.1,10—17. Šiais žodžiais apaštalas Povilas, lyg pranašas, numato bažnyčios istorijos vystimąsi ir ateitį — konfesinius ginčus, kurie silpnina bažnyčią. Kur nesantaikos pasireikšdavo, ten apaštalas Povilas griaudendavo: "Kad būtumėt tobuli tais pačiais jausmais ir kad nebūtų jumyse pasidalinimų", pabrėždamas "vardan mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus".

Biržų gipso kalnuose komoz. V. Jakubėnas, stud. Jakubėnaitė ir kompz. K. V. Banaitis 1930 m.

Ką žmonės skaldo, Kristus vienija. Taigi ne bendras priešas, bet bendras Viešpats Nukryžiuotasis ir Prisikėlusysis stovi aukščiau visų tų skilimų ir mus jungia.

Tremtyje, mūsų lietuvių evangelikų suvažiavime Hanau 1946 metais, Popiežiaus delegato Kanauninko Kapočiaus sveikinimas suteikė mums viltį darnaus bendradarbiavimo ateityje. (Žiūr. M. S. Nr. 6, psl. 47. Red.). Jo instrukcijose kapelionams nurodoma bendradarbiauti ir su evangelikų kunigais (Nr. 3.

str. 22). Taìs pačiais metais lietuvių katalikų kunigų suvažiavime, Hanau, sveikindamas juos lietuvių evangelikų vardu, reiškiau mintį ir viltį, kad bendrų vargų išmėginti, grįžę laisvon tėvynėn galėsime dar nuoširdžiau garbinti Tą, kuris nužemina išdidžiuosius ir išaukština nužemintuosius.

Vokietijoje taip pat randame bendradarbiavimo pavyzdžių tarp katalikų ir protestantų. Vienas katalikų vokiečių vyskupas Wilhelm Westkamm pasakė: "Jei tarp mūsų prieš šimtmečius grioviai iškasti, tai turime šiuo metu per juos tiltus statyti. Kristaus kryžius yra tiltas, kurį turime per tuos griovius dėti. Jei Viešpaties nuoširdžiai ieškosime jūs ir mes, tuomet Viešpatį surasime kiek mūsų ir bebūtų".

Neseniai miręs žymus vienuolis Paul Couturier skleidė prancūzų katalikų tarpe oekumenines mintis per knygas, straipsnius ir subuvimus. Jis viešai pasmerkė hugenotų persekiojimus, 1942-43 metais kvietė Prancūzijos katalikus pasimelsti už persekiotus protestantus Ispanijoje. Jis stengėsi krikščionybės vienybei patarnauti. Už tokius tolerantiškus oekumeninius siekimus Paul Couturier buvo išrinktas garbės archimandridu Antiochijos stačiatikių patriarchato.

Gal tai pirmosios žymės naujų nuoširdesnių santykių tarp konfesijų. Tačiau ne visur randame tokį nuoširdumą. Belgijos "Oekumeninės" katalikų bažnyčios atstovas P. Congar pasiūlė palengvinimą protestantams, priimant juos atgal į katalikų bažnyčią. Protestantai to pasiūlymo nepriėmė dėl įsitikinimų skirtumo.

Šveicarijoje Jėzuitas Cavalli parašė "Civilita Catholica": "Kur mes katalikai mažumoje, ten reikalaujame laisvės, pasiremdami jūsų evangelikų dėsniais; kur mes daugumoje, ginamc jums laisvę, pasiremdami savo dėsniais".

1953 metų gruodžio 6 dieną Popiežius Pijus XII pasakė kalbą "Tauta ir tarptautinis bendravimas". Nagrinėjant klausimą, ar katalikiška valstybė gali laisvai leisti kitoms religijoms veikti ar ne, Popiežius pasakė, kad nėra tiesioginio įsakymo religiniai ar moraliai paklydusius naikinti. Jis davė palyginimą Viešpaties pasakymą apie kūkalius ir piktžoles, kurie paliekami tarp kviečių iki pjūties. Pataria toleranciją reikšti taktikos sumetimais.

Dievo motinai Marijai pašvęstais metais, vasario 2 dieną 1954 m. "Observatore Romano" paskelbė visiems Italijos tikintiems ganytojišką laišką, pasirašytą devynių kardinolų, aštuonių arkivyskupų ir dviejų vyskupų. Tame laiške protestantai yra apkaltinti katalikų dvasios vienybės ardymu ir ateistinio komunizmo plėtimu.

Katalikų bažnyčia per spaudą aiškinasi, kad protestantų veiklos suvaržymuose nedalyvauja. Už tai atsakingi pavieniai asmenys. Tačiau anksčiau paminėti pavyzdžiai tokį tvirtinimą paneigia.

Girdint tokius nepalankius atsiliepimus apie protestantus iš atsakingų dvasios vadovų, nebenustebina mus žinios apie evangelikų priespaudą Kolumbijoje, Italijoje, Ispanijoje ir kitose katalikiškose šalyse.

Ar nevertėtų daugiau sėti jungiančią sėklą, nemanant, kad tik vienoje pusėje yra 100 nuošimčių grynos sėklos, o kitoje vien piktžolės, vienoj pusėj tiesa — kitoj paklydimas. Stengkimės elgtis teisingai, kas yra svarbiausias veiksmas gyvenime. Tuomet piktybė bus sunaikinta ir pasaulio audros nutils, ir visų tautų žmonės praties viens kitam ranką, kaip brolis broliui.

Nenustokime vilties, nes ramume ir kantrume glūdi mūsų stiprybė. Kalvinas sako: "Dievas, prie kurio norime vien savo jėgomis ir priemonėmis priartėti nebūtų Dievas, bet tik dievaitis. Vienintelis kelias prie Dievo yra tasai, kurį mums psalmistas nurodo šaukdamas: Iš gilybės šaukiuos į Tave, Viešpatie".

KAS YRA LIUTERONAS?

Dr. Alfredo Krisiukėno vertimas

70.000.000 LIUTERONŲ SUDARO BEVEIK PUSĘ VISO PASAULIO PROTESTANTŲ

"Tarp žmogaus ir Dievo nereikia trečiojo asmens, lygiai kaip jo nereikalinga dviems besimylintiems" — **Martynas Liuteris**

Redakcijos pastaba: Kaip žinome, Protestantizmo sąjūdį pradėjo Martynas Liuteris, todėl pirmiausia ir supažindinsime savo skaitytojus su Liuteranizmu.

Sekančiam numery duosime įdomų straipsnį: KAS YRA REFORMATAS? Šį straipsnį stropiai ruošia kun. P. Dilys.

Gi, **Kas yra Liuteronas** straipsnio autorius yra kun. G. Elson Ruff, Suvienytos Liuteronų Bažnyčios Leidyklos ir "Liuterono" žurnalo redaktorius. Jis buvo ordinuotas 1926 metais ir kunigavo 14 metų. Dr. Ruffo straipsnis "Bažnyčios Žinios", patalpintos "Liuterono" žurnale, kelioliką kartų laimėjo Suvienytos Bažnyčios Spaudos přemiją, kaipo geriausias religinis straipsnis Amerikos religinėje spaudoje.

Šis jo straipsnis verstas iš anglų kalbos 1954 metų vasario 23 dienos LOOK žurnalo.

Kaip Liuteranizmas prasidėjo?

1517 metų spalio 31 dieną tebuvo tiktai vienų vienas protestantas, jis buvo Martynas Liuteris. Praslinkus keturiems metams — jų jau buvo milijonai. Smarkusis sprogimas, kuris buvo pavadintas Reformacija, suskaldė 16-jo šimtmečio bažnyčią į kelioliką dalių, kurių viena ir yra liuteronų bažnyčia.

Liuteris buvo Romos katalikų kunigas, mylėjo bažnyčią ir nemanė nuo jos skirtis. Bet 1517 metais jis išdrįso protestuoti prieš bažnyčios parduodamus atlaidus, vadinamus indulgencijomis, kurios, kaip buvo sakoma, turėjo sutrumpinti sielos buvimo laikotarpį skaistykloje. Iš Šv. Rašto Liuteris išmoko, kad visiškas nuodėmių atleidimas yra maloningojo Dievo pažadėtas per tikėjimą ir apreikštas per Jėzų Kristų. Šia pagrindine mintimi Liuteris išėjo kritikuoti daugelį Romos katalikų mokinimų ir praktikų. Greitai skilimas pasidarė nebesutaisomas.

Kokie yra pagrindiniai liuteronų tikėjimo nuostatai?

Liuteronai nesisavina jokių doktrinų, kurios skirtųsi nuo paprasto krikščioniško tikėjimo, aprašyto Naujajame Testamente. Jos yra sutrauktos apaštališkame tikėjimo išpažinime. Mes esame Dievo tvariniai ir galime naudotis mums Dievo duota laisve net ir neklausydami savo Sutvėrėjo. To išvadoje gaunasi nuolatinė žmogaus gyvenimo tragedija. Bet Dievas mūsų nepalieka nelaimėje, Jis ją dalinasi su mumis. Per Jėzų Kristų Jis ir apsireiškia kaip išganantis Dievas, kuris kenčia persekiojimus ir mirtį, kad mes būtumėn su Juo drauge prisikėlę iš mirusių. Per tikėjimą į Jėzų Kristų mumyse prasideda naujas gyvenimas. Jis yra penimas Dievo dovanomis: Jo žodžiu ir sakramentais. Žodis yra surašytas Biblijoje, bet pats žodis yra gyvas ir veikiąs, per jį Šv. Dvasia mus pažadina augti supratime ir Dievo valios paklusnume.

Kuo liuteronai skiriasi nuo kitų protestantų grupių?

Jūs liuteronų negirdite sakant: "Nėra skirtumo kaip tiki, jeigu tik gyveni teisiai". Priešingai — liuteronai tiki, kad gyvenimo būdas priklauso nuo tikėjimo. Nuo to laiko, kai liuteranizmas atsirado iš Liuterio didžiulio išganymo patyrimo per tikėjimą, liuteranizmas pasižymi tuo, kad pripažįsta tikėjimą būtina religijos dalimi. Tokiu būdu liuteronai daugiau už kitus protestantus pabrėžia doktriną. Jie nepaprastai kruopščiai paruošia savo kunigus, iš jaunų žmonių reikalauja ilgai studijuoti liuteronų katekizmą, kol jie yra priimami pilnateisiais bažnyčios nariais.

Liuteronai nepabrėžia uždraudimų ar "mėlynųjų" įstatymų. Jie tiki, kad krikščioniškas gyvenimas yra atspindis dėkingumo mylimam Tėvui, bet ne paklusnumas Monarchui. Toks gyvenimas turėtų pasiekti aukštą etinį lygį nekreipiant daug dėmesio į potvarkius ar nuostatus. Šiuo atveju liuteranizmas ryškiai skiriasi nuo kai kurių kitų protestantų grupių.

Kadangi Liuteris iki jo ekskomunikavimo buvo uolus Romos katalikas, jis buvo mažiau griežtas kaip kiti vėlesnieji reformatoriai katalikiškų pamaldų formų panaikinime. Šitos pasiliko liuteronų tarpe suprastintoje formoje naudojant gimtąją kalbą, vietoje lotynų kalbos. Liuteronai švenčia bažnyčios šventes ir istorinius bežnyčios metų sezonus. Savo bažnyčiose jie turi altorių, kryžių, žvakes, aprėdalus ir kitas garbinimo priemones, kurias daugelis kitų protestantų išmetė kaip "per daug katalikiškas".

Liuteronai tiki, kad šitos liturginės formos nėra būtinos, bet jos yra vertos dėl jų gražumo ir dėl atspindžio visų amžių krikščioniškos šeimos Dievo garbinimo patyrimų. Liuteronų muzika yra pasaulinio masto, ypač Johann Sebastian Bacho kompozicijos.

Ar liuteronai garbina Martyną Liuterį?

Liuteris turėjo ydų. Jis buvo labai temperamentingas ir kartais įžuliai pasielgdavo su savo oponentais. Audringais savo karjeros laikotarpiais jis buvo priverstas padaryti keliolika nelaimingų kompromisų, kurių šiandien niekas negina. Liuteris savo pasekėjų neprašė vadintis "liuteronais". Šis vardas jiems buvo jų priešų primestas kaipo paniekos ženklas. Jie patys save vadinosi "evangelikais" — tai yra tikinčiais į Evangeliją. Vis viena liuteronai laiko Liuterį gilioje pagarboje kaipo vieną iš didžiausių mokytojų ir bažnyčios išlaisvintojų. Jo idėjos vis dar skatina sveiką galvojimą. Liuteronų rašto žinovai kas metais parašo daug knygų nagrinėdami jo mintis, bet jo niekas negarbina.

Ar liuteronai garbina šventuosius?

Kiekvienas krikščionis yra šventas Apaštališkame tikėjimo išpažinime bažnyčia yra pavadinta "šventųjų draugyste". Šventasis nėra tobūlas asmuo, bet jis yra tas, kuris per Dievo malonę artinasi prie šventumo. — Kiekvienas krikščionis taip pat yra nuodėmininkas iki pat mirties dienos, net ir didieji krikščionys, kaip Petras ir Povilas buvo nuodėmingi. Liuteronai garbina vieną Dievą. Jie nesimeldžia mergelei Marijai ar niekam kitam, išskyrus Dievą.

Kokia yra liuteronų nuodėmės sąvoka?

Nuodėmė yra žodis, apibūdinąs padėtį Dievui nepaklusnių žmonių. Nuodėmė nėra ypatingas blogio darymas (blogis yra nuodėmės išdava), nuodėmė yra pačiame mūsų asmenybės pagrinde. Mūsų prigimtis bando pastatyti savo "aš" mūsų gyvenimo centre. Nuodėmė reiškia bandymą daleisti, kad mes patys esame Dievas. Ji stengiasi pašalinti varžtus nuo mūsų laisvės, bet lieka nenuneigiamas faktas, kad mes esame tik tvariniai ir kad vienintėlė galimybė egzistuoti yra tik vykdyme

mūsų Sutvėrėjo valios. Šis yra pavaizduota senoje Adomo ir Ievos rojaus istorijoje, jie buvo nepatenkinti ir nenorėjo laikytis tik vienintėlio jiems uždėto suvaržymo, būtent nevalgyti uždrausto medžio vaisiaus.

Kaip liuteronai tiki į mirtingųjų išganymą?

Mes patys savo jėgomis negalėtumėm išsisukti iš savo nuodėmių lygiai, kaip mes patys negalėtumėm išplaukti į krantą iškritę iš laivo Atlanto viduryje. Mūsų vienintėlė viltis yra išgelbėjime. Išganymas yra Dievo dovana. Yra tik vienų viena išeitis, ką mes galime daryti — tik trokšti išganymo, bet net ir šitas noras pareina nuo Dievo. Kitaip tariant, tik tada mes esame prisirengę leisti Dievui priartėti prie mūsų, suteikiant tikėjimo dovaną, kada mes prisipažįstame savo mirtinas kūniškas silpnybes ir jomis nebesame patenkinti. Šitokia buvo ir Liuterio padėtis jam tebesant vienuoliu jo "tamsioje sielos naktyje", kada jis bandė atlikinėti visas pareigas, turinčias jį privesti prie išganymo. Jis pamatė, kad tikėjime į Jėzų Kristų gailestingas ir mylintis Dievas laukė jo išganyti tik tada, kai jis prieis kelio galą bandydamas pats save išganyti. Jeigu žmonės būtų išganomi klausydami įstatymų arba atlikdami apeigų reikalavimus, jie būtų patys save išganantieji. Liuteronai tiki, kad tik vienas Dievas mus gali išganyti.

Kuo liuteronų Sakramentai skiriasi nuo Romos katalikų Sakramentų?

Liuteris įsitikino, kad pilna auka už žmogaus nuodėmę buvo atiduota mūsų Viešpaties nukryžiavimo metu. Tokiu būdu katalikų mokslas, kad mišios yra kaipo auka, Liuteriui nebeturėjo jokios reikšmės. Pagal liuteronų tikėjimą, Viešpaties Vakarienė yra tikinčiojo susitikimas su gyvuoju Dievu, kuris tikrai randasi šventoje komunijoje atleisdamas nuodėmes ir atnaujindamas tikinčiojo dvasinį gyvenimą. Bet komunijos duona ir vynas nepakeičia savo medžiaginės sudėties. (Liuterio pažiūrą į šv. Komuniją reiktų išsamiau paaiškinti. Red.). Šitas mokinimas gal buvo pats griežčiausias reformacijos punktas. Jis kritikavo Romos katalikų pažiūrą, kad būk bažnyčia yra sukrautų nuopelnų lobynas, gaunamas sąžiningai kalbant mišias, jis taip pat kritikavo idėją, kad kunigija esanti dieviškai įšventinta atlikti mišių aukai. Liuteris dažnai paminėdavo, kad visų tikinčiųjų kunigystėje kiekvienas tikintis tiesioginiai pasitinka Dievą ir gauna jo išganančią malonę.

Liuteronai tiki, kad per krikštą asmuo gimsta Dievo karalystei ir pasidaro išganymo paveldėtoju. Tai yra pradžia gyvenimo tikėjime, kuriame kas dieną žmogaus prigimtis "turi būti pa-

Dr. Alfredas Krisiukėnas, šio straipsnio vertėjas, yra gimęs Biržų apskrityje, lankė Biržų gimnaziją nuo 1933 iki 1941 m. Pasižymėjo gabumais moksle ir sporte. Vėliau studijavo mediciną Vokietijoje, Giesseno ir Frankfurto universitetuose. Ten sukūręs lietuvišką evangelišką šeimą, 1949 m. rudenį atvyko Amerikon, į S. Bostoną. 1950 m. įstojo į Bostono universitetą, kur 1953 m. baigė mediciną, įgydamas daktaro laipsnį. 1954 m. vasarą baigia interną ir ima verstis savistoviai savo profesijoje.

skatinama ir sunaikinama kartu su visomis nuodėmėmis ir blogais palinkimais, kas dieną atgailaujant ir prisiverčiant, taip, kad, naujas žmogus kas dieną augtų ir kiltų gyvendamas Dievo artybėje, teisybėje ir skaistybėje per amžius". (Mažasis Martyno Liuterio katekizmas).

Likusieji penki iš septynių Romos katalikų sakramentų Liuterio buvo atmesti kaipo netikri ir Kristaus neįstatyti sakramentai, kurie lygiai yra nepripažįstami ir visų kitų protestantų nuo pat Liuterio laikų. Konfirmacija, vedybos ir dvasiškijos ordinavimas yra bažnyčios apeigos, kurios nėra aiškiai surištos su dieviškos malonės pažadais. Atgaila yra nebūtina, nes Dievas yra pažadėjęs visišką atleidimą visiems, kurie to prašys tikėjime. Nėra užsilikusios jokios kaltės, kurią atgaila galėtų išrinkti arba kurią dar būtų galima pataisyti skaistykloje. Sergančiųjų patepimas alie jumi ir maldos už jų pasveikimą yra geras krikščioniškas gydymo būdas, bet tai nėra rašto reikalavimas.

Ar liuteronai tiki į Šventą Trejybę?

Jie tiki kaip ir kiti konservatyvūs visų amžių krikščionys. Dievas Tėvas yra mūsų Sutvėrėjas, Dievas Sūnus yra mūsų Atpirkėjas, Dievas Šventoji Dvasia yra mūsų sielų Pašventintojas ir Maitintojas. **Bet tačiau Jis yra vienas Dievas trijuose asmenyse. Nėra krikščioniškajam mokslui įmanoma įstatyti į matematinę formulę ar patvirtinti mokslinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, kaip Dievas gali būti žmogumi, kaip mirusieji gali amžinai gyventi, kaip Dievas gali apsireikšti trijuose asmenyse. Šie dalykai yra virš žmoniškos logikos, nes jie yra tikėjimo reikalai.**

Ar yra specialių liuteronų apeigų?

Liuteronų bendruomenės nėra verčiamos laikyti pamaldas toje pačioje formoje. Yra didelių apeigų skirtumų, sakysime, tarp kokios nors Švedijos katedros ir mažos provincijos bažnytėlės Saskatchewano parapijoje. Jaunuomenės konfirmavimas (paprastai sulaukus 14 metų amžiaus) yra atliekamas Verbų sekmadienį ar per Sekmines, ir tai yra atliekama ypatingoje liuteronų bažnyčios formoje. Taip pat viešas nuodėmių išpažinimas prieš pradedant Viešpaties Vakarienę yra charakteringai liuteroniškas. Privati išpažintis yra praktikuojama kai kuriose vietose, bet ji nėra reikalaujama. Viešpaties Vakarienės metu komunikantai klūpo prie altoriaus tvorelės ir priima duoną ir vyną.

Ar liuteronai tiki į dangų ir pragarą?

Krikščioniško gyvenimo tikslas yra tobūla egzistencija, kuri pagaliau bus pasiekta, kai mes būsime visiškai paklusnūs savo Kūrėjui. Liuteronai netiki, kad Dievo karalystė ateis dėka palaipsniško žmogaus prigimties pasigerinimo. Dievo planų išpildymas yra virš mūsų dabartinio gyvenimo ribų. Tie, kurie gyvena ir miršta tikėjime Kristuje — gyvens su Juo amžinai išlaisvinti iš laiko ir erdvės. Yra spėliojama apie amžiną gyvenimą, pasinaudojant kokios nors formos vaizdų kalba, nes amžinybė yra aukščiau apriboto žmogaus proto. Taip dažni senovės laikų naivūs pragaro ir dangaus aprašymai yra, savaime aišku, visiškai neužtenkami. Bet tikra Dievo žmonių paskirtis yra mirties pergalė.

Kaip liuteronų bažnyčia traktuoja popiežių, Romos katalikų bažnyčią ir Romos katalikus?

Kalbėdami apie popiežių, mes esame daug nuolaidesni už Liuterį. Lieka faktas, kad ir popiežystė yra griežtai persireformavus nuo Liuterio laikų. Tačiau liuteronai visiškai atmeta mokinimus, kad būk Dievas yra paskyręs aukščiausią autoritetą bet kokio žmogaus asmenyje dėl Jo (Dievo) žmonių sielų.

Mes tikime, kad tėra tiktai vienų viena bažnyčia, tačiau ne regima įstai-

ga, ne kaip Romos katalikų ar liuteronų bažnyčios. Ji susideda iš visų tikinčiųjų bendruomenių, kuriose "Evangelija yra teisingai skelbiama ir sakramentai teisingai yra atliekami". (Augsburgo išpaž., Skyr. 7).

Mūsų asmeninė pažiūra link katalikų turėtų būti tokia, kad mes juos mylėtumėm kaip krikščioniškus brolius, tačiau evangelijos supratime mūsų nuo monės labai nesutinka. Popiežius ir Romos katalikų bažnyčios vyskupai dažnai patiekia gilių krikščioniškos tiesos ir taikos išsireiškimų. Liuteronai žino, kad tarp Romos katalikų yra daug puikiausių krikščionių.

Kokia yra liuteronų pažiūra į skyrybas?

Dievo noras yra, kad santuoka būtų pastovi. Dievas įkūrė šeimą kaipo mokyklą savo vaikams, kurioje jie galėtų išmokti vienas antrą mylėti ir vienas antram tarnauti. Bet žmogaus nuodėmingumas ir vedybiniame gyvenime klesti lygiai kaip ir visur kitur. Kai kurios santuokos pasidaro taip baisiai neištikimybės ir savanaudiškumo sugadintos, kad geriau yra jas išskirti, negu bandyti išlaikyti. Remiantis Šventu Raštu liuteronai pripažįsta, kad svetimoterystė ir pametimas yra leidžiama skyrybų priežastis, juos taikant pavieniams atvejams. Kiekvienas atvejis turi būti atskirai sprendžiamas. Liuteronų bažnyčiose šiuo metu eina smarkoka agitacija už perstudijavimą skyrybų problemos. Svarbiausias dėmesys turėtų būti nukreiptas į žmonių perauklėjimą pastovios krikščioniškos ištikimybės principuose, negu, kad nagrinėti galimybes santuokų panaikinimui.

Ar liuteronai pripažįsta gimdymo kontrolę?

Liuteroniškos organizacijos šiuo klausimu yra mažai pasisakiusios. Bendrai imant, nėra didelio pasipriešinimo gerai žinomam faktui, kad gausybė liuteronų praktikuoja gimdymo kontrolę. Socialinių reikalų komisija Amerikos liuteronų konferencijoje išsireiškė: "Vedusi pora gali pati nuspręsti priemonę nustatyti skaičiui savo vaikų ir nustatyti laikotarpį tarp gimdymų pagal savo sąžinę, remiantis patikimais medicinos autoritetais ir savo atsakomybės Dievui pajutimu. Dėl medicinos pripažintų metodų vaikų skaičiaus ar laiko kontrolei negalima prikergti nei moralinio nuopelno nei negarbės. Nežiūrint ar naudojamos priemonės būtų laikomos natūraliomis ar dirbtinėmis, jos yra mažiau reikšmingos už pačią prasmę, kurioje šios priemonės yra naudojamos. Savarankiškas susilaikymas nuo santuokos santykių, vien tik neštumui išvengti, yra vienodai klaidingas, kaip ir apsaugos priemonių naudojimas tarnaujančių tam pačiam savanaudiškam tikslui. Taip pat gimdymas per didelio skaičiaus vaikų, neatsižvelgiant į krentančią atsakomybę, gali būti lygiai nuodėmingas ir savanaudiškas, kaip ir visiškas susilaikymas nuo šeimos".

Šiais ir kitais dorovės klausimais liuteronų bažnyčia mažai diktuoja. Bažnyčia nėra įstatymus rašanti drauguomenė, bet ji yra įstaiga, per kurią Šventoji Dvasia formuoja ir veda krikščionių gyvenimą, kad jis augtų šventumo linkui.

Kaip yra liuteronų bažnyčia valdoma?

Liuteronai tiki, kad bažnyčios tvarkymas yra praktiškas reikalas be doktrinos tendencijų, todėl nėra visuose kraštuose vyraujančio šablono. Europos liuteronų bažnyčios turi vyskupus, bet nei viena Amerikos liuteronų bažnyčių neseka šiuo pavyzdžiu. Pagrindinę Amerikos liuteronų bažnyčių valdžią sudaro bažnyčių suvažiavimai, kurie išrenka prezidentus ir kitus tarnautojus.

Šios valdžios sukūrimas pareina nuo pačių parapijų, kuriose laisvi Dievo žmonės turi teisę klausyti Evangelijos ir gauti sakramentus. Jie negali būti

priversti klausyti žemiškos hierarchijos Kiekviena liuteronų bendruomenė turi savo nuosavybėje bažnyčios pastatą ir kitokį turtą ir pati tvarkosi savo vietinius reikalus. Parapijos pačios, Dievui padedant, pašaukia vyrus pamokslininkauti, bet jeigu jie nustoja atlikti savo pareigas, jie nustoja būti kunigais.

Ar liuteronų bažnyčia leidžia savo kunigams vesti?

Liuteris mokino, kad priverstinas celibatas buvo klaidingas. Praslinkus aštuoneriems metams nuo Reformacijos pradžios jis pats vedė vienuolę, kuri jo mokinimų paveikta apleido savo vienuolyną. (Šitas faktas yra labai svarbus, kadangi Liuterio priešai dažnai primeta, kad jis palikęs bažnyčią tam, kad galėtų vesti).

Ar liuteranizmas yra tarptautinis?

Maždaug visiškai liuteroniškos tautos yra Danija, Suomija, Islandija, Norvegija ir Švedija, taip pat didesnioji dalis Vokietijos, Latvijos ir Estijos ir daugelis kitų Europos kraštų mažumų. Pietų Amerikoje, Azijoje ir Australijoje misijonieriai įkūrė liuteronų bažnyčias. Liuteronai sudaro beveik pusę viso pasaulio protestantų, visgi neįmanoma paduoti tikslaus skaičiaus. Iš penkių milijonų Rusijos liuteronų 1918 metais niekas nežino kiek iš jų dabar yra pasilikusių? Tokia pat padėtis ir visuose kituose kraštuose anapus Geležinės Uždangos. Gal būt apytikris viso pasaulio liuteronų skaičius būtų apie 70.000.000. USA liuteronų bažnyčios narių 1952 metais buvo 6.485. 782. Be šių, dar keturi ar penki milijonai asmenų, užpildydami klausimų lapus, įrašė "liuteronas" kaipo lankytojai.

Ar liuteronai pripažįsta bažnyčios nuo valstybės atskyrimą?

Amerikoje jie tai pabrėžtinai pripažįsta. Liuteris mokino, kad bažnyčia ir valstybė abi yra Dievo įstatytos ir kiekviena iš jų atlieka atskiras, aiškias pareigas. Bažnyčios nuo valstybės atskyrimas yra logiškas liuteronų tikėjimo principų pritaikymas vesti kovai prieš žmogiškos valdžios bandymą užvaldyti žmonių sielas. Skandinavijos kraštuose ir Suomijoje liuteronų bažnyčia, kaip ir anglikonų bažnyčia Anglijoje, parlamento kontroliuojama. Bažnyčių išsivystymo laikotarpyje yra buvę kai kurių ryšių tarp liuteronų bažnyčios ir valstybės ir kituose Europos kraštuose. Liuteronų bažnyčia buvo sukilusi prieš karo meto Norvegijos Kvislingo valdžią. Visi vyskupai ir daugelis kunigų atsisakė vykdyti įsakymus. Vokietijoje irgi kai kurie kunigai buvo smarkūs Hitlerio opozicijos vadai. Jie citavo Liuterį, kuris rašė: "Jei tavo pasauliškas vadas yra klaidingas, ir tu tikrai žinai, kad jis yra klaidingas, tai bijok Dievo labiau, negu žmogaus ir netarnauk jam (žmogui)". Ir šiuo metu rusų zonoje Vokietijoje besirandą liuteronai priešinasi komunizmo tyronams. Pernai metais USA liuteronai vienbalsiai protestavo prieš ambasadoriaus Vatikanui paskyrimą, kadangi jie tiki, kad diplomatinio pasiuntinio siuntimas į bažnyčios vyriausią būstinę yra priešingas Amerikos principams.

Ar liuteronai tiki, kad tik jų religija yra vienintėlė tikra religija?

Taip, bet jie netiki, kad jie yra vienintėliai, kurie ją turi. Daugumoje, gal ir visose bažnyčiose yra tikrų krikščionių. Liuteronai yra tarp vadovaujančių tarpbažnytiniuose susirinkimuose, kaip pavyzdžiui Pasaulinėje Bažnyčių Taryboje, kadangi jie uoliai siekia geresnio visų krikščionių susipratimo ir darnesnio bendradarbiavimo.

"Copyright 1954, Cowles Magazines, Inc."

25 METAI DIEVO TARNYBOJE

Žiupsnelis žinių apie pernai išrinktąjį ir šiemet ordinuotą Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios Superintendentą

Kun. Stasį Neimaną.

Stasys Neimanas gimė 1899 m. kovo 4 d. Papilyje, kunigo Adolfo Neimano skaitlingoje šeimoje dešimtuoju vaiku. 1911 m. pradėjo lankyti Biržų miesto mokyklą, vėliau gimnaziją Rygoje, o nuo 1915 m. — Semipalatinske, kuria 1918 metais baigė. 1918—19 mokslo metais lankė Tomsko universiteto teisių fakultetą, kur mokslą teko nutraukti bolševikams užėjus. Grįžęs į Lietuvą, pradžioje ūkininkavo a. a. prof. dr. Jono Yčo ūkyje. Nuo 1923 iki 1925 m. mokytojavo Panevėžio savivaldybės gimnazijoje. 1925 m. įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo U-to evangelikų teologijos fakultetą, kurį baigė 1929 m. Tų pačių birželio mėn. Synodo metu ordinuotas diakonu ir paskirtas į Papilio parapiją. 1930 m. perkeltas į Nem.-Radviliškio parapiją administratorium sen. kun. Adomo Šerno priežiūroje. 1931 m. ordinuotas kunigu ir paskirtas Nem. Radviliškio parapijos klebonu, o 1936 m. lapkričio 19 d. išrinktas Kolegijos nariu. Užėjus karo audroms, su šeima traukiasi į Vakarus. Vos po nacių kapituliacijos, lanko mūsų žymiuosius veikėjus ir rūpinasi evangelikų organizuotos veiklos atstatymu. Buvo vienas iš iniciatorių, kurie, 1946 m. gegužės 30 d. šaukė evangelikų suvažiavimą Hanau mieste. Ten buvo išrinktas į laikinąją Lietuvių Evangelikų Vyriausiąją Bažnytinę Tarybą. 1946 m. lapkričio 9—10 d. d. Lebenstedt'e įvykusiame Steigiamajame Lietuvių Evangelikų Synode buvo išrinktas į Liet. Ev. Vyriausiąją Bažnyčios Tarybą ir joje darbavosi iki 1948 m. gruodžio 8 d., kol reformatai ir liuteronai pilnai susiorganizavo savo savystoviam veikimui 1949 m. dalyvauja antrajame reformatų Synode tremtyje. 1950 m. kovo mėn. su žmona, dviem dukrom ir dviem sūnum emigruoja į Ameriką. Čikagos liet. reformatų yra pakviečiamas į naujai įsisteigusią parapiją, kur dirba iki šiol kaipo klebonas. 1953 m. Synodo yra išrenkamas Lietuvos Ev. Ref. Bažnyčios Superintendentu, o 1954 m. Synodo metu šioms pareigoms iškilmingai ordinuotas.

Įdomu, kad ši ordinacija kaip tik sutampa su kun. St. Neimano 25 m. kunigystės jubiliejum!

Superintendentas
Kun. S. Neimanas

DIEVO IR BAŽNYČIOS PAŽINIMO REIKALU

Rašo Dr. M. Kavolis,
Evangelikų Liuteronių Bažnyčios
Kunigas, Toronto, Canada

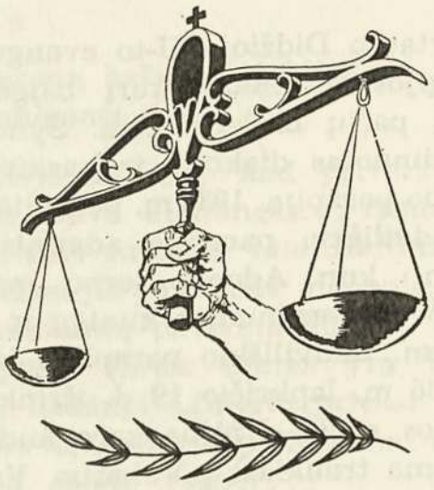

Šiame krikščioniškos minties žurnale neseniai pasirodė samprotavimai Dievo ir Bažnyčios pažinimo reikalu, patiekti kaipo krikščioniškas mokslas, kurie sukėlė abejonių. Bet ir abejotinos, net ir neteisingos prielaidos gali padėti išryškinti tiesą, jei svarstoma iš priešingų išeities taškų.

Dvejopas pažinimo metodas

Dviem būdais esame mokomi pažinti esminius gyvenimo veiksnius: Dievą, pasaulį ir žmogų. Tą moko teologija ir filosofija, tikėjimas ir pažinimas, metafizika ir empirizmas, religija ir idealizmas, krikščionybė ir liberalizmas, Dievo apreikštoji šviesa ir žmogaus protu sukurtasis mokslas. Šiedu pažinimo būdai turi savo skirtingus objektus. Tatai turime galvoje, kai prisimename aną seną tiesą, kad filosofų skelbiamoji dievybė dar nėra Apreikštasis Dievas. Tie du pažinimo būdai turi savo egzistencijos pateisinimą tiek, kiek juodu pažįsta mokamąjį dalyką ir laikosi pažinimo ribų. Juodviem grėsia diletantiško sinkretizmo pavojus, painiojąs skirtingus objektus ir nesilaikąs protavimo taisyklių.

Dievo ir tikėjimo pažinimas

Teigiama, kad žmogaus nuojauta sukūrusi įvairius dievybės suvokimus, kurių tarpe esąs teistinis dievybės supratimas, kuris ten vadinamas krikščioniškuoju tikėjimu (M. S. Nr. 5, psl. 16).

Tačiau žmogaus nuojautos ar protu sukurtieji dievybės supratimai yra pasaulėžiūrinės filosofijos, o ne religinės teologijos reikalas. Tuo tarpu Apreikštojo Dievo pažinimo ir krikščioniškojo tikėjimo mokslas savo esme yra teologijos reikalas, bet ne pasaulėžiūros kūryba. Žmogaus protu sukurtoji dievybė nėra Apreikštasis Dievas. Ir žmogaus protu sukurtasis dievybės pažinimas neturi nieko bendro nei su bibliniai krikščioniškuoju ir tradiciniai krikščioniškuoju Dievo pažinimo mokslu, nei su krikščioniškuoju tikėjimu. Tačiau, kaip matome, žmogaus protas kuria savo dievybes ir jų pažinimo teorijas bei mėgsta jas lengvapėdiškai patiekti kaipo neva "krikščionišką tikėjimą". Tuo tarpu Šv. Raštas ir Evangelikų Liuteronių Bažnyčios Konfesiniai Raštai moko, kad žmogus turi tik pajautimą aukštesnės būtybės buvimo klausimu, bet savyje neturi pajėgumo Dievui pažinti. Todėl Dievas apsireiškė žmogui, bet ne žmogus Jį savo protu suvokė (1 Kor. 2, 7—11; Konk. Form. Trigl. 959). Todėl ir Martynas Liuteris aiškina: "Aš tikiu, kad aš savo paties protu ir jėgomis negaliu tikėti Jėzų Kristų, mano Viešpatį, nei prie Jo artintis, bet Šv. Dvasia mane per Evangeliją pašaukė, savo dovanomis apšvietė, tikru tikėjimu pašventė ir išlaikė" Toks tikėjimas nėra žmogaus nuojautos kūryba. Tuo samprotavimu krikščionys atmeta pasaulėžiūrinės filosofijos kuriamą dievybės suvokimo mokslą, neteisingai patiekiamą "krikščioniškojo tikėjimo" etiketėje.

Teistinis dievybės supratimas toli

gražu dar nėra krikščioniškas tikėjimas. Juodu auga ant visai priešingų šaknų ir brandina skirtingus vaisius. Teistinis dievybės supratimas yra sekularistinė pasaulėžiūra, kuri diletantiškame laipsnyje stengiasi išstumti krikščionišką tikėjimą ir užimti jo vietą. Pasaulėžiūra yra protinė kūryba, tuo tarpu krikščioniškasis tikėjimas yra žmogaus pastangų ir Dievo veikimo vaisius. Pasaulėžiūra yra intelektualinis reikalas, tuo tarpu krikščioniškas tikėjimas yra žmogaus personalinis valios ir širdies reikalas (Liuteris: "fiducia cordis"). Pasaulėžiūra pasireiškia individualine ar kolektyvine pažiūra, tuo tarpu krikščioniškas tikėjimas turi pasireikšti asmens praktiškais krikščioniškais darbais bendruomenėje, kuriems nesant krikščioniškas tikėjimas išsigimsta pasaulėžiūron. Apie pasaulėžiūrą sprendžiame iš jos intelektualinės išvaizdos, tuo tarpu asmens darbai pareiškia krikščioniško tikėjimo pobūdį. Laisvamaniškas teistinis dievybės supratimas diletantiškame laipsnyje yra dogmatinio krikščionių tikėjimo priešas.

Bažnyčios esmės pažinimas

Teigiama, kad Bažnyčios apibūdinimas keitėsi ir susidarė šimtai jos sąvokų, kurių tarpe geriausioji esanti pažiūra į ją kaip "žmonių sambūrį, paremtą tikėjimo ir kulto pagrindais" (M. S. N. 5, psl. 53).

Tačiau norint pažinti gyvą organizmą, reikia kalbėti pirmoj eilėj apie jungiančią jo esmę, o ne apie skaldančias sąvokas. Nėra prasmės paminėti "šimtus definicijų", jų nesuregistravus ir iš esmės nepalietus. Be to, yra problematiška, ar Bažnyčios sąvoka keitėsi. Kas yra Bažnyčios sąvoka: ar tai ontologinė jos esmė, ar individualinis apibūdinimas. Jei kalbame apie Bažnyčios esmę, tai ji yra nepasikeitusi, pradedant nuo visuotinių krikščionių tikėjimo išpažinimų sudarymų iki pat šios dienos: Bažnyčia yra tikinčiųjų į Kristų bendruomenė, šventųjų draugystė. Su tokiu Bažnyčios esmės apibūdinimu negali lygintis individualinė Bažnyčios sąvoka, kaipo "žmonių sambūris, paremtas tikėjimo ir kulto pagrindais".

Šv. Raštas ir Liuteronių Bažnyčios Konfesiniai Raštai skiria visuotinę Bažnyčią regimu ir neregimu požiūriu. Neregimoji Bažnyčia yra Dievo Karalystė, kurios požymiai yra: vieningumas, šventumas, visuotinumas, nepragaištamumas ir išganingumas. Ji yra išimtinai Dievo kūryba, bet ne žmonių sambūris. Ji pasireiškia pasaulyje ten, kur Dievo Žodis skelbiamas tyrai ir Šv. Sakramentai administruojami pagal Evangeliją (Augsb. Konf. 7 str.). Tuo tarpu Regimoji Bažnyčia pasireiškia skirtingomis tikybinėmis grupėmis, kurios, jei jos priklauso Visuomeninei Bažnyčiai, yra sujungtos bendro krikščionių tikėjimo ryšiu, nors ir yra pasiskirsčiusios įvairia tikybine doktrina. Joje, kaipo "corpus mixtum", šalia tikrų krikščionių yra ir netikrų krikščionių (Augsb. Konf. ir Apolog. 7 ir 8 str.). Regimąją Bažnyčią atskiriame nuo sektos pagal tikybos išpažinime ir grupės konstitucijoj nustatytą doktriną, bet ne pagal faktinai pasireiškiantį tikėjimą nariuose. Kur nematome doktrinos, trūksta žymės nustatyti, ar turime reikalo su Bažnyčios padaliniu ar sekta. Doktrina padeda sukurti krikščionių vieningumą, kuris pasiekiamas doktrininiu išsiaiškinimu, bet nepasiekiamas neaiškaus konglomerato sudarymu ir skelbimu. Parapija yra Regimos Bažnyčios padalinys, bet ne bendrojo pobūdžio žmonių sambūris. Ir Dievo Žodžio skelbimas ir klausimas nėra pripuolamas gastroliavimas, pasiidomavimas ir užsispyrimo pademonstravimas.

Priklausimo Bažnyčiai būtinumas

Teigiama, kad nebūtina priklausyti Bažnyčiai, kadangi galima "būti giliai tikinčiu žmogum" ir už jos ribų ir Evangelikų Bažnyčia nelaikanti priklau-

simą būtina išganymo sąlyga M. S. Nr. 5, psl. 52—53).

Tačiau Evangelikų Bažnyčia nėra paskelbusi dogmos, kad galima tikėti ir pasidaryti išganytu be Bažnyčios.

Ką reiškia tikėti? Aišku, kad galima "būti giliai tikinčiu žmogum" idealistine prasme, nepriklausant religinei organizacijai, nes idealistiniam tikėjimui pakanka kultūrinių ir pasaulėžiūrinių organizacijų, bet jam nereikia religinės organizacijos, jam pakanka net vien tik intelektualinių studijų, nebojant krikščioniškumo. Bet "būti giliai tikinčiu žmogum" krikščioniškos šviesos požiūriu, t. y. pasireikšti krikščioniškų tikėjimu praktiškais darbais, įmanoma vien tik veikliu ir nenutraukiamu dalyvavimu tikinčiųjų bendruomenėj. Tat neįmanoma už Neregimos Bažnyčios ribų, kiek jos čia reiškiasi. Todėl M. Liuteris krikščionių tikėjimo išpažinimo aiškinime Didžiajame Katekizme sako: "Už Bažnyčios ribų nėra tiesos, nėra Kristaus, nėra išganymo".

Kaip sakyta, išganymui pasiekti reikia priklausyti Neregimai Visuotinei Bažnyčiai, už kurios ribų nėra išganymo. Bet tat reikia daryti veikliu ir nenutraukiamu priklausymu Regimos Bažnyčios parapijai, nes kitaip negalima naudotis Dievo malonės priemonėmis. Dievo Žodžiu ir Šv. Sakramentais, nes Dievo Žodis skelbiamas ir klausomas bei Šv. Sakramentai administruojami ir priimami vien tik Regimoj Bažnyčioj (Augsb. Konf. ir Apolog. 7 str.). Liuteronių Bažnyčios doktrina moko, kad Šventoji Dvasia kalba tik per Dievo Žodį, kuriai Šv. Dvasios kalbai išgirsti reikia pastoviai ateiti Dievo namuosna Smalk. Art. 495). Jei norima naudotis apreikštuoju išganymu amžinam gyvenimui, negalime atmesti apreikšto išganymo kelio Kristuje ir duotų malonės priemonių: Dievo Žodžio klausimo ir Šv. Sakramentų priėmimo. Tat įmanoma vien tik Regimoj Bažnyčioj per tikėjimą į Jėzų Kristų.

Vadinasi, Bažnyčiai priklausyti yra būtina.

ATSAKYMAS

Rašo Dr. K. G.

Kadangi viršuje matomas rašinys tiesioginiai liečia mano anksčiau "Mūsų Sparnuose" spausdintą straipsnį, tai Redakcijos buvau maloniai paprašytas atsiųsti savo papildomą žodį — atsakymą į kritiką.

Rašant atsakymą teko vieną ir antrą straipsnį vis kartoti, tai dėl patogumo anksčiau spausdintą straipsnį ĮVAIRŪS DIEVYBĖS SUVOKIMAI vadinsiu **pirmuoju,** o kritikos straipsnį — **antruoju.**

Antrasis rašinys nėra logiškai kritiškas atsakymas į pirmąjį rašinį ir neliečia jo pagrindinių minčių. Čia tik pagraibom liestelėjamos atskiros jo sąvokos, išjungiant jas iš rašinio bendros pagrindinės minties **ir perefrazuojant** kai kurias netiksliai ir net tendencingai.

Kadangi antrasis rašinys neturi bendrinės pagrindinės minties, kurią būtų galima diskutuoti, o jo mintys yra padraikios, nekonsekventiškos, vietomis viena antrai prieštaraujančios ir gali būti įvairiai suprastos, tai ir teįmanoma jo atskiras sąvokas ar frazes pavieniui palyginti.

1) Pirmajame rašte reiškiama, kad žmonijos dvasinės evoliucijos raidoje atsirado įvairių Dievybės supratimų, ir parodoma gyvenimo pavyzdžiais tas skirtumas tarp deistinio bei panteistinio supratimo — kur Dievas labiau yra gamtos reiškiniai, ir tarp krikšniškojo teistinio Dievo supratimo — kur Dievas yra pasaulių Viešpats, begalo viršyja pasaulį žmogui nesuprantama, nepasiekiama savo dvasiškosios galybės paslaptimi. Antrajame rašte apskritai tatai patvirtinama samprotavimu, "kad filosofų skelbiamoji dievybė dar nėra Apreikštasis Dievas".

2) Apie krikščioniškojo Dievo išpažinimą antrajame rašinyje samprotaujama panašiai kaip ir pirmajame. Pirmame kalbama apie Dievybės nujautimą. Antrame teigiama, "kad žmogus turi tik pajautimą aukštesnės būtybės buvimą..."

3) Pirmame nusakoma, kad tikras krikščioniškumas yra individualus tikėjimas į Dievą. Antrame tai patvirtinama teigimu, "krikščioniškas tikėjimas yra žmogaus personalinis valios ir širdies reikalas". (Žodžiu "širdis", matyti, turima galvoje ne anatomiškai fiziologinį organą, o nuojautos sritį, šiaip tame išsireiškime nebūtų prasmės).

4) Pirmame rašinyje kalbama istorine prasme apskritai apie žmogaus dvasinę evoliucijos raidą. Gi antrajame kalbama apie būdus "pažinti esminius gyvenimo veiksnius..."

5) Pirmame turima galvoje dvasinės evoliucijos eigoje psichinė raida Antrame samprotaujama apie substancijų priklausomumą ir pasiskirstymą tarp filozofijos ir teologijos sričių.

6) Pirmajame kalbama apie Dievybės nujautimą ir nujautimais sukurtą Dievybės supratimą istorinėje eigoje. O nujausti ir suvokti galima tik tai, kas jau yra, reiškia "nuojautos ir proto sukurtąją dievybę".

7) Pirmame sakoma, jog krikščioniškas mokslas moko, kad žmogus yra gavęs proto ir išminties iš Dievo, ir tuo žmogus skiriasi nuo kitų gamtos tvarinių. Ką žmogus gauna iš Dievo, tai krikščioniškai suprantama iš Trejybės Dievo. Ten mintyjama, jog dieviškos dovanos protu ir išmintimi, reiškia ne savo pastangomis (palygink 7/II) ir ne kitais gamtos reiškiniais, krikščioniškame tikėjime žmogus dvasiškai atranda gyvąjį dvasios Dievą. Antrame, nors anksčiau (palygink 2/II) pripažįstama "pajautimą aukštesnės būtybės buvimo...", tačiau toliau nukrypsta nuo logiškos eigos, cituodamas Liuterio sam protavimus apie jo tikėjimą, lyg atmeta ankstesnį teigimą posakiu: "Toks tikėjimas nėra žmogaus nuojautos kūryba". Bet teigiama, kad "tikėjimas yra žmogaus personalinis valios... reikalas", prieštarauja citatai. O kiek vėliau vėl teigia, kad, "krikščioniškas tikėjimas yra žmogaus pastangų ir Dievo veikimo vaisius". Iš to seka, kad pastangomis, reiškia fiziologiškai fizine funkcija, gali atsirasti tikėjimas. Toliau anuo teigimu reiškia, kad Dievas be žmogaus pastangų nesukelia tikėjimo. Tatai jau vėl prieštarauja ankstesniam citatos teigimui. Toliau ten teigiama, kad taip samprotauja krikščionys, bet cituoja vien tik Liuteris. Atvirai kalbant, liuteranizmas dar nereiškia visi krikščionys, jų yra daug daugiau ir visokių, net ir tarp liuteronų nėsama vienodos pažiūros visais religiniais reikalais, pvz. vieni liuteronai gali būti masonų ložės nariais, kiti tai griežtai pasmerkia.

Žmogus be proto ir išminties bei be nujautimo negalėtų nei Dievo suprasti, nei Jam tikėti; tatai tūkstanteriopai patvirtinama psichinių ligonių atsitikimais. Jei protą ir išmintį, kurie tamp-

Kun. Povilas Jašinskas

riai rišasi su žmogaus dvasine dalimi, atimti žmogui, jis pasidaro visakam indiferendus, kaip žemiausias gamtos tvarinys.

8) Pirmame kalbama apie krikščioniškąjį teistinį tikėjimą į Dievą. Žodžiu "teistinis" (nuo "teizmas": tikėjimas vienu antgamtiniu amžinu Dievu, kuris yra pasaulio Kūrėjas ir Išlaikytojas) sustiprinamai akcentuojama, kad čia kalbama apie krikščioniškąjį teistinį, ne mohamedonų ar izraelitų, tikėjimą trivienuoju antgamtiniu Dievu be pašalinių, pagelbinių "tikėjimų". Tuo parodoma griežtas skirtumas tarp deistinio ir panteistinio Dievo supratimo bei krikščioniškojo tikėjimo Dievo. Ant rame teigiama, kad "teistinis" (tikint vienam antgamtiniam Dievui) dievybės supratimas yra sekularistinė (supasaulinimo, subedievinimo) pasaulėžiūra. Toliau teigia: "Laisvamaniškas (paprastai suprantama bedieviškas) teistinis (tikint vienam antgamtiniam Dievui) dievybės supratimas diletantiškame laipsnyje (??!) yra dogmatinio krikščionių (kokių krikščionių dogmos?) tikėjimo priešas". Čia jau, matyti, patekta į sapailines iliuzijas. Pats dalykas jau aiškiai perifrazuojamas klaidingai ir tendencingai.

9) Pirmame kalbama apie tikėjimą, kaip žmogaus dvasinės dalies ypatybę. Antrame jau išleidžiama svar biausia dvasiškoji tikėjimo reikšmė, o teigiama, kad "krikščioniškas tikėjimas turi pasireikšti asmens praktiškais krikščioniškais darbais", ir toliau net teigia, kad "asmens darbai pareiškia krikščioniškojo tikėjimo pobūdį". Čia jau tikėjimo sąvokoje darbas yra esminė dalis. Malonės išganymas per tikėjimą jau nutylimas. Tuo, matyti, krypstama prie tos "krikščioniškos pakraipos", kur "darbais, gal ir pinigais" įsigyjama sielos išganymas. Mat, būna ir tokių misininkų.

Čia prisimena Kalvarijos kalnas. Mirties akyse nusidėjėlis — o kas nėra nusidėjėlis Dievo akyse... — išbudo sielos gelmėse ir kreipiasi į Kristų, pasitikėdamas Jo malone, labai kukliai: Viešpatie, atsimink mane, kai įeisi į savo karalystę. Kristus neklausė, kokie jo bendruomeniniai darbai, kokiai tikybinei pakraipai priklausė, kokių

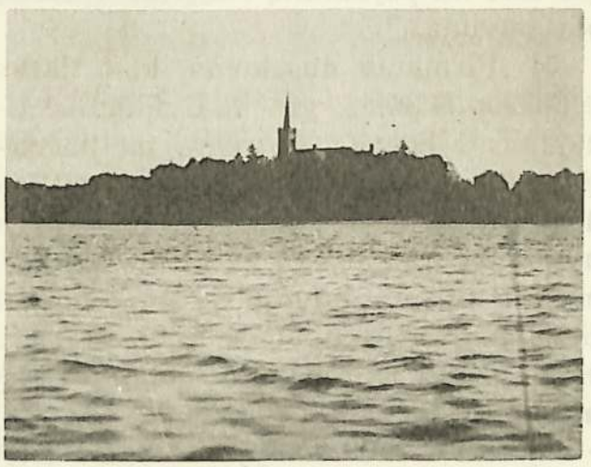

Iš vidurio ežero matome Biržų ref. bažnyčią.

dogmų laikėsi, tik gailesčio giliomis bei meilės pilnomis akimis žvelgia ir girdi ano sielos šauksmą ir... susimilsta: Šiandien būsi su manimi Rojuje.

10) Pirmame rašinyje visai neliečiama bažnyčių formos ir jų apibūdinimai. Antrame pasineriama terminų ir frazių rezginyje bažnyčiai apibūdinti, narpliojamasi doktrinose, konstitucijose, rūšiuojama tikri ir netikri krikščionys... ir teigiama, kad "parapija yra Regimos Bažnyčios padalinys, bet ne bendrojo pobūdžio žmonių sambūrys". Gal tai jau reiškia, kad parapija gali būti ir be žmonių. O frazė: "Ir Dievo Žodžio skelbimas ir Jo klausimas (o gal klausymas?) nėra pripuolamas gastroliavimas, pasiįdomavimas ar užsispyrimo pademonstravimas" jau rodo deliktinės emocijos pasireiškimą. Šio azarto kulminacija pasiekta teigimu, kad nėra išganymo "už Bažnyčios ribų", ir aiškinama: "Bet tat reikia daryti veikliu ir nenutraukiamu priklausymu Regimos Bažnyčios parapijai, nes kitaip negalima naudotis Dievo malonės priemonėmis". (M. S. Nr. 5, psl. 52 buvo klausiama kuriam Viešpaties Dievo, o ne žmonių sugalvotam, žodžiui

būtų prasižengiama, gi antrajame straipsnyje prašomo Viešpaties žodžio nenurodoma, o minimi tik žmonių nutarimai, dogmos bei žmogaus M. Liuterio mintys. Gi kalbant apie Liuterį — įdomu ką jis turėjo galvoje sakydamas, kad "tarp žmogaus ir Dievo nereikia trečiojo asmens (kunigo ar bažnyčios??), lygiai kaip jo nereikalinga dviems besimylintiems" R e d.).

Čia man gyvai prisimena praeitais metais turėtas pergyvenimas. Likimas panorėjo, kad susipažinau su jėzuitiško išauklėjimo vienuoliu, katalikų kunigu. Mūsų pasikalbėjimai visados sukdavosi apie moralės ir tikybos reikalus. Kai kurie jo samprotavimai buvo ir gana turiningi. Pagaliau jis mane pradėjo "apšviesti". Jis teigė, kad tik priklausymu katalikų kaip vienintelei tikrajai bažnyčiai žmogus tegali pasiekti sielos išganymą. Jis, matyti, jau sugestijavo man ką tai. Tada pagarbiai paklausiau, o kas jo tikėjimu atsitiks su tais šimtais milijonų (1952 m. statistika: visų katalikų apie 400 milijonų, visokių kitų krikščionių 350 milijonų, visokių nekrikščionių 1.229 milijonai), taip pat Dievo sutvertų žmonių, kurių dorovingumas bei geri darbai kartais net pralenkia krikščionių elgesį? Ar jie visi pasmerkti eiti į "pragarą"? (Žiūr. Šv. Jono Apreiškime 21,24: "O **pagonys,** kurie bus išganyti, vaikščios Jo šviesoje". Ir kitoje vietoje 7,9—17: "Po to regėjau, o štai didelė daugybė, kurių negalėjo niekas suskaityti, iš visų **pagonių**..." ir t. t. R e d.). Mano bendrakalbis nuleido galvą ir — susimąstė. Matyti, tokio klausimo jis nesitikėjo. Ir jis, matyti, turėjo parapijinį priklausymumą ar nepriklausymumą galvoje. Patylėjęs nedrąsiai pakėlė galvą ir, į tolį žvelgdamas, kiek dusliu balsu pasakė: Well, mums nežinomi Dievo keliai, be abejo, yra išganymas ir už katalikų bažnyčios ribų.

O žiūrint į minimas dogmas, doktrinas ir aiškinimus, prisimena Kristaus pokalbis su raštų žinovais. Evangelijoje aprašoma, kaip visokių įstatymų ir sofistinių narpliojimų mėgėjas mėgino Kristų klausdamas, koks yra vyriausias įstatymas. Kristus giliai peržvelgė jį ir, matydamas jo galvojimo seklumą, pasakė: Mylėk Viešpatį tavo Dievą visa savo širdimi, siela ir galia, ir mylėk savo artimą kaip pats save. Nėra kito įstatymo didesnio už šituos.

Čikagos liet. liut. Ziono parapijos jaunimo choras. Viduryje sėdi kun. doc. J. Pauperas ir choro vedėjas P. Mieliulis.

KUNIGO DOCENTO JONO PAUPERO

25 METŲ JUBILIEJUS

Gimęs ir augęs Sėlinų kaime, Plikių parapijoje, Klaipėdos apskrityje, maldingos motinos ir surinkimų įtakoje, jaunas Jonas norėjo būti misijonieriumi: vykti į tolimus pagonių kraštus ir skelbti Dievo Žodį, kaip tai darė jo tėviškės pasiuntiniai Kristupas Lokys, M. Keršis, Martynas Killus ir kiti. Tačiau po pirmojo Pasaulinio Karo pasunkėjusios sąlygos kliudė jaunuoliui įvykdyti jo svajones. Bet atsiranda kitas galimumas: Prof. Kun. V. Gaigalaitis suorganizuoja teologams ruošti mokyklą. Įstojamuosius egzaminus laiko 70 jaunuolių, parenkami 12, kunigais lieka trys, kurių tarpe ir šis šiais metais savo 25-ių metų kunigavimo sukaktį švenčiantis. 1927 metais įstojęs į Teologijos Fakultetą Kaune, klausęs šalia teologinių ir filosofinius bei literatūros dalykus, teologijos kandidatas, nors nebaigęs visų teologinių mokslų, 1929 metų Sekminėmis laiko pirmąsias pamaldas Jurbarke ir ten pat birželio 24 dieną ordinuojamas kunigu. Prasideda įdomi jauno kunigo veikla: tenka ruošti evangelikus mokinius, kad galėtų įstoti į gimnaziją, 1930 metų vasarą su kitų mokytojų pagalba paruošia virš 20 evangelikų mokinių. Tais pačiais metais tenka perimti ir Žvyrių bei Sudargo parapijas. Kiekviename "Pagalbos" mėnesinio laikraščio numeryje parašo po vieną ar kelis straipsnius. Didesnio susidomėjimo sukelia jo "Mūsų Žodyje" parašytas straipsnis "Protestantų Pasaulėžvalgos Klausimu". Prof. J. Beblavy susidomi jauno teologo diplominiu darbu "Vydūno Etika". Dekanas Prof. Dr. P. Jakubėnas išrūpina Vytauto Didžiojo Universiteto stipendiją studijoms Bazelyje, Šveicarijoje. Čia nuo gruodžio pradžios 1931 iki birželio 1933 metų studijavęs sistematinę teologiją ir parašęs disertaciją apie katalikų ir protestantų askezę, ir išlaikęs griežtuosius rigorosumo egzaminus, gavęs Teologijos Licencijato laipsnį, pasiruošia teologijos dėstymo darbui. 1933 metų gruodžio pradžioje viešai apgina Kauno universitete habilitacijos darbą "Regimoji ir Neregimoji Bažnyčia", ir skiriamas sistematinės teologijos katekros vedėju bei fakultete dėsto dogmatiką, etiką, religijos filosofiją ir apologetiką. 1934 metais išleidžia "Augsburgo Konfesiją" ir M. Liuterio Mažąjį Katekizmą. 1935 metų vasarą skiriamas Švietimo Ministerijos Patarėju

Doc. J. Pauperas

Evangelikų Bažnyčių reikalams ir tų pačių metų pavasarį Žinovu bendradarbiu Valstybės Taryboje, kur padeda ruošti visą eilę įstatymų projektų, kaip tai Socialės Globos Įstatymo projektą, Kapinių ir Laidojimo įstatymo ir Evangelikų Bažnyčioms Lietuvoje tvarkyti Įstatymo projektus. Tų pačių metų vasarą perima Kauno Ev. Liuteronių Parapijos lietuvių kunigo pareigas ir per daugiau kaip 5 metus laiko Kauno Radijo stoties transliuojamas pamaldas.

Kunigas šalia ganytojavimo pareigų, daug rašydavo periodinėje spaudoje ir mokslo žurnaluose. Nuo 1937 metų teko tris metus dirbti ruošiant naują giesmyną evangelikams. Kunigas kritikuodavo paruoštą giesmynui medžiagą, o Kun. Adomas Šernas taisė kalbą. Kai kurios giesmės yra taip šešis ar net septynis kartus visai pagrindinai pereiliuotos, kol buvo gautas dabartinis tremtyje išleistojo giesmyno tekstas. Užėję bolševikai nutraukė laikomas radijo pamaldas ir sulaikė spaustuvėje baigiamą rinkti giesmyno spausdinimą. Kunigui tenka keltis į Vokietiją, čia karo laiku kelis metus praleidžia kunigaudamas Kalkwitz ir Senftenberg parapijose, kur tenka aptarnauti visą eilę parapijų, mokyti iš karto po 60 konfirmandų, laikyti gausiai lankomas biblijos valandas, ir, karui baigiantis, tenka su šeima bėgti 350 kilometrų kelią pėsčiam į Vakarus. Atvykus į Rudolstatą, skiriamas kunigauti ir gauna pasiūlymą vykti į Jeną dėstyti sistematinę teologiją, bet už abu pasiūlymus tenka padėkoti ir trauktis vėl į Vakarus, nes bolševikams perleidžiama Tueringija. Atvykus į Muenchenų leidžia stovyklos laikraštį, dirba Raudonojo Kryžiaus Valdyboje, lanko Vakarinėje Bavarijos dalyje išsklaidintus tikėjimo žmones, laikydamas pamaldas. 1947 metais išleidžia M. Liuterio Mažąjį Katekizmą, padedant Lietuvių Evangelikų Vyriausiajai Bažnytinei Tarybai; tų pačių metų rudenį išrenkamas Bažnyčios Senjoru ir eina šias pareigas, kol išvykdamas į Ameriką šias pareigas perduoda Vice-Senjorui Kun. A. Keleriui. Amerikoje būdamas organizuoja tremtinių šalpos darbą ir išvysto platesnę veiklą, atitraukiant tremtinius iš Europos. 1949 metų gruodžio pradžioje pakviečiamas kunigauti Ziono Ev. Liut., senoje lietuvių parapijoje, kur ir dabar eina kunigo pareigas. Parapija per kelis metus išaugo iki 500 narių. Kunigas pilnas geros vilties žiūri į darbais ir Dievo padėjimu turtingą ateitį. **Ziono Sargas**

. . ir ant šios uolos . .

Kun. Vytautas Kurnatauskas,
Vokietija.

> "Ir aš tau sakau: tu Petras, ir ant šios uolos aš pastatysiu savo bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės!" (Mato 16, 18).

Aukštai virš amžinojo Romos miesto, aplink didžiausios pasaulyje Šv. Petro bažnyčios kupolą, šviečia toli auksinėmis raidėmis į pajudėjusį nuo laiko akmenį įkalti žodžiai: "Tu esi Petras, ir ant šios uolos aš pastatysiu savo bažnyčią." — O porą tūkstančių kilometrų toliau, tolimoje Vokietijoje, kuklioje Wittenbergo miesto bažnyčioje, virš altoriaus yra užrašas iš 1. laiško Korintiečiams: "Nė vienas negali dėti kito pamato, kaip tik tą, kurs padėtas, kurs yra Jėzaus Kristaus."

Kyla klausimas: kas yra teisingas? Ar didinga Šv. Petro katedra, ar kukli Wittenbergo bažnyčia? Petras ar Kristus? Atrodo, būk Šv. Raštas pats sau prieštarauja, bet iš tikrųjų taip nėra. Ką mano pats Viešpats Jėzus, pavadindamas Petrą uola, ant kurios Jis nori

pastatyti savo bažnyčią? Kas tai yra per uola? Tai yra ne kas kita, kaip jo išpažinimas: "Tu esi Kristus, gyvojo Dievo Sūnus!" Tokiu būdu bažnyčia nėra pastatyta ant vieno žmogaus iš kūno ir kraujo, bet ant pamato, be kurio negali būti jokio kito, ir kuris yra pats Jėzus Kristus.

Mes galime toliau klausti: kuriuo būdu Petras priėjo prie šio gilaus įsitikinimo apie Jėzaus Dievišką kilmę? Jėzus savo laiku pasitraukė su savo mokiniais į dykumą, norėdamas su jais būti vienas tolimoje nuo žmonių vietoje. Tuomet Jis juos paklausė: "Ką žmonės sako esant Žmogaus Sūnų?" Į šitą klausimą Jis gavo įvairiausių atsakymų: vieni sakė, būk Jis esąs atsikėlusis iš numirusių Jonas Krikštytojas, kiti vėl, kad Jis Elijas — Mesijaus pirmtakūnas, o dar kiti, kad Jis Jeremijas arba vienas pranašų. Nepasitenkindamas tuo, mūsų Viešpats norėjo sužinoti nuomonę savo artimiausių — savo mokinių, kuriems Jis buvo geriau pažįstamas, negu visiems kitiems. Ir dėlto Jis juos klausia: "Jūs gi ką sakote mane esant?" Tuomet Simonas Petras, atsakydamas į tai, tarė: "Tu Kristus, gyvojo Dievo Sūnus!" Tuo jis norėjo pabrėžti, kad Jėzus yra nuo senų laikų visų lauktas Mesijas — Dievo žmonijai siųstas Išganymas, kuriame viename visi Senojo Testamento pažadėjimai randa savo galutiną išsipildymą. Kaipo atsakymą į tai, Jėzus tuomet ir taria. "Tu esi Petras ir ant šios uolos aš pastatysiu savo bažnyčią!"

Šitas duotas Petrui pažadėjimas išsipildė, kuomet pastarasis per savo pamokslą Sekminių dieną padėjo nenugriaunamą pamatą Jėzaus Kristaus parapijai ant žemės. Bažnyčia, pavadinta Išganytojo vardu, atsirado tuomet, kuomet Ap. Petras, pilnas Šventos Dvasios, skelbė Jeruzalėje linksmą žinią apie Nukryžiuotąjį ir Prisikėlusį Viešpatį, kuris galingu Dievo veiksmu nugalėjo mirtį ir kapą. Išgirdę šį visai naują skelbimą apie nematomas dangiškasias vertybes, žmonės pradėjo burtis aplink Jėzų Kristų, kuris savo dvasios galybe pradėjo veikti jų tarpe. Ir tas pats Petras, kuris savo laiku išsigynė Jėzaus, prisipažino prieš žydų Aukščiausią Tarybą, kad yra prisikėlusio Kristaus mokinys. Tokiu būdu jis paties Viešpačio buvo paskirtas tapti pamatu tos parapijos, kurią pats Dievas savo dangišku sprendimu įsteigė.

Tvirtinama, būk Petras įsteigė Romos parapiją, bet tai neatitinka tikrenybei. Tiesa, Jis buvo Romoje ir tame mieste mirtimi užmokėjo už savo mei-

Chicagoje Verbų sekmadienį įvykusiame GIESMIŲ VAKARE gieda kun. A. Trakio parapijos liet. ev. liuteronų choras, vadovaujamas M. Lacyčio. Solo "Maldą už Tėvynę" giedojo Bronė Variakojienė. Vargonais akomponavo bei porą kūrinių grojo komp. V. Jakubėnas. Be choro ir solistų dar girdėjome vyrų oktetą, miršų kvartetą ir duetą.

lę ir atsidavimą Viešpačiui. Bet pirmuoju Romos vyskupu Jis niekuomet nebuvo ir netapo Jėzaus Kristaus išrinktas Jo vietininku ant žemės!

Šventajame Rašte, laiške Efeziečiams, 2. perskyrime skaitome: "Jūs esate piliečiai drauge su šventaisiais ir Dievo įnamiai, pastatyti ant apaštalų ir pranašų pamato, pačiam Jėzui Kristui esant kertiniu akmeniu!" Mes, būdami evangeliški krikščionys, visiškai nenorime paneigti, kad Petras pirmas išsireiškė apie Kristų, kaipo apie Dievo Sūnų, bet jokiu būdu negalime su tuo sutikti, kad bažnyčia remiasi jo asmenybe. Jos pamatan padėtas vien tiktai Petro išpažinimas, nes keletą sakinių toliau nuo mūsų teksto Jėzus bara tą patį Petrą: "Eik šalin nuo manęs, šėtone; tu man papiktinimas, nes tu mėgsti ne tai, kas Dievo, bet kas žmonių!" Ir kodėl Viešpats tai pasakė? Dėl to, kad Jo vyriausias apaštalas norėjo atitraukti Jį nuo kelio, kuriuo Dievas Jį vedė. Lygiai, kaip Jėzus negalvojo apie Petro asmenybę, bet apie gundytojo balsą jame, taip Jis bažnyčios pamatan nepadėjo Petrą, kaipo žmogų, bet tiktai jo tikėjimą, kurį išpažino! Ir vien tik ant šito tikėjimo yra pastatyta Kristaus bažnyčia, ant šito tikėjimo ji tebestovi ir stovės tol, kol ant žemės bus krikščionių. Ir pragaro vartai jos nenugalės!

Iš kitos pusės įdomu pažvelgti į laiką, kuomet mūsų Išganytojas tarė šiuos reikšmingus žodžius. Tik mažas mokinių skaičius buvo tuomet su Juo. O kada Jis po neišmiegotos nakties ir ilgos, kruvinos maldos buvo Romos kareivių supančiotas ir nuvestas į teismą, tuomet ir paskutinieji Jo mokiniai Jį paliko ir pabėgo. Visiems atrodė, kad Jį nukryžiavus ir Jam mirus ir Jo parapija sulauks galo. Bet Dievo galia pasirodė esanti stipresnė už žmonių gudrybę ir valią. Nežiūrint to, kad pirmoji Viešpaties bažnyčia ant žemės buvo persekiojama, ji ilgainiui išsiplėtė po visus pasaulio kraštus. Bet ten, kur ji atsitolindavo nuo tvirto tikėjimo pamato arba ieškodavo jišganymo išorinėse pamaldumo formose, manydama savo išminties dėka rasti tvirtą pamatą

Astravo rūmai prie Biržų ežero.

proto laimėjimuose — ten ji turėjo pamažu nykti ir sugriūti! Tik Jėzaus Kristaus kertinio akmens asmenybėje ji rasdavo stiprybę abejonės, beviltiškumo ir kovos už teisybę metu, vis iš naujo atsikeldama iš griūvėsių, kaipo bažnyčia po Išganytojo kryžiumi. Kaipo gyva Dievo jėga, ji galėjo skelbti linksmą žinią visiems tiems, kurie tikėdavo į nemirtingą Jėzaus Kristaus esybę.

Bažnyčia, pastatyta ant tvirto pamato, kurio kertinis akmuo yra pats Viešpats, negali būti pergalėta. Gal ir tamsūs debesys guli virš žmonijos likimo ir skiria mus nuo Dievo meilės spindulių, bet turto, palikto mums ir mūsų vaikams šventame Evangelijos Žodyje niekas iš mūsų atimti nepajėgs!

Tegul Viešpats, mūsų Dangiškasis Tėvas, mums visiems duoda tvirtą tikėjimą į Jo viengimusį Sūnų, kuris vienas yra mūsų kelias, teisybė ir gyvenimas.

Kristus neskelbė nei savęs, nei naujų dogmų ar mokslo, Jis skelbė tik Dievo meilę. Kiekvienas krikščionis turi būti kaip Kristus. **Rabindranath Tagore.**

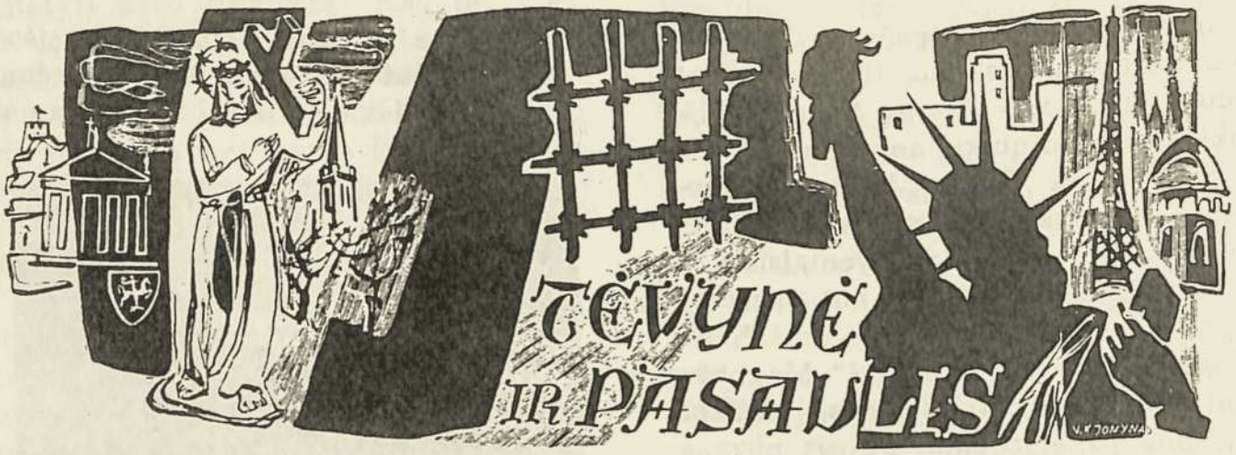

Kultūrinio skyriaus vedėja – kuratorė HYPATIJA YČAITĖ – PETKIENĖ

Adresas: 804 N. Normandie Ave., Hollywood 29, California, U. S. A.

AMERIKIETĖ RAŠYTOJA IR MES

Mums malonu pateikti savo skaitytojams žemiau talpinamą straipsnį, kurį parašė specialiai mūsų žurnalui rašytoja **Miss Kathryn Hulme** — 1953 metų literatūros premijos laureatė. Tai amerikietė, buvusio karo metu asmeniškai susidūrusi su išvietintais žmonėmis, jais susidomėjo ir pajuto savyje jiems gilią simpatiją. Tų minimų tremtinių tarpe yra ir lietuviai.

Miss K. Hulme, kuri turi ne tik jautrią širdį, bet ir gabią plunksną, pereitais metais parašė knygą "The Wild Place" (Little Brown & Co., Philadelphia, 1953), kurią Atlantic Monthly apdovanojo pirmaja $ 5000 vertės premija, vardu "Atlantic Book Award".

Ten ji aprašo UNRRA tarnyboje praleistus metus Wildflecken'e, Bavarijoje. Kas mums ypač įdomu, kad autorė savo charaktarių tarpe paliečia ir vieną mūsų reformatų šeimą, kuri dabar jau gyvena Chicagoje. Toji knyga, kuri susilaukė visapusiško kritikų susidomėjimo savo gilaus humaniškumo, stiliaus vaizdingumo ir minties gilumo dėka, nesenai pasirodė taip pat ir Anglijoje. Europos kritikai, kiek teko patirti, taip pat ją vertina labai teigiamai.

Daugeliui mūsiškių yra tekę tiesioginiai arba netiesioginiai, per giminių ir pažįstamų pasakojimus, pergyventi liūdnas stovyklų dienas Vokietijoje. Žinome visi, ką mąstėme ir jautėme tada netekę visko, išskyrus tiktai viltį. Įdomu betgi atversti ir kitą medalio pusę — patirti, kaip jautėsi tie žmonės, kurie pagal savo išgales mėgino mums ar mūsų broliams ar sesėms ištiesti pagalbos ranką.

Miss Hulme, gimusi Kalifornijoje ir baigusi Kalifornijos universitetą, dabar gyvena Los Angeles. Ji yra anksčiau parašiusi keturias beletristinio pobūdžio knygas ir eilę novelių. Nuo 1945 metų dirbo užjūryje Jungtinių Tautų Šalpos ir Globos Organizacijos tarnyboje. Grįžusi Amerikon, pastoviai dirba literatūrinį darbą. Autorė, plataus akiračio ir aukštų idealų asmenybė, iš savo patyrimų pabėgėlių tarpe išsinešė įsitikinimą, jog įvairių tautų bei religinių pažiūrų žmonės ne tik nori, bet ir gali gražiai sugyventi ir nugalėti visas kliūtis darniam bendradarbiavimui, tuom užtikrindami šviesesnę ateitį mūsų karo nuniokotam pasauliui.

THE UNITED FAITHS OF THE UNITED NATIONS

Kathryn Hulme,
Los Angeles, California

* *

The world in general knows little about United Nations activities at grassroots level. This, in our own United States, is especially suprising because it has ever been one of our maxims to "go to the grassroots" when you want to know really what is going on.

It was at the grassroots level in the great Displaced Persons Operations of 1945—1952 that most of the hopes for humanity which we have today were born. In a piece as brief as this one must be, it is possible to sketch only the headlines of that story, but it is States, is especially surprising because worth doing. It is always wort while to summon up the encouraging memories, especially in the grey uncertainties of these days.

On March 17, 1945, the first small group of UN field workers left England for Grandville on the Normandy coast of France, where was situated the first base camp of UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). These specialists selected from all the Allied countries, and the two or three thousand others who followed them, were about to undertake a work that had never been done before — the rehabilitation and eventually the resettlement of what one of my eminent reviewers called "the new nation created by World War II — the nation of Displaced Persons".

The problems that were faced by those field workers, their failures, frustations and successes, are well known to my readers many of whom, I imagine, were there inside Germany, in the DP camps, waiting for the democratic world to stretch forth a helping hand. But what the Displaced Persons

Miss Kathryn Hulme, noted author whose recent book "The Wild Place" about life in displaced persons camps won the Atlantic Book Award in 1953. This work won the universal acclaim of critics in this country and abroad. A recent review from London, England, reads in part: "This account with its incidents ranging from the heartrending to the farcical, from the brutal to the heroic, from the savage to the sublime, is a little masterpiece of controlled compassion".

perhaps did not realize — any more than did we who were the working symbol of that helping hand — was that there in the grassroots, in the DP camps of Occupied Germany during those first terrible winters of 1945 and 1946, the real test of United Nations field activity was being made.

We who wore the uniform of UNRRA and the Displaced Persons, working along with us shoulder to shoulder, contributing their intelligence and skills to our big task, were really demonstrating that people of all nations could work together in harmony when they had a common aim. We all were, so to speak, as anonymous as ingredients in a test - tube. And that strange half - world of the DP camps was indeed a giant test - tube in which the great new idea of a United Nations was being tried out, not under the easy conditions of the international round table, but there in the grassroots face to face with each other and our never—ending problems.

Every one of us - the so - called "international civil servants" of UNRRA and the Displaced Persons — who participated in that great experiment and helped to make it work, came away from Europe with unshakable faith in a United Nations. We had seen it work on the small scale of the individual field team and the individual DP camp. We knew that eventually it must work on the large scale of all nations all faiths.

Until the IRO (International Refugee Organization) came into existence as the successor—organization to UNRRA in 1947, we did not see the great part that the united faiths were going to play in the stupendous operation of finding new lives for the uprooted ones. It was when the big resettlement programs were launched that we saw how all faiths and all creeds could also work together in a united nations of Christianity.

The great voluntary agencies representing every faith — Protestant, Catholic, Jewish, Orthodox, Lutheran, Evangelical, Methodist, Baptist, Quaker, Unitarian, etc. — came into the field with the assurances that guaranteed work and housing for the refugees wanting to emigrate to Canada, the United States, Australia, to any of the emigrant - receiving countries. There was no conflict of denominational interest. The agencies worked together like a closed fist.

One simple statistic gives the measure of the big part that was played by these united faiths in what we now know was the greatest planned emigration in our history. Ninety - percent of the job - and - housing guarantees which came from the United States, came through one of these denominational agencies. This means that ninety—percent of some 300.000 refugees admitted under the Displaced Persons Act, or a total of 270,000 persons, came in under the protecting banner of World Council of Churches, of National Catholic Welfare Conference, of Lutheran World Federation, of the Jewish agencies HIAS and OJDC, and so on through the long list of creeds and faiths. This is a fact of tremendous significance in our apparently godless world. Perhaps even more significant than the fact that al-

Dr. M. ir A. DEVENIAI — nuoširdžiausi Mūsų Sparnų žurnalo rėmėjai.

nations can learn to work together with a single aim is the fact that all faiths can drop their conflicting dogmas and work as one in the name of human charity.

It seems long ago that we saw those wondrous beginnings of what Wendell Wilkie called "One World". Looking over the sad state of our planet today, we might very well think we are dreaming when we remember those displaced days when "One World" was being born. When we read today of the bitter disagreements between groups of nations, or occasionally of the conflicts between various faiths, we are perhaps tempted to say with despair that "One World" we had a glimpse of must have been stillborn.

But I, for one, know that this is not so. I often receive letters from my former UNRRA and IRO comrades from all over the world. Many of them are toiling in Korea, in Greece and the Middle East, in Germany, Austria and in Indo-China. Wherever there are refugees, there you will find the UN field workers and there also the united faiths, giving food, clothing and care to the victims of new displacements. In many strange places they are carrying on the work that was started in the DP camps of Occupied Germany. They are using the "know how" that was learned then and adding to it day by day as new problems without precedent arise. It is a long and painful labor to bring forth "One World".

There is a phrase that a great editor composed to describe the main theme of my book on the Displaced Persons. He wrote that the story of the DP's makes us "proud of the indestructible integrity of man". **Indestructible integrity of man.** How vividly for me this phrase summons up the memories of the churches, clubs, kindergartens and workshops of the DP camps. I can see the Lithuanian camp in Seligenstadt in Bavaria, a bleak and barren place which had been transformed with loving labor by a people who never gave up their essential dignity and integrity. I remember the little church created from an old shack the Army had condemned for living purposes. I remember the wonderful smoke pits out behind the camp and the delicious smoked eels the Lithuanian camp leader sometimes tucked under my arm when I went there on inspections!

I have in my scrapbook the program of an "Inter Camp Theatrical Competition" that was held on June 30th 1946 in the "Anoj pusėj ežero" that was sung by the Lithuanian Choral Group, I can hear the beauty of those trained Lithuanian voices. When I read "Drugeliai" I see the brightly costumed infants of the Lithuanian Children's Theatre dancing like butterflies across the stage. And that wonderful National dance "Blezdingėlė", danced by young Lithuanian girls who were dressed like birds in costumes designed and made in the camps from all sorts of scraps of tinsel and silk. This is what is meant by "the indestructible integrity of man".

And these were the people who kept the faith in the seemingly hopeless years until the United Nations and the united faiths had grown strong enough to reach in and rescue them. When I read the Lithuanian names scattered through my notebooks (names whihc once I could pronounce more or less recognizably!). I feel as if I am touching hands again with people who taught me the true meanings of dignity, integrity and courage...

Grudzinskienė, Kačanauskas, Kelpša, Variakojis, Paulauskas, Bogušas, Prizgintienė, Majorovas, Frankas, Eidrigevičiūtė, Šimkus, Asevičius, Batura, Brazdžionis... and so many others. May God bless you wherever you are!

****

LIETUVIO PROTESTANTO CHARAKTERISTIKA IR PAREIGA

Rašo Dr. K. Gudaitis

Per savo gimdytojus žmogus tampa gyvu savo tautos nariu, per krikštą — krikščioniškos bažnyčios nariu. Šituodu faktoriai atžymi žmogaus tautiškumą, tikybinį priklausomumą bei uždeda visuomenines pareigas.

Dr. KRISTUPAS GUDAITIS,
Lietuvos pask. Ev. Liuteronų
Konsistorijos Prezidentas

1. Tautinis charakteris. Lietuvis protestantas yra gyvas savo tautos narys. Jo galvosena ir būdo sąranga yra persunkti lietuviškumu. Tas jį riša su visa tauta. Apskritai, lietuvių būdas atsižymi ryžtingumu, pastovumu, atkaklumu bei gailestingumu. Tų būdo savybių yra dalininkai ir lietuviai protestantai.

Jo meilė savo tėvynei Lietuvai yra lygiai didelė. Su poetu ateiviu jis jaučia:

Tik svetur aš supratau
Kaip brangi tėvynė,
. . . . . .
Aš nuo laimės svetimos
Jau nebesvajosiu,
Nuo dabar vien Lietuvos
Grožį apgiedosiu.

Augęs savo krašto gražioje gamtoje, nebeišdils jo atmintyje Tėvynės žavūs vaizdai. Tuose reginiuose jo siela augo ir tarpo, ten jis pažino pasaulių Viešpaties begalybę ir grožybę. Svetur jis ilgisi savo gimtinės — kalnais kalneliais, upėmis, ežerais bei puošniais miškais išdabintos Lietuvos, kur saulėtos pavasario dienos veda krykštaujantį jaunimą į gėlėtus žalumynus, kur vyturio giesmė pripildo saulės spindulių tviskančią padangę ir šaukia artoją į laukus, kur lakštingalės įvairiavarsė giesmė perveria nakties glūdumą, o garnio klegenimas ir gegutės kukavimas reiškia vasaros artėjimą. Kur ras lietuvis tokią įvairiaspalvę, turiningą bei žavaus grožio gamtą, kaip savo gimtoje šalelėje!

Ten jis išmoko gilaus tikėjimo giesmėmis garbinti Aukščiausiąjį. O dorovingos liaudies dainos jam papasakojo apie žmonių darbą, vargą ir džiaugsmą, seselės meilę bei brolelio karžygiškumą, žmogaus pasiryžimą bei gyvenimo kovą. Ten namie, bažnyčioje bei mokykloje skambėjo lietuviška kalba. Savo vaikams jis ir svetur stengiasi įkvėpti tėvynės meilės, pasakodamas apie gražią ir didingą mūsų tėvų bei protėvių šalį.

Lietuvis protestantas veikliai dalyvavo savo tautos kūryboje ir kėlė jos kultūrą. Iš jų tarpo išaugo Mažvydas, Donelaitis ir kiti. Jie pirmieji kūrė

lietuvių rašto kalbą ir sukūrė tautos eposą, kuriuo ir šiandien didžuojasi visa Lietuva. Donelaičio "Saulelė atkopdama budina svietą..." virto visos tautos pavasario džiaugsmo šūkiu. Juk lietuviai protestantai buvo tas akstinas, kad ir kiti pradėjo rašyti lietuviškai ir kurti lietuvių raštijos bei tautos kultūrą.

Jie buvo atsparūs slavų bei lenkų įtakai ir šimtmečiais ištvermingai atsispyrė iš Vakarų atėjusiai nutautinimo grėsmei. Kai lietuvių tautai grėsė nutautinimas per bažnyčias, lietuviai evangelikai susibūrė naminėse pamaldose - susirinkimuose, kur šimtmečiais jų tikybinis jausmas buvo gaivinamas lietuviška giesme bei lietuviškais pamokslais. Tuo jie apsisaugojo nuo ištautėjimo.

Lietuvos istorija mums rodo, kad lietuvis protestantas vaidino žymų vaidmenį mūsų krašto politinėje bei ekonominėje raidoje. Dažnai jie buvo garsiais hetmonais bei karo vadais, ir nepaprastu ištvermingumu bei ryžtingumu jie gynė Lietuvą nuo įžulaus puolančio priešo. — Kovose už Lietuvos nepriklausomybę lietuviai protestantai proporcingai atliko su kaupu savo pareigas, aukodami gyvybes bei liedami kraują už tėvynės laisvę. Jų įnašas teikia jiems gerų savo tautos sūnų vardą. Nepriklausomai Lietuvai jie davė gausiai atsižymėjusių bei augštais ordinais apdovanotų savanorių, žymių generolų, atsižymėjusių karininkų, ministerių, profesorių bei mokslininkų.

Visus savo tautos vargus bei nelaimes ir lietuvis protestantas giliai bei skaudžiai pergyvena. Jo troškimas bei pastangos yra kiek galint greičiau išvysti laisvą ir nepriklausomą mūsų tėvynę, nes pavergtoje Lietuvoje su didele mūsų tautos dalimi kenčia dvasinę bei kūnišką vergiją ir nyksta daug ir lietuvių protestantų. Jis stipriai tiki, kad tiesa, taip gausiai apšlakstyta lietuvių nekaltu krauju, pagaliau ims viršų ant Lietuvą teriojančios tironijos. Mūsų šalį ištikusi nelaimė daug lietuvių išblaškė po platųjį pasaulį. Pats patyręs benamio dalią, lietuvis protestantas neatsiliko padėti ar sušelpti, patarti ar paguosti į nelaimę patekusius savo tautiečius, neklausdamas jų kilmės, nepaisydamas jų pasaulėžiūros ar konfesijos. Kaip tėvynėje, ir tremtyje, ir svetur lietuviai evangelikai visomis išgalėmis prisideda prie bendro lietuvių dvasinio, kultūrinio ir materialinio stiprinimo, kad kaip galint apsaugojus tautiečius nuo sunykimo ir išnykimo.

2. Tikybinis charakteris. Tikėjimas yra dvasinis žmogaus požymis. Tikras tikėjimas Dievui yra Dievo pažinimas ir sąmoningas bendravimas su juo, atsiduodant Jam ir pasitikint Jo malonei. Toks tikėjimas pasireiškia, esant augštam žmogaus dvasios pakilimui. Tačiau tarpininkų sukurtais religijos kultais žmogus buvo atitolintas nuo Dievo. Per tarpininkus kreiptis į Dievą reiškia dvasios vergiją, nes vergas be tarpininko neturėjo teisės kreiptis į savo viešpatį. Tad ieškojimas Dievo per tarpininkus būtų abejojimas atėjusio į žmogų Dievo malonei. Reformacijos eigoje Evangelijos šviesai paveikus, vėl pasireiškė žmogaus troškimas artėti prie Dievo. Protestantų tikėjimas yra betarpis kreipimos į malonės Dievą. Dėl to jis yra paprastas, be temdinančių paslapčių, be sudėtingų apeigų, nepažįstąs vergiško abejo-

jimo bei nežinojimo baimės, verčiančios šauktis į įvairius tarpininkus. Protestantų tikėjimas neveda į pasididžiavimą kitų atžvilgiu. Jame pasireiškia dvasinis demokratizmas su tolerancija kitiems. Taigi ir lietuvis protestantas savo tikėjimu yra demokratas ir tolerantingas kitų tikybų išpažintojas. Tačiau jis yra jautrus, jei jo tikėjimas pažeidžiamas ar niekinamas. Tada jis būna dvasiškas aristokratas, pažįstąs savo dvasinį vertingumą. Jis žino, kad tik tas jam yra netolerantas, kurio dvasinis išsivystymas tebėra žemo laipsnio. Kaip patriotas karys yra nuolatinėje savo tėvynės sargyboje, taip ir lietuvis tikras protestantas yra pasiryžęs išlaikyti savo evangelišką tikėjimą bei ginti jį.

Lietuvis protestantas turi savo dvasinės raidos praeitį, savo tikybos istoriją. Jo tikyba nėra pripuolamai atskiro individumo (asmens) sugalvotas sektantizmas. Ji yra dvasios evoliucijoje išplytėjusi iš krikščionybės pagrindų, kurie nesiremia asmens sentimentais ar emocijoms, bet kurie yra išreikšti Šv. Rašto knygose. Už tat ir lietuvio protestanto dvasinis charakteris formuojasi tikėjime, kurio pagrindas yra Šv. Raštas ir pasitikėjimas trivienajam malonės Dievui.

Besiplečiąs Evangelijos tikėjimas lietuviuose nešė šviesą lietuvių tautai ir galimybę pasidaryti Lietuvai dvasiškai ir kultūriškai nepriklausomai, išsilaisvinant iš Romos lenkiškosios dvasiškijos ir Krokuvos karaliaus varžtų. Dėja, tuometinis svetimų nešamas tamsumas vėl apgaubė lietuvių tautą, keliems amžiams sutrukdydamas jos dvasinę ir kultūrinę evoliuciją (pažangą). Tos neigiamos įtakos vaisiai buvo jaučiami net iki nepriklausomybės laikų.

Lietuvis protestantas nesmerkia lietuvio kataliko dėl to, kad jis laikosi Romos bažnyčioos tikybos, ir vengia įžeisti jo tikybinių jausmų. Jis tik konstatuoja, jog nedera pažeminimą vartoti prieš savo tautietį protestantą, ignoruojant jo bažnyčią ir skaudžiant jo tikybinius jausmus. Protestantai giliai jaučia tą pavojų tautai, jei elgiamasi siaurai savanaudiškai ir be tolerancijos kitiems. Jis negali pritarti tiems, kurie savo organizacija, savo luomu ir tikyba statosi augščiau už kitus tautiečius. Taip darydami anie prisideda prie lietuvių tautos silpninimo. Istoriniai duomenys rodo, kad pvz. lietuvius katalikus kurstė prieš lietuvius evangelikus svetimtaučiai atėjūnai jėzuitai ir lenkų dvasininkai. Ar tai nebuvo tragedija ir dvasinis tamsumas, kad svetimų kurstomi ir vadovaujami lie-

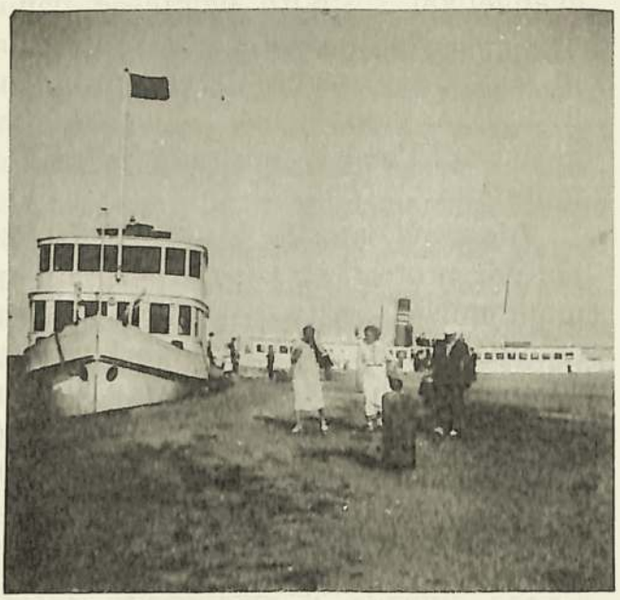

Šventosios uoste, kai ten ant laivų dar lietuviškos vėliavos plevėsavo...

tuviai lietuvius persekiojo, brolis brolio kraują liejo! Kai vėliau lietuviai katalikai kovojo prieš lenkiškumo įsivyravimą lietuvių katalikų bažnyčioje, lygiai ir lietuviai evangelikai grūmėsi su svetimų įtaka Lietuvos evangelikų bažnyčioje. Ar tai ne pavyzdys, kad vieni ir antri vienodai jaučia esą lietuvių tautos vaikai.

Nepriklausomybės laikais Lietuvos vyriausybė stengėsi rodyti palankumo lietuviams evangelikams. Vienas kitas net katalikų žymesnis dvasininkas (pvz. Panevėžio vyskupas), parodydamas tolerancijos, viešai spaudoje pareiškė, kad lietuviai evangelikai yra lietuviai. Šitas teigiamas persiorientavimas lie-

tuvių evangelikų atžvilgiu buvo vaisiai kultūrinio bei tautinio lietuvių evangelikų pasireiškimo. Šitas vienas kito atpažinimas bei toleravimas dalinai pasireiškė ir tremtyje. Šio reiškinio būdingu pavyzdžiu yra ir pasiliks Vatikano atstovo lietuvio kunigo F. Kapočiaus sekantis sveikinimas lietuvių evangelikų suvažiavimui 1946 metais tremtyje:

III Missio Pontificia
Delegatus Nationalis Pro Lituanis
In Germania Et Austria

MIELI BROLIAI EVANGELIKAI

Man nepaprastai džiugu šiandien, atitrūkus bent valandėlei nuo skubių ir neatidėtinų reikalų, atsirasti Jūsų tarpe ir Jus, susirinkusius svarbių savo reikalų aptarti, pasveikint ir Jums visiems, Jūsų šeimoms ir visoms Jūsų tikinčiųjų bendruomenėms palinkėti Dievo palaimos.

Nors Šv. Sosto Delegatūra tiesiogiai skirta lietuvių katalikų reikalams, tačiau Jūs gerai žinote, kad Šv. Tėvui rūpi viso pasaulio krikščionys, kaip žmonės, kaip to paties Dievo vaikai ir Kristaus broliai. Visi mes sąmoningai ar nesąmoningai priklausome vienai ir tai pačiai Kristaus įstaigai visuotinajai bendruomenei. Vakar, besikalbant su Jūsų atstovais, atsilankiusiais manęs pakviesti į Jūsų suvažiavimą, teko patirti, koks didelis tikėjimas lydėjo juos neįsivaizduojamose jums kančiose. Šito tikėjimo vedini mes pajutome, kaip svarbus mums bendradarbiavimas vienų su antrais toj pačioj kovoj už Dievo teises mūsų tautoj ir visoj žmonijoj. Man bus nepaprastai malonu artimiausia proga pranešti Šv. Tėvui apie šį taip gražiai beužsimezgantį lietuvių tautos gyvenime naują meilės dvasios vaisių.

Graži, tačiau kryžiaus keliais nužymėta mūsų tautos istorija surišo mus neatsiejamais ryšiais į vieną lietuvišką šeimą. Ir juo sunkesni būdavo laikai, juo didesni persekiojimai paliesdavo vienus, ar kitus, tuo labiau šaukdavomės vieni kitų pagalbos, tuo stipriau spausdavom vieni kitiems brolišką ranką. Dar nenudžiūvo mūsų knygnešių krauju nušlakstyti keliai — takai, kuriais eidavo, Jūsų, broliai evangelikai, siunčiamos mums katalikiškosios maldaknygės. Pirmoji dovana, kurią aš gavau iš savo A. A. Tėvo, buvo iš Mažosios Lietuvos kontrabanda atgabentas "Kristaus Gyvenimas" ir "Tėvynės Sargas", kurias, deja, vienos kratos metu išplėšė man iš rankų rusų žandaras.

Niekas taip artimai nejungia žmonių, kaip bendri vargai, bendra kančia ir kovos už bendrus idealus. Nuo Reino ir Alpių iki Archangelsko ir Sibiro šiaurės išblaškyti lietuviai apšlakstė savo ašarom ir krauju bendrą savo dalią ir daugiau, kaip bet kuomet, jaučia, kad jie vieni kitiems yra broliai ir vienos kovos neišskiriami draugai. Šitoji kova mums nėra baisi, nes tai yra kova už žmogaus teises, ir žmogišką vertę, už Dievą ir Jo Evangeliją. Tai kova prieš istorinį melą ir neteisybę, kova prieš apokaliptinį slibiną, kuris nori nušluoti nuo žemės paviršiaus išganymo kryžių ir sutrypti Evangeliją, atneštą paties Jėzaus Kristaus. Jūs, broliai evangelikai, gyvenę Lietuvos vakaruose, pirmieji buvote šios kovos avangarde ir pirmieji išmynėte kelius ir savo krauju juos nulaistėte, eidami į vakarų barbarijos koncentracijos lagerius. Lenkiu galvą prieš Jus ir sveikinu Jūsų kankinius, Dievo rankos išsaugotus ir čia su Jumis drauge esančius. Paskui atėjo mūsų eilė, ir ne vie-

nas mūsų atrado Jus kančių kelyje ir pamilo Jus, kaip tikrus brolius, vienos Lietuvos žemės išaugintus.

Mūsų kova dar nebaigta. Mums dar teks pakelti daug bandymų. Bet Dievas su mumis! Dievas, kurs mato, kad mūsų tautos sąžinė nėra sutepta baisių nusikaltimų, kuriuos matome aplinkui mus. Mes, kaip atgailą, pakėlėme visas ligi šiol mums skirtas aukas, ir toliau mes tikinčiųjų nuolankumu pakelsime jasias noriai, jei tokia bus Aukščiausiojo valia. Mūsų pastangų tikslas yra bendras, būtent, kad mūsų tikintieji ir mūsų šeimos išliktų aukštos moralės, neišsižadėtų gražiųjų religinių — tautinių savo papročių, gyventų pagal savo religijos dvasią ir visur apreikštų didžią Evangelijos meilę ir tiesą.

Mes nežiūrėsime į mažus, kartais pasitaikančius tarp pavienių žmonių nesusipratimus. Netolerancijos šešėlių nepažįsta giliai mylinčios sielos. Mes mokėsime pagerbti vieni kitų šventus įsitikinimus, kaip tai matome daugelyje mūsų tautiečių tarpe tiek iš evangelikų, tiek iš katalikų pusės. Aš galiu Jus užtikrinti, kad katalikų dvasininkijoje yra tiek daug meilės Jums, broliai evangelikai. Mūsų dvasininkijos auklėjime jau nuo ano karo skiepijamas tas platus tikinčiųjų bendruomenės supratimas, kuriame telpa visi Dievą mylintieji žmonės.

Dirbkit, mieli broliai, organizuokitės, kelkit savo dvasią, ir Kristus, kurio Dangun žengimo šventę šiandiena švenčiame, tesuteikia Jums gausios dangaus palaimos. Suglauskime labiau savo eiles ir bendrom jėgom ruoškimės dvasiniam ir fiziniam mūsų tautos ir tėvynės Lietuvos prisikėlimui.

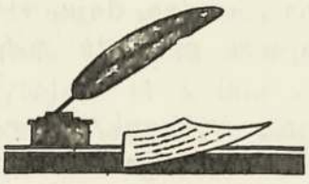

Kanauninkas **Feliksas Kapočius,**
Šv. Sosto Delegatas Lietuviams
Vokietijoj ir Austrijoje.
Wiesbadenas, 1946 m. gegužės 30 d.,
V. M. J. K. dangun žengimo šventė.

Šitie gražūs bei kilnūs augšto katalikų dvasininko lietuvio pasakyti žodžiai lietuviams evangelikams reiškia šią tiesą: jei anais senesniais laikais katalikų dvasininkų būtų buvę su tokia meile ir taip lietuviškai galvojančių, nebūtų buvę padaryta tiek skriaudos lietuviams protestantams; tik būdamas jautrios lietuviškos sielos, atsipalaidavęs nuo įsivaizduotų tikybinių prerogatyvų, galėjo taip broliškai sveikinti. Iš to seka, kad, nežiūrint pasaulėžiūrų, geros valios lietuviai visuomet gali sutarti tautos gerovės darbui.

Bet lietuvių katalikiškoje spaudoje ir naujai leistame žodyne vartojimas koliojimo žodžio "bambizas" pažymėti lietuvį protestantą, arba jų kunigą vadinti "pastoriumi", o jų bažnyčią — "kirke", rodo, kad tūlas lietuvis katalikas dar nėra išsilaisvinęs iš viduramžių netolerancijos prietarų. Už tai kalba ir tokie reiškiniai, kad katalikų dvasininkas net po keliolikos metų mišrią porą, sutuoktą evangelikų bažnyčios apeigomis, stengiasi perkalbėti, kad tokios sutuoktuvės esančios netikros ir turinčios būtinai būti pakartotos kataliko dvasininko. Lietuvių evangelikų bažnyčia mišriai porai, sutuoktai katalikų bažnyčios apeigomis, jokių priekaištų nedaro. Krinta į akį, kad Amerikos katalikų spaudoje nevartojama įžeidžiančių žodžių prieš protestantus, o "pastoriais" jie vadina ir katalikų ir nekatalikų dvasininkus. Šių eilučių rašytojui tremtyje net teko pergyventi toks netikėtumas, kad jaunas uolus katalikų dvasininkas lietuvis teigė, jog Donelaitis buvo "katalikas".

3. P a r e i g o s. Ir lietuvio protestanto bendra pareiga yra, nežiūrint aplinkybių, kiek galint išsaugoti iš tėvų bei protėvių paveldėtus tautinius bei

tikybinius saviškumus ir tuo tęsti mūsų tautos gyvatą. Tam tikslui siekti reikalinga sutartinis visų veikimas. — Jei nepriklausomoje Lietuvoje lietuviai evangelikai pajėgė savo reikalus apginti ir tikslą pasiekti, tai tik dėl to, kad tie, kurie ėmės organizuoti lietuvius evangelikus, nuoširdžiai ir vieningai su pasišventimu bei be jokių asmeninių tikslų veikė bendram reikalui. Jei lietuvių evangelikų vardas Lietuvos visuomenėje buvo iškeltas, tai dėl to, kad jų tarpe buvo sutartinis veikimas. Pagaliau, tik vieningumo dvasiai esant, galėjo įvykti visų lietuvių evangelikų sąjungos bendras suvažiavimas Kaune 1936 metais, kur sutartinai dalyvavo tiek Klaipėdos krašto, tiek ir visos Lietuvos liuteronai ir reformatai. Šitas suvažiavimas buvo pirmas reikšmingas istorinis įvykis lietuvių protestantų gyvenime. Jame dalyvavo beveik visos lietuvių evangelikų tuometinės intelektualios pajėgos ir gausūs organizacijų, parapijų bei visuomenės atstovai. Jis sukėlė bei paliko svarų įspūdį visame krašte. Juo buvo aiškiai parodyta bei nustatyta gairės tolimesniam lietuvių protestantų vieningam veikimui. To suvažiavimo dvasioje visuomet ir visur turėtų reikštis lietuvių protestantų bendravimas. Kas buvo lietuvių evang. pasiekta ir sukurta, tai visuomet buvo sutarimo ir vieningumo vaisiai. Jie turėtų pasilikti geru pavyzdžiu ir tolimesnei veiklai.

Kiekvienas nesutarimas, asmeniškas nukrypimas bei nesugebėjimas reikalui vadovauti smulkino ir smulkina bei menkina mūsų negausias pajėgas ir neigiamai atsiliepia bendro reikalo pažangai. Tuomet lietuvių evangelikų veiklai buvo būdinga, kad neigiami reiškiniai susilaukdavo visumos pasmerkimo, o kenksmingi savivaliavimai būdavo sutramdomi, kad apsaugojus bendrą reikalą nuo žalojimo.

Dėja, ir svetur pastebimi savotiški reiškiniai, neatitinką visų lietuvių bendrinėms aspiracijoms. Tie reiškiniai nueina net taip toli, kad pradedama rūšiuotis: vieni esą privilegijuoti, kiti gi "netikri liuteronai" ar "senliuteronai". Tatai net spaudoje atsispindi pareiškimais, sugestijuojant, kad anų, įsiliejusių į "dešimtmilioninę" pasaulio liuteronų bendruomenę, kelias būk esąs tikrasis. Bet tikrumoje tatai daro kitokį įspūdį. Graibstymasis pasaulio statistikos "milionais" drumsčia tikrojo reikalo vaizdą ir atsipalaiduojama nuo savo tikrovės. Kaip viso pasaulio evangelikų, taip ir lietuvių evangelikų bažnyčia nėra internacionali. Kaip kiekvienos tautos evangelikai, taip ir lietuviai evangelikai pirmoje eilėje rūpinasi savo tautos nariais. Nepriklausomos Lietuvos ev. liut. bažnyčia buvo pasau-

Lietuvių ev. liuteronų pobūvis Klaipėdoje. Iš dešinės kairėn: Martynas Jankus, Vydūnas, gubernatorius Merkys, prof. dr. kun. Gaigalaitis, Mokyt. Semin. direktorius Krukis, Stikliorius, semin. mokyt. Šlaža, kun. Baltris, sakyt. Sprogis ir kt.

Didžiai nusipelniusiam Lietuvos Ev. Reformatų Bažnyčios nariui
KURATORIUI PETRUI KAROSUI Vilniuje mirus,
jo sūnui ir mūsų Bažnyčios tremtyje didžiajam veikėjui kuratoriui agron.
VIKTORUI KAROSUI reiškiame gilią užuojautą.

Mūsų Sparnų Redakcija

Chicagos Lietuvių Evangelikų Reformatų Parapijos Valdybos Pirmininkui
KURATORIUI VIKTORUI KAROSUI,
jo brangiajam tėvui mirus,
reiškiame nuoširdžią užuojautą ir drauge susimąstę liūdime.

KOLEGIJA IR PARAPIJOS VALDYBA

lio liuteronų sąjungos narys, ir visų trijų Pabaltijo valstybių (Lietuvos. Latvijos ir Estijos) ev. liut. bažnyčios siųsdavo paeiliui vieną bendrą atstovą į anos sąjungos suvažiavimus (1938 m. Estijos vysk. Rahamaegi atstovavo visas Pabaltijo ev. liut. bažnyčias Utrechte). Tačiau čia reikia turėti galvoje, kad nei viena iš šių bažnyčių neįsiliejo į kitas bendruomenes ir netvarkėsi kitų nurodymais, o pasiliko savarankios. Dėl to atskiras asmuo, neatstovaująs Lietuvos ev. liut. bažnyčios tęstinumo ir prisidėdamas kokiai nors kitai grupei, negali atstovauti Lietuvos ev. liuteronams. Praeities patyrimai parodė, kad joki pasaulinė organizacija lietuvių reikalais nepasirūpina, jei lietuviai patys vieningai nesirūpina savo reikalais. Priešingai, kai lietuviai ev. liuteronai kovojo už savo reikalą Lietuvoje, tai tam tikro užsienio "liuteronai" kaip tik lietuviams kenkė. Kaip jau anksčiau minėta, tik lietuvių vieningumas tuomet vedė į pasisekimą. Aiškiai yra neigiama žymė, kad vienur susibūrę lietuviai evangelikai į parapiją ignoruoja kitur susidariusią panašią parapiją ir vengia užmegsti ar palaikyti tarpusavinius ryšius. Yra tikras dalykas, kad liet. ev. didžiuma nepritaria bet kokiam rūšiavimui bei izoliavimui. Tie ir kiti nesklandumai bei nevieningumai rodo, kad trūksta bendrinės vienijančios vadybos lietuvių evangelikų liuteronų reikalams.. Reikia turėti galvoje, kad sekmingo veikimo pagrindu turi būti vieningumo idėja.

Nepriklausomoje Lietuvoje susidarė kiek palankesnės sąlygos ir lietuviams evangelikams pradėti pasireikšti saviška literatūra; tatai dalinai buvo mėginama ir tremtyje. Aplinkui besireiškiančios vispusiškos pažangos akivaizdoje, lietuviams protestantams nebeužtenka pasitenkinti siaurais parapijiniais rašiniais. Šitas priminimas tebūnie mažas akstinas lietuviams protestantams, kad jie svetur neturėtų sustoti rūpintis saviškos vertingos literatūros kūrimu, nes juk vertingesnių raštų skaičius parodo bendruomenės dvasinį pajėgumą.

Mūsų tarpe yra geras reiškinys, kad nemažai jaunimo eina mokslus. Bet mes jaučiame ir tai, kad mūsų senesnės ir jaunesnės intelektualios pajėgos nepakankamai buriasi bendrai kultūrinei bei literatūrinei sąvokai. Rodos pats gyvenimas sako, kad lietuviai protestantai reikalingi tam tikslui jungiamos organizacijos, kurioje atsirastų daugiau stimuliuojančių bendrinių minčių ir išryškėtų tokios veiklos gairės.

Reformatų Synodas Biržuose 1932 (?) m. Iš dešinės kairėn, sėdi: Variakojienė, Jašinskienė, mok. Mikelėnienė, mok. Šepetienė, Šernienė, Nastopkienė, mok. Dučinskienė, muz. Mažuikienė ir kt. **Stovi pirmoje eilėje** iš kairės dešinėn: Dagienė, Snarskienė, mok. Bernšteinaitė, agr. Variakojis, kun. prof. dr. Jakubėnas, prof. Y. J. Simpson — Anglijos ministerio pirmininko R. Europos klausimais patarėjas, Lietuvos — Latvijos sienos nustatymo arbitras, kelis kart aplankęs Biržus, dalyvavo mūsų pamaldose ir Synode, J. Mizarui parūpino teologijos fakultete stipendiją Edinburge, Anglijoje, mūsų Synode išrinktas antruoju garbės kuratorium (pirmasis anksčiau buvo išrinktas prof. Good iš Anglijos, o tretysis garb. kurat. išrinktas prof. Vaclovas Biržiška, Anglijos presbyterijonų atstovas ir Yčų šeimos svečias, toliau — doc. dr. M. Yčas, kun. Šepetys, mok. Jašinskienė, kun. Jašinskas, muz. Marijošius. Už pirmos eilės bendrai susimaišę stovi, iš kairės: direkt. Dagys, pulk. Variakojis, mok. Bružas, kun. Barnelis, kun. Neimanas, kun. Balčiauskas, gimn. vicedirekt. Kutra, kun. Mizaras, burmistras Klybas, Liet. Žem. Banko direkt. Kregždė, Žem. Ūk. Smlk. Kred. Banko direkt. Variakojis, prof. Nastopka, direkt. Dučinskas, astronomas Slavėnas, sol. Kipras Petrauskas, Apskr. Ligoninės Vedėjas dr. Mikelėnas, matin. ir prekyb. Nastopka, kun. prof. dr. Kurnatauskas, pulk. Jašinskas, sol. Nauragis, gimn. direkt. Grytė, Variakojienė, Apskr. Žem. Tvarkyt. matin. Tamulėnas, Tamulėnienė, Snarskis, Nutautienė,, mok. Dilys ir kt. Vaikai susėdę prieky: Dagys, Snarskis, Šernaitė, Jašinskas ir Yčas.

KODĖL ŽMOGUS VERKIA?

Rašo estų kunigas **Harry Nuudi**

Psalmo 126, 5—6 apmąstymas

Dievas suteikė man gražią ir laimingą vaikystę, dovanodamas man nepaprastai gerą, mylinčią motiną. Besiruošdama po namus, ji dainuodavo arba pasakodavo pasakas, ir niekuomet jai tai neatsibosdavo. Dar ir dabar, daugiau negu po pusės šimtmečio — mano ausyse skamba jos labai gražus balsas. Kartais aš matydavau ašarą, blizgančią mano motinos akyse. Bet argi tuomet aš galėjau suprasti, kokie rūpesčiai ir sunkumai slegia suaugusio žmogaus širdį? Nuliūdimo valandą mano motina kartais dainuodavo dainą, kuriuos žodžius aš ir šiandien tebeatsimenu. Daina baigėsi begaliniai liūdna, lyg ir besiskundžiančia melodija ir žodžiais: "kodėl, kodėl?" O kartais vėl tokią liūdesio valandą ji pasakodavo apie našlę ir jos ašaras. Tą apysaką aš labiausiai mėgdavau.

I.

Kartą gyveno neturtinga našlė. Jos gyvenimas buvo labai vargingas ir dažnai tekdavo jai eiti į lombardą ką nors įkeisti. Vieną kartą ji gavo auksinį pinigą, bet tuojau pat turėjo jį išleisti. Tą patį vakarą pinigas pateko į vėjavaikio vaikino rankas. Taip tas auksinis pinigas riedėjo toliau ir toliau, patekdamas vis į kitų žmonių rankas. Bekeliaudamas, pinigas pamažu neteko savo tikro svorio. Jo įrašas vis labiau susitrindavo ir darėsi neaiškesnis, bet už tai jis vis labiau blizgėjo. Pagaliau, lyg ir kaž kokios stebuklingos paskirties nurodymu, jis vėl pateko pas vargingąją našlę. Rūpestingai įvyniojusi pinigą į skepetaitę, našlė nuėjo į lombardą. Bet, uždėjus pinigą ant svarstyklių pasirodė, kad jis nebeturi reikalingo svorio. Piktai ir su panieka pažvelgė įkeitėjas į nelaimingą moteriškę. Tuo akimirksniu jos sieloje vėl atgijo vargas, neteisybė ir niekšystės, kurias jai teko išvargti ir iškentėti nuo kitų žmonių. Ji pasilenkė ant svarstyklių pažvelgti svorio ir karčios ašaros, lyg perlai, byrėjo iš jos akių. Viena ašara nukrito ant pinigo ir štai — auksinis pinigas vėl atgavo savo svorį! Stebuklingoji ašaros galia!

II.

Vaikiška pasakėlė — pasakytumėm. Pramanyta arba iš gyvenimo atpasakota. O gal būt gyvenimu nusivylusio

sapnas? Bet realusis gyvenimas nepažįsta sapnų — svajonių. Tikrasis gyvenimas yra kietas ir nepermaldaujamas. Tačiau tas pats gyvenimas turi daug bendro su aukščiau papasakotu. Visų pirma ašaros, arba tiksliau pasakius, ašarų sėkla, yra charakteringa mūsų žemiškai kelionei. Bet ar tai nėra tragiška, kad vienas žmogus gali būti kitam karčių ašarų priežastis, kad žmonių brutalumas gali jų artimus taip prispausti, kad jiems nieko kita nebelieka, kaip tik karčios ašaros?

Štai jau 13 metų praslinko nuo to laiko, kai mūsų tėvynėje įsiviešpatavo bedieviška galybė, kuri per savo nusikaltimą iš pagrindų sukrėtė normalią gyvenimo tvarką — velniška galybė, kuri nei į Dievą tiki, nei žmonių bijo, kuri nepažįsta nei teisingumo nei pasigailėjimo, ištiesė savo nuodėmingą ranką ne tam, kad apsaugotų žmonių laimę, bet kad ją galutinai sunaikintų. — Gražią birželio mėnesio naktį tūkstančiai nekaltų aukų buvo išvežta į Rusijos gilumą, vyrai atskirti nuo žmonų, vaikai nuo motinų. Išskyrus nedaugelį, kuriems per stebuklą pasisekė ištrūkti iš raudonojo pragaro, visos tos nežmoniško žiaurumo aukos greičiausia jau yra žuvusios. Bet tie, kurie tai matė, niekuomet negalės to užmiršti. Gausi ašarų sėkla buvo su tuo susieta.

Dar ir dabar svetimame pasaulyje tebėra senų motulių, kurių vaikai buvo žiauraus likimo nuo jų išplėšti. Jos tyliai verkia, apraudodamos sunkią vaikų dalią, jos verkia, kaip ana našlė pas įkeitėją, jos sėja ašaras — ir tai yra nepaprastai gausi sėkla. Tikrai, mes esame ašarų šalies gyventojai ir mūsų kartus likimas yra — verkti dėl visko, ko mes esame netekę.

III.

Tačiau nereikia manyti, kad ašarų šalis yra naujųjų laikų atradimas, arba, kad ašaras sukelia tikėjimo stoka. Prieš tokį galvojimą energingai liudija skaitlingos Senojo Testamento knygos. Mūsų protėviai verkė tikėjime. Visa Senojo Testamento istorija yra lyg ir ašarų persunkta šalis, nors protarpiais ją apšviečia ir nuoširdaus džiaugsmo spinduliai. Taip pat nereikia galvoti, kad verkimas yra silpnumo požymys, arba kad jis reiškia netikėjimą. Senasis Testamentas pasakoja, kad tais laikais verkė ne vien silpnos ir lepios moterys, bet nuostabiu būdu taip pat ir vyrai.

Kai Jokūbas, kuris savo gyvenime padarė daug neteisybės, vėl prisivertė prie Dievo ir susitaikė su savo broliu Ezavu, jis apsikabino jo kaklą ir verkė. Senatvėje jis verkė, kai jo nesąžiningi sūnūs pranešė jam melagingą žinią apie jo mylimojo sūnaus Juozapo mirtį. Juozapas negalėjo sulaikyti ašarų, kai jis, jau Egipte, pamatė savo apgaulingus brolius. Jo broliai taip pat verkė.

Net išdidieji karaliai verkė lenkdamiesi prieš Viešpaties galią. Pamaldusis Hiskija gulėjo ligos patale, kai jį pasiekė pranašystės žinia: "sutvarkyk savo namus, nes tu mirsi ir nepasiliksi gyvųjų tarpe" (Jez., 38, 1). Išgirdęs tuos žodžius, Hiskija atsisuko į sieną,

Biržų gipso kalnuose ekskursuoja prof. dr. J. Yčo sūnūs: Jonas, Martynas ir Adolis.

meldėsi ir verkė.

Bet taip pat ir pranašai, kurie iš tikrųjų turėtų būti savo tautos guodėjais, pamaldūs ir stiprūs pasitikėjime Dievu, karčiai verkdavo.

Būtų galima manyti, kad per Evangelijas Naujame Testamente senoji ašarų šalis pavirto šypsenos šalimi. Bet mes ir tenai sutinkame žmones, kurie verkia. Jėzus dažnai guodžia nelaimėlius, sakydamas — "neverk". Net dar daugiau — didysis tikėjimo karžygis, gyvojo Dievo Sūnus, išpranašautas Mesijas ir Žmonių Gelbėtojas t. p. raudojo prie savo draugo kapo, ir liejo karčias ašaras dėl tautos užsispyrimo, dėl Jeruzalės miesto, kuris paniekino vidujinę ramybę ir pasidavė nuodėmei. Kai Povilas atsisveikino su Efezo vyresniaisiais, visi puolė ant kelių ir meldėsi verkdami. Bet ir patsai Povilas veikė tarp pagonių su "daugeliu ašarų" (Apašt. Darbai 20, 19). O Apreiškime mus guodžia vertingi Jono žodžiai: "Dievas nušluostys visas ašaras..." Žmogaus širdis ilgisi šalies, kurioje nėra ašarų sėklos.

IV.

Nedaugelis mūsų karo aukų ir pabėgėlių, kuriems pasisekė ištrukti iš kruvinosios valstybės nuodėmingųjų valdytojų nagų, tebeturi motiną, jos mylinčią širdį. Motinos giesmė nuaidėjo, bet gyvenimo giesmė tebeskamba klajotojų ausyse: kodėl, kodėl?

Mes neturime užmiršti, kad virš mūsų budi akis mūsų Dangiškojo Tėvo, kuriam mes galime melstis: **Mūsų Tėve...** Tas Dangiškasis Tėvas davė mums sielą, tyrą ir vertingą, kaip grynas auksas, kurią mes privalome nesuteptą nešti per gyvenimą, nepaliestą ašarų šalies. Bet tyroji siela greitai patenka pasaulio įtakon—lengvapėdiškumui, šykštumui, gobšumui, niekšybei, bedievystei, taip kad įrašas joje nusitrina, kartais sunku jį beišskaityti. Bet kadaise, krikšto metu, tas įrašas buvo švarus ir aiškus tariant žodžius: "Tu esi Dievo vaikas, Tu priklausai ne šiam pasauliui, bet amžinybei, tavo Sutvėrėjui". Kartais tas įrašas tiek smarkiai nusitrina, kad regimoji Viešpaties bažnyčia čia žemėje turi nuo žmogaus atsisakyti, nebegali jo pas save priimti, nes jo siela tapo gyvenimo nutrinta. Nė vienas nebenori jo pripažinti, tik amžinoji Dievo Apveizda, beribė meilė ir gailestingumas viengimio Sūnaus, kuris savo kraujo lašą sumaišo su auksine žmogaus siela, kad atgautų jo pirmykštę vertę, begali jį išgelbėti.

Čia paaiškėja gilumas žodžių: kas sėja ašarose... sugrįš su džiaugsmu nešdamas savo pėdas.

Visi mes esame ašarų šalies gyventojai. Kai kūdikis pirmą kartą išvysta pasaulio šviesą — jis gailiai surinka ir ašaros byra iš jo akučių. Taip pat, kai senelis, užžengęs visus gyvenimo laiptus, ruošiasi paskutinėn kelionėn, jo akyse blizga tylus ašaros perlas. Atsisveikinimo valandą mūsų akys dažniausiai esti drėgnos, o prie kapo mes verkiame, ypatingai, lydėdami amžinon ramybėn mylimą žmogų.

Kodėl žmogus verkia? Kas gali tai suprasti? Kas gali mums šitą paslaptį išaiškinti? Šventasis Raštas šiuo klausimu nieko aiškaus nesako. Greičiausiai atsakymas į šį klausimą nėra tiesioginiai svarbus sielos išganymui. Tas amžinasis džiaugsmas, kurio niekas iš mūsų negali atimti, yra ir pasiliks mūsų paguoda ašarų šalyje. Dar aiškiau išsireiškus — Naujojo Testamento regėtojas ateina mums pagelbėti ir tvirtina: ateis laikas, kuomet senoji ašarų šalis bus paversta nauja žeme ir nauju dangumi. Tuomet Dievas padarys tai, ko žmonės nesugeba: nušluostys visas ašaras ir pašalins priežastis, kurios tas ašaras iššaukia. Štai tikinčiųjų paguoda: vieną kartą išauš rytas tos dienos, kai niekas kitas, kaip pats Visagalis Dievas nušluostys karčias ašaras nuo liūdinčiųjų akių. Tuomet nebebus jokio "kodėl..."

ŠACHMATAI

Žodis "šachmatai" yra arabų kilmės. "Šach - mat" reiškia: karalius miręs, negyvas. Apie šachmatų kilmę nieko tikslaus nėra žinoma. Manoma, kad tai indų išradimas, iš kur jis paplito po Persiją ir Arabiją. Maždaug 7-tojo šimtmečio laikotarpyje šis klasiškas žaidimas paplito ir Vakarų Europoje. Kiekvienas riteris privalėjo mokėti jais žaisti. Bet ar būdavo ruošiamos pirmenybės — žinių netūrime. 18-tame šimtmetyje šachmatų meisteriu buvo laikomas prancūzas Philodar. Pirmas pasaulio čempiono titulas buvo pripažintas vokiečiui Anderssen, kai jis laimėjo 1851 metais Londone pirmąjį tarptautinį šachmatų turnyrą. Amerikoje šį žaidimą išpopuliarino Benjaminas Franklinas.

Mūsų Sparnų redakcijai iš Kanados yra prisiųsta tikrai įdomi šachmatų partija, kurią žemiau spausdiname. Ji buvo kadaise sužaista Suomijoje. Linkime mūsų skaitytojams susirasti savo šachmatus ir su šia partija susipažinti. Tikime, kad šios partijos įdomi eiga tikrai suteiks jums malonų laisvalaikio praleidimą. Gi už šios partijos aprašymą ir prisiuntimą žurnalui esame dėkinti mūsų bilčiuliui Toronte ponui V. P.

Ženklai figūroms: karalius — k, karalienė arba valdovė — v, karininkas arba rikis — r, žirgas — ž, bokštas — b, pėstininkų neženklinsime.

Ženklai ėjimams: paprastas ėjimas —, mušimas X, šach (+), dvigubas šachas (++), rekiruotė 0 - 0, ilgoji rekiruotė 0 - 0 - 0, matas (XX).

	BALTIEJI:	JUODIEJI	
1)	D2 — D4	1)	F7 — F5
2)	E2 — E4	2)	F5 X E4
3)	žB1 — C3	3)	žG8 — F6
4)	rC1 — G5	4)	E7 — E6
5)	žC3 X E4	5)	rF8 — E7
6)	rG5 X F6	6)	rE7 X F6
7)	žG1 — F3	7)	0 — 0
8)	rF1 — D3	8)	B7 — B6
9)	žF3 — E5	9)	rC8 — B7
10)	vD1 — H5	10)	vD8 — E7 ?

Nuo sekančio ėjimo priklauso partijos likimas. Kas laimės — juodieji ar baltieji?? Pabandykite tolimesnę partijos eigą patys surasti.

11)	vH5 X H7 (+)	11)	kG8 X H7
12)	žF4 X F6 (++)	Jei karalius eitų į H8, tai žE5 — G6 (XX)	12) kH7 — H6
13)	žE5 — G4 (+)	13)	kH6 — G5
14)	H2 — H4 (+)	14)	kG5 — F4
15)	G2 — G3 (+)	15)	kF4 — F3
16)	rD3 — E2 (+)	16)	kF3 — G2
17)	bH1 — H2 (+)	17)	kG2 — G1
18)	0 - 0 - 0 (XX)		

Viena iš stipresnių 1941 m. Lietuvos viduriniųjų mokyklų krepšinio komandų — Biržų gimnazija. Iš kairės dešinėn: kapitonas E. Snarskis (reformatas), V. Klevickas (katalikas), N. Karaša (ref.), V. Šatas (kat.), H. Lukoševičius (kat.) ir K. Jašinskas (ref.). Vėliau ši komanda davė pagrindą garsiajai Biržų VILKO krepšinio rinktinei. (Žiūr. M. S. Nr. 4, psl. 40—41).

JAUNIMO VADOVO ŽODIS

Stud. Julius Slavėnas

Lietuvių Reformatų skaičius tremtyje yra mažas. Dar mažesnis jaunimo skaičius. Dauguma mūsų jaunimo studijuoja įvairiuose universitetuose ir susitikti tenka tik retai. Kyla klausimas: kokia gali būti jaunimo veikla? Ar iš viso apsimoka ką nors organizuoti? Skeptikams aš norėčiau atsakyti: mūsų organizavimas ir veikla yra būtina. Visų pirma ne skaičius sudaro jėgą, bet pasiryžimas ir veiklumas. Pažiūrėkime į mūsų veikėjus: Matome mūsų Kolegiją, matome nepailstamą "Mūsų Sparnų" redaktorių. Tai yra didelio pasiryžimo žmonės, ir nors jų skaičius nežymus, jie atlieka svarbų vaidmenį mūsų veikloje.

Dažnai tenka išgirsti kritiką iš kai kurių mūsų kuratorių, girdi, jaunimas neužtektinai veiklus ir t. t. Aš sutinku, kad jaunimas iš dalies apsileidęs, neveiklus. Bet kažin, ar tie patys kuratoriai, kurie taip noriai mus kritikuoja, patys visuomet mums duoda gerą pavyzdį? Aš nepuolu visų kuratorijų, bet jų dalis serga tam tikra konservatizmo liga. Kalbama apie Biržus. Viskas, kas nebiržietiška — negerai. Reikia neužmiršti, kad mes, jaunimas, užaugome ne Biržuose, bet Vokietijoje, Švedijoje ir Amerikoje. Mes esame lietuviai reformatai, bet ne konservatyvai iš Biržų. Yra garbė būti reformatu iš Biržų, bet tai dar nesudaro vizitinės kortelės. Kritika be konkrečių pasiūlymų, kaip pagerinti veiklą, yra destruktyvi ir todėl nepriimtina. Mūsų kritikai turėtų persiorientuoti ir bandyti kritikuoti iš platesnio akiračio.

Reformatų bažnyčios veikla susideda ne vien iš Biržų; Neužtenka žinoti tik apie Biržų reformatus. Iš savo pusės norėčiau pakritikuoti mūsų senesnės kartos žmones, kad jie, palaikydami senas tradicijas, nedavė mums pakankamai pavyzdžių. Džiūgu, kad Kolegija su savo darbščiu prezidentu nuo pat pradžios suprato jaunimo veiklos svarbumą. Jaunimas džiaugiasi turėdamas tokius talkininkus, kaip kuratoriai Viktoras Karosas ir Hermanas Povilonis. Šitie du kuratoriai ir dr. J. Mikelėnas visuomet pabrėždavo svarbų faktą, kad reikia sekti pasaulio reformatų bei aplamai protestantų jaunimo veik-

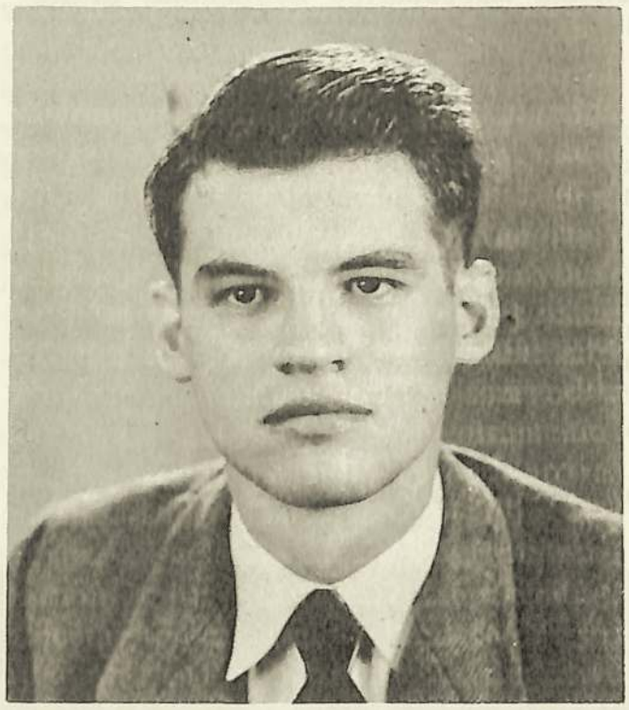

Stud. Julius Slavėnas

lą ir siųsti savo delegatus į jaunimo suvažiavimus. Mes, jaunimas, turime pažinti reformatų tikslus ir uždavinius. Ironiška šypsena nieko nenuveiksime. Turime patys jieškoti savo kelio. Dažnai užmirštame, kokios didelės kultūrinės reikšmės turėjo reformacija Lietuvoje. Tas svarbus įvykis šiandien yra falsifikuojamas įvairių mums nepalankių katalikų. Liūdnas dalykas yra tai, kad mūsų kolegos studentai katalikai

ateitininkai, iš esmės draugiški, yra tos propagandos klaidinami. Mūsų pareiga yra, kilus bet kurioms diskusijoms, atsiremti faktais. O tuos faktus reikia išstudijuoti. Pravartu būsų turėti diskusinių straipsnių "Mūsų Sparnuose", kur galėtume jaunimo skyriuje pasireikšti. Turim turėti vieną dalyką omenyje: mes visi tikime, kad mūsų Tėvynė bus išlaisvinta. Gali būti, kad mūsų nedraugai mums, kaipo protestantams, darys visokių kliūčių. Mūsų uždavinys yra prisidėti prie **demokratiškos** Lietuvos atstatymo. Taip, kaip ir tarp katalikų, taip ir tarp mūsų bus ištautėjusių, materialistų, kuriems Lietuvos reikalai bus svetimi. Aš apeliuoju į mūsų patrijotus. Būdami geri reformatai, geri protestantai, mes sugebėsim išsiaiškinti su tais katalikais, kuriems protestantas yra arba netikras lietuvis arba antros rūšies pilietis. Veikdami ir galvodami plačiu maštabu, mes savo tikslą atsieksime.

JAUNIMAS VĖL PRADEDA DARBĄ

Čikagos liet. ev. reformatų organizuoto jaunimo veikla kurį laiką "atostogavo'. Bet, ačiū Dievui, "atostogos" pasibaigė. Šių metų pradžioje vėl susirinko jaunimas savo veiklos atnaujinimui.

Po sveikinimų sekė V. Karoso paskaita, kurioje buvo iškeltos gerosios protestantizmo savybės ir jų lemianti įtaka pasaulio kultūrai. Po paskaitos buvo diskusijos, o kad nesusidarytų du "luomai" (aktyvūs kalbėtojai ir pasyvūs klausytojai), buvo nutarta, jog kiekvienas susirinkimo dalyvis iš eilės turi pareikšti savo nuomonę. Šis sveikas metodas išjudino visus ir taip užvirė diskusijos.

Po visų kalbų, eilinis šio susirinkimo narys galėjo prieiti maždaug prie sekančių rezoliucijų:

1) Protestantizmo nagrinėjimas mus sąmonina ir brandina;

2) Protestantizmo gerųjų savybių išryškinimas teikia mums daugiau pasitikėjimo ir ūpo ateities uždaviniams;

3) Bet negana kelti vien teigiamybes, reikia nepamiršti ir silpnybių, kad iš klaidų pasimokintume ir silpnasias vietas sustiprintume.

4) Teigiamybes reikia matyti ne vien pas save, bet ir pas kitus. Vien kitų neigiamybes skaičiuoti nėra geras reiškinys. Einant toliau šiuo keliu, yra pavojus užsikrėsti "neklaidingumo" manijos liga...

5. Nagrinėjant protestantizmo stiprybės šaltinius, be kitų, iškeltini šie trys: **laisvė, betarpiškumas ir individualizmas.**

Po paskaitos ir diskusijų, buvo naujosios jaunimo vadovybės rinkimai. Vadovu išrinktas **Slavėnas,** o pavaduotoja — **Palšytė.** Po rinkimų visi buvo pakviesti vakarienei, kurią paruošė p. **H. Dilienė.**

Šiame susirinkime, be jaunimo, dalyvavo abu parapijos kunigai, M. S. redaktorius, parapijos valdybos pirmininkas ir viepirmininkas.

X - tė.

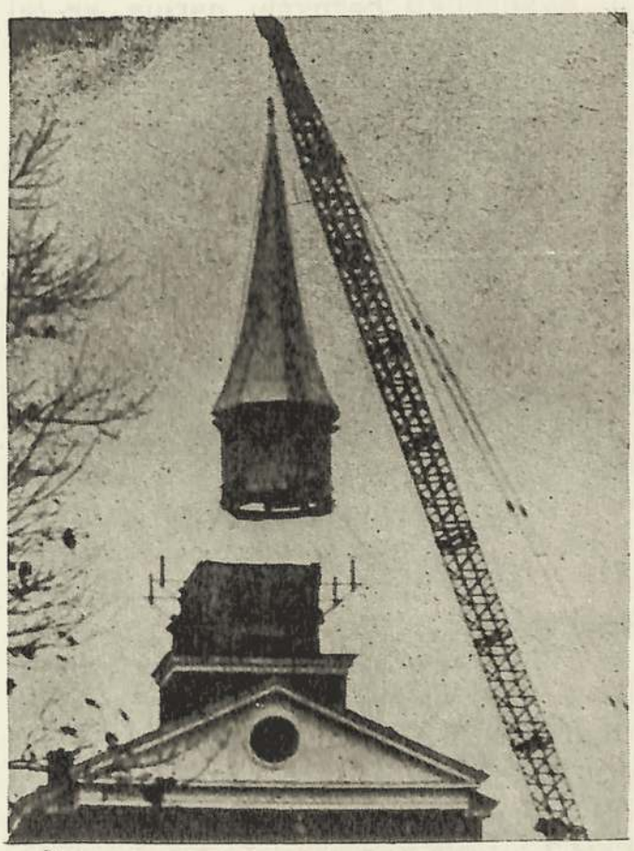

Štai, kaip Amerikoje yra statomos bažnyčios.

KLAUSIMAI - - ATSAKYMAI

11 KLAUSIMAS: Dažnas katalikas, net vienas kitas protestantas maišo arba nepilnai supranta sekančių žodžių sąvokas: protestantas, evangelikas, kalvinistas, reformatas, evangelikas - reformatas, presbyterijonas, liuteronas, evangelikas - liuteronas, Reformed Church, Evang. Reformed Church ir t. t. Dažnai matome šiuos pavadinimus netiksliai vartojant. Tad būkite malonūs viršuje išvardintų pavadinimų sąvokas paaiškinti.

ATSAKYMAS reformatų kunigo Povilo Dilio:

Evangelikų bažnyčių narius, ar tai Liuteronų, ar tai Reformatų, ar tai kurios nors kitokios reformacinės pakraipos, yra įprasta vadinti evangelikais. Pavadinimas "protestantas" yra kilęs 1529 metais, kai Speyerio seime (antrame) evangelikų mažuma iškilmingai užprotestavo prieš seimo nutarimus, paniekinančius evangelikų teises. Ypatingai R. Katalikų bažnyčia taiko evangelikams protestanto pavadinimą. Taigi, pavadinimas "evangelikas" arba "protestantas" yra bendras visiems evangelikų bažnyčios nariams, vis tiek prie kurios religinės Reformacijos bažnyčių denominacijos jie priklauso.

Liuteronais arba evangelikais liuteronais yra vadinami nariai evangelikų bažnyčios, kuri prisilaiko Wittembergo Reformacijos pagrindų, pradėtų 1517 metais daktaro Martyno Liuterio. Pats Liuteris nenorėjo, kad tos pakraipos nariai vadintųsi liuteronais, tačiau tas pavadinimas prigijo. Šveicarijoje, Rytų Europoje ir Vokietijoje įsitvirtino pavadinimas evangelikas liuteronas. U. S. A. liuteronų bažnyčia vadinama Lutheran Church, o jos nariai — lutherans.

Šveicarijos Reformacijos įsteigtos 1518 Ulricho Zwingli, patvirtintos ir pagilintos prancūzų reformatoriaus Jono Kalvino pasekėjai vadinami kalvinistais, evangelikais - reformatais arba presbyterionais. Presbyterionai įvedė savo bažnyčioje santvarką, pagal pirmųjų krikščionių pavyzdį, pripažįstančią "presbyterius", arba parapijos vyresniuosius, kurie rūpinosi parapijos disciplina ir pan. Presbyterionizmas prasidėjo Anglijoj, ypatingai Škotijoje. Mūsų lietuvių reformatų bažnyčioje tokiais presbyteriais galima laikyti kuratorius.

Pavasaris Biržų piliakalnyje...

Evangelical and Reformed Church Amerikoje nėra identiška su evangelikų - reformatų bažnyčia Europoje. Ta bažnyčia atsirado Amerikoje. Ji buvo įkurta, kai labiausia 19 šimtmečio emigrantai evangelikai, t. y. nariai "Der Evangelischen Kirche in Deutschland" ir reformatai susijungė į vieną synodą. Reikia priminti, kad Fridrichas Wilhelmas III 1817 metais Prūsijoje sujungė Liuteronus ir Reformatus į "Preusische Union", arba "Die Evangelische Kirche Deutschlands". Tos bažnyčios nariai buvo vadinami tiesiog "evangelikais". Daugelis jų emigravo. Emigravo ir reformatai vokiečiai. Čia, kaip buvo pasakyta, šitie nariai įkūrė bažnyčią — "Evangelical and Reformed Church".

Parodykime jiems kelią...

12 KLAUSIMAS: Koks yra liuteronų bažnyčios administracinis susitvarkymas?

ATSAKYMAS liuteronų kunigo Anso Trakio: Nepriklausomoje Lietuvoje buvo dvi liuteronų Bažnyčios vadovybės: a) Didžiojoje Lietuvoje **vyriausias ev. liuteronų organas buvo** Lietuvos Evangelikų Liuteronų **Konsistorija. Jai priklausė** trys tautiniai **Synodai:** lietuvių, vokiečių ir latvių. Tiems Synodams vadovavo tautiniai Senjorai — kunigai.

b) Klaipėdos Krašte buvo Klaipėdos Krašto Evangeliškoji Konsistorija, kuriai vadovavo Generalinis Superintendentas.

Išeivijoje 1949 m. susidarė Lietuvių Evangelikų Liuteronų Vyriausioji Bažnyčios Taryba. Jos pirmininkas yra kartu ir Senjoras. Vykdomasis organas yra Lietuvių Ev. Liuteronų Vyr. Bažnyčios Tarybos Prezidiumas, susidedąs iš Senjoro, Vice-senjoro ir Generalinio sekretoriaus. Šioji Lietuvių Ev. Liuteronų Bažnyčia yra pilnateisis Pasaulio Liuteronų Sąjungos (LWF) narys.

13 KLAUSIMAS: Koks yra lietuvių reformatų bažnyčios administracinis susitvarkymas?

ATSAKYMAS kunigo Povilo Dilio: Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčia yra tąsa taip vadinamos "Unitas Lithuaniae", kuri buvo įsteigta 16-to šimtmečio viduryje Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštijoje, Vilniuje. Unitas Lithuaniae santvarka yra grynai synodinė ir remiasi šiais pagrindais: VYRIAUSIOJI BAŽNYČIOS VALDŽIA YRA SYNODAS, kuris renkasi kartą per metus. Ypatingais atsitikimais galima šaukti nepaprastą Synodą. Trumpai tariant, Synodas yra lyg SEIMAS. Iki 1918 m. visoje Unitas ir iki 1939 m. — lenkų okupuotame Vilniuje Synodą sudarė dvasininkai (kunigai, diakonai), kuratoriai ir parapijų atstovai. Synodas vyko dviejuose etapuose:

a) **bendras, viešas susirinkimas,** kuriame be balsavimo teisės galėjo dalyvauti svečiai bei visi reformatai. Šios Synodo dalies uždavinys buvo išklausyti pranešimų Kolegijos, dvasininkų, parapijos atstovų, diskusijų, apsvarstyti pasiūlytus kanonus, memorialus ir panašius parapijų bei bažnyčių reikalus;

b) **uždaras susirinkimas,** taip vadinamas "Sinedrionas". Šį pavadinimą mūsų protėviai perėmė iš Biblijos "San hedryn", t. y. vyriausias teismas. Sinedriono kompetencijoje buvo dvasininkų paskyrimas, jų perkėlimas, kuratorių rinkimas, rinkimas narių į Kolegiją, biudžetiniai nutarimai, patvirtinimas kanonų, memorialų. Sinedrioną sudarydavo kuratoriai; čia parapijų delegatai negalėjo dalyvauti. Dvasininkai posėdžiaudavo atskirai ir jų nutarimai būdavo patiekiami sinedrionui. Gi sinedrionas galėjo tuos nutarimus priimti arba atmesti arba pakeisti. Dog-

matiški klausimai visuomet pirma būdavo sprendžiami dvasininkų sesijoje. Bet reikia pabrėžti, kad, bendrai imant, bažnyčia buvo ir yra surišta su Ženevos Reformacijos mokslu ir net Synodas negalėjo daryti pakeitimų ev. ref. Bažnyčios dogmose ir simboliuose.

Nepriklausomoje Lietuvoje nuo 1918 m. reformatų Bažnyčia nuėjo truputi kitokiais, demokratiškesniais keliais. Nenutraukdama ryšių su okupuotame Vilniuje likusia Bažnyčia, ji sudemokratino savo santvarką. Visų pirma — buvo pradėta rinkti į kuratores moterys, vėliau — beveik visai panaikintas sinedrionas, pakeičiant jį į "uždarą kuratorių posėdį". Šis posėdis buvo skiriamas išimtinai asmeniškiems reikalams. Beveik visi reikalai buvo spren džiami viešai Synode. Čia buvo aptariami kanonai ir memorialai. Kunigai kuratorių posėdyje nedalyvaudavo.

Tokia pat tvarka išsilaikė ir tremtyje, tik su tuo skirtumu, kad uždarame kuratorių posėdyje dalyvauja ir kunigai.

Iš parapijos narių renkami kuratoriai turi rūpintis Bažnyčios gerove, jie yra Synodo renkami iki gyvos galvos. Kuratorių urėdas prasidėjo Unitas Lithuaniae 1636 metais.

Synodo išrinktoji KOLEGIJA tvarko bažnytinius reikalus laikotarpyje tarp Synodų. Ji yra renkama trims metams. Kolegija — tai vykdomasis organas. Jei Synodas yra lyg seimas, tai Kolegija — lyg vyriausybė. Kolegiją sudaro viso 8 asmenys: Prezidentas (renkamas tik iš pasauliečių), Vice-prezidentas (dvasiškis — Generalinis Superintendentas ex officio), trys pasauliečiai ir trys dvasininkai. Okupuotame Vilniuje nuo 1926 m. pavadinimas Kolegija buvo pakeistas į Konsistoriją.

Kiekvienas žmogus gauna du auklėjimus: tą, kurs jam duodamas ir tą, kurį jis pats sau duoda. Šis pastarasis yra svarbesnis. **Gibbon.**

Dideliuose dalykuose žmonės rodosi taip, kaip pritinka rodytis. Mažuose — tokiais, kokiais jie yra. **Chamfort.**

Laimė gimė dvynuku. **Byron.**

Liet. Stud. Evangelikų D-ja 1930 m.

Iš kairės dešinėn, sėdi: Variakojytė, A. Pipinaitė, D. Yčaitė, M. Kūjus, H. Jakubėnaitė, E. Januševičiūtė. Stovi: O. Dubraitė, A. Šernas, P. Šimukėnas, V. Variakojis, M. Pavinkšnytė, P. Puodžiūnas, Dilys, M. Frankas, O Ruplėnaitė, Vymeris, A. Klybaitė, P. Vaškys, U. Bruzdeilinaitė ir Vymeris.

KRONIKA

Kronikos skyriaus vedėjas – kuratorius dr. JOKŪBAS MIKELĖNAS
Adresas: 1648 S. Albany Ave, Chicago, Illinois, U.S.A. Tel. LA 1 – 2333

AR TU SU MUMIS?

Lietuvių patarlė sako: "Dirbk, **tada** ir Dievas tau padės". Panašaus principo laikosi ir amerikiečiai — jie pirmiausia laukia, kad darbu būtų įrodoma, jog esi paramos vertas, o tik tada mielai ir duosniai paremia.

Todėl ir Mūsų Sparnų organizatoriai 1950 m. gruodžio mėn. nepradėjo darbo nuo žurnalo rėmėjų būrelio steigimo, o pirmiausia sukūrė patį žurnalą ir jau virš trijų metų sunkiai dirba spaudos darbą, kad pačiais darbo vaisiais įrodyti, jog mūsų spauda yra **reikalinga,** jog ji yra **verta egzistavimo,** jog ji verta ir **paramos.**

Žurnalo Redakcija, Administracija ir visi Bendradarbiai bei Talkininkai spaudos darbą dirba iš idėjos, veltui, bet gi spaustuvės, ekspedicijos ir panašias išlaidas padengti privalome. Žinome visi, kad net didieji lietuvių laikraščiai vien iš prenumeratorių išsiversti negali, todėl jie ruošia piknikus, koncertus, vakarus ir taip savo finansus sustiprina. Negana to, jie turi daugybę skelbimų, dar gi — nuoširdžių rėmėjų bei duosnių mecenatų. Taigi, jei didiesiems laikraščiams yra raikalinga parama iš šalies, tad tuo labiau ji yra reikalinga ir mūsų žurnalui.

Todėl dabar, žurnalo trijų metų sukaktuvių proga, mes kreipiamės į jus, Mieli Skaitytojai, su prašymu paremti savąją spaudą, stojant į pradedamą organizuoti Mūsų Sparnų RĖMĖJŲ BŪRELĮ. Mes čia aukojame be atlyginimo šimtų šimtus darbo valandų, kad tik savoji spauda gyvuotų, o Jūs, mieli Broliai ir Sesės, paremkite savo žurnalą **nors vienos dienos uždarbiu per metus.**

Geradarių pavardės ir jų aukos bus skelbiamos viešai žurnale, kad ir kiti, matydami Jūsų kilnų darbą, galėtų Jūsų pavyzdį pasekti. Sąrašus pradėsime skelbti nuo sekančio numerio.

Aukas prašome siųsti nedelsiant šio žurnalo iždininko adresu:

MŪSŲ SPARNAI,
Mr. Jonas Gerulis,
4428 S. Western Av.,
Chicago 9, Ill., U. S. A.

Jums nuoširdžiai dėkojame:

Kun. Stasys Neimanas,
Liet. Ev. Ref. Bažnyčios
Superintendentas.

Kun. Povilas Dilys

Žurn. Eugenijus Gerulis,
Mūsų Sparnų Redaktorius.

BŪK DĖKINGAS VIEŠPAČIUI UŽ
GALĖJIMĄ DUOTI...

A. A. MOK. JURGIS KUTRA

Jurgis Kutra gimė 1890 metais Šniurkiškių kaime, Biržų valsč. ir apskr., ūkininko šeimoje. Jis lankė Biržų pradžios ir Bauskės vidur. mokyklą. Įsigijo mokytojo teises, trumpą laiką mokytojavo Žagarės pradžios mokykloje. I-jo pasaulinio karo metu buvo mobilizuotas ir išsiųstas į Rusiją. Iš kariuomenės dėl sveikatos paliuosuotas, lankė Vokietaičio surengtus mokytojams kursus Voroneže.

Pasibaigus karui, grįžo į Lietuvą, trumpą laiką dirbo kaip pradžios mokyklų inspektorius. Susiorganizavus Biržuose "Saulės" progimnazijai, stojo į ją mokytojauti. Šiam mokytojo — pedagogo darbui jis pasiliko ištikimas ligi ištrėmimo į Sibirą. Darbas pradžioje buvo labai sunkus, nes visko trūko: tinkamų mokytojų, patalpų, vadovėlių ir visų kitų mokslo priemonių. Progimnazija vėliau virto gimnazija, išlaikoma apskrities savivaldybės, o nuo 1924 metų. Švietimo Ministerijos.

Visą laiką J. Kutra dėstė gimnazijos aukštesnėse klasėse lietuvių kalbą ir Lietuvos bei pasaulinę literatūrą.

J. Kutra buvo Pedagogų Tarybos sekretoriumi, o nuo 1925 m. buvo paskirtas gimnazijos vicedirektorium ir tose pareigose pasiliko iki 1941 m. Statant Biržuose naujas gimnazijai patalpas, teko nemažai ir jam, kaip gimnazijos vicedirektoriui, prisidėti savo darbu ir rūpesčiu prie statybos priežiūros. Per 22 mokytojavimo metus mok. Kutra stengėsi įkvėpti savo mokiniams lietuvių kalbos ir tėvynės meilę, pažadinti kiekviename estetinius jausmus, apšarvuoti kiekvieną jaunuolį ne tik mokslo žiniomis, bet ir išugdyti iš jų tvirtas asmenybes. J. Kutrai sekėsi su savo auklėtiniais gerai sugyventi.

Visa eilė Biržų gimnazijos abiturientų baigė aukštuosius mokslus ir tapo įvairių rūšių specialistais. Keletas iš jų prasimušė ir į pirmąsias Lietuvos kultūrininkų bei visuomenininkų eiles.

Grupė "Martyno Yčo" gimnazijos lietuvaičių 1918 m. pavasarį Voroneže prie savo bendrabučio. Stovi iš kairės ketvirtoji Puodžiūnaitė, penktoji Mikelėnaitė. Sėdi iš dešinės šeštoji Laucaitė.

Iš mok. J. Kutros auklėtinių nemaža turime ir mes aktingų bažnyčios veikėjų tarpe. Paminėkime tiktai prof. V. Jakubėną, inž. H. Pavilonį, Kolegijos sekretorių P. Bružą, "Mūsų Sparnų" redaktorių E. Gerulį ir kt. Iš mok. J. Kutros mokinių tarpo pažymėtinas yra Bernardas Brazdžionis, kuris yra geriausiu Lietuvos poetu.

Mok Kutra nepasitenkino vien mokytojo darbu. Jisai per visą laiką aktyviai talkininkavo prof. Balčikoniui, padėdamas surinkti medžiagą lietuvių kalbos žodynui. Kiekvienas jo mokinys būdavo įpareigotas užrašyti į atskirą kortelę tam tikrą retesnį išgirstą žodį ar posakį, o jau Kutra tūkstančius tokių kortelių pasiųsdavo žodyno redakcijai.

Tuo metu visų buvo juntamas pasaulinės literatūros, ypatingai klasikų, taip pat ir dramos veikalų, trūkumas lietuvių kalba. Kas buvo išversta, buvo išsemta ar jų kalba buvo nusenusi. Šioje srityje mok. Kutra taip pat yra išvaręs didelį barą. Jisai įtraukdavo savo mokinius į vertimų talką, paskirdamas kiekvienam po kelioliką puslapių išversti. Mokiniai išversdavo jiems skirtą dalį, o Kutra taisydavo kalbą, kartu aiškindamas mokiniams jų daromas klaidas, ir vertimus derindavo, redaguodavo. Iš mok. Kutros redakcijos pasirodė pirmą kartą lietuvių kalba Shakespearo "Otello", "Venecijos Pirklys", Dickenso "Dovidas Koperfieldas", Servanteso "Don-Kichotas", Rubakino "Šiaurės Ledjūryje". Čia paminėtus ir kt. vertimus išleido Kultūros Draugija, Spaudos Fondas, Šv. Kazimiero Draugija. Daugelis vertimų nebuvo suspėta išleisti ir liko Biržuose, jų likimas nežinomas. Mok. Kutra taip pat redagavo kartu su direkt. A. Juška leidinį Biržų gimnazijai atminti, pavadintą "Biržų Gimnazija".

Mok. J. Kutra priklausė Mokytojų Prof. Sąjungai. Jam dažnai teko vesti kovą su kartais gerokai įsiliepsnojančių klerikalų užpuolimais. Jam tekdavo savo plunksna tokius puolimus atremti. J. Kutra aktyviai reiškėsi savo straipsniais ir vietinėse "Biržų Žiniose", kurios buvo redaguojamos dr. J. Mikelėno, pasisakydamas įvairiais vietos ir Lietuvos švietimo aktualiais klausimais.

Jurgiui Kutrai rūpėjo ir vietos suaugusios visuomenės kultūrinimas, o šiam tikslui daug patarnauja geras teatras, kultūringos pramogos. Nuo pat pirmųjų Nepriklausomos Lietuvos metų, Kutra aktingai įsitraukė į Biržuose įsisteigusią Dailės Draugiją — Mūzą. Čia aktingai reiškėsi ir aktorius Borisas Dauguvietis, tuo metu gyvenęs Biržuose. Iš kitų Mūzos darbuotojų paminėtini: mok. Dilys, Konstantinas Kregždė, Puodžiūnas, Ramanauskas, Myk. Plepys ir kt. J. Kutra iš pradžių pats vaidindavo, o vėliaus dažniausiai režisuodavo. Jis vertė scenos veikalus bei rūpinosi aktorių taisyklinga lietuvių kalba. Kiekvienas gimnazijos spektaklis neapsiėjo be jo pagalbos, kaip režisoriaus. Režisuoti jį kvietė ir vietos šauliai, skautai ir kt. organizacijos.

Kaip jau pradžioje minėjome, Kutra, buvo aktyvus mūsų bažnyčios narys, kuratorius, ilgus metus buvo Kolegijos gen. sekretorius.

Kutra buvo vedęs mok. Aleksandrą Mačiukaitę ir augino trejetą vaikučių.

Žiaurusis Lietuvos okupantas nepagailėjo ir šio ramaus kultūrininko. Jau per pirmuosius 1941 metų birželio mėn. vežimus, Kutra buvo NKVedistų suimtas ir išgabentas į Sibirą. Jisai buvo perspėtas slėptis, bet atsisakė tai daryti, aiškindamasis, jogei nieko nėra pikta padaręs, kodėl turėtų būti persekiojamas ir areštuojamas. Jo šeima tuo metu išvengė trėmimų, bet vėliau buvo ir A. Kutrienė su dukra Dalia išvežtos ir trėmime žuvo. 1947 m. buvo gautas pranešimas jog jisai 1943 m. kovo mėn. ištrėmime mirė. Tebūna jam lengva Sibiro šaltoji žemė, nušlakstyta lietuvių kankinių krauju. J. K.

Palaidi Prisiminimai Apie Julių Janonį

Rašo M. Karaša

Ponios Emilijos Railienės, Juliaus Janonio sesers paskatintas, rašau keletą prisiminimų apie Julių iš mokyklos laikų. Praėjo lygiai keturiosdešimt metų, kai palikau mokyklos suolą. Gyvenimo blaškytas ties Karpatų papėde, kaipo I-mo pasaulinio karo fronto dalyvis, Sibiro taigose bridęs gilų sniegą, kaipo kovotojas su ginklu prieš bolševizmą ir kaip tremtinys, 1920—21 ir 1940—41 metais bolševikinį paniekinimą ir persekiojimą pergyvenęs ir pagaliau 2-jo pasaulinio karo pasėkoje tremtinio dalią tebenešąs — ką galėčiau tikslaus ir sistemingo prisiminti?! Bet pareiga prisidėti prie gabaus kultūrininko ir kovotojo dėl žmogaus socialinių teisių iškėlimo skatina sukaupti mintis ir pagyventi jaunuoliškojo gyvenimo atkarpoje.

Kartu su Juliu Jononiu mokiausi Biržų Vidurinėje mokykloje. Jį prisimenu kaip tykų, ramų, visuomet pasirengusį kaip gali ir išmano savo draugui pagelbėti moksleivį, turėjusį labai didelių gabumų moksle.

Nesu pastebėjęs Juliaus bet kurioje nors triukšmaujančių mokinių grupėje. Per pertraukas dažniau jį matydavau klasėje prie lentos, kuriam nors mokiniui bedėstant matematikos uždavinį ar teoremą arba nušviečiant rusų kalbos neaiškumus. Ne tik, kad jis nieko neužkabinėdavo, bet, kurio nors nenuoramos užkluptas, nevisuomet sugebėdavo apsiginti. Nuo tokių jis skubiai traukdavosi.

Dėl visose mokymosi srityse gabumų mokiniai Julių praminė "Saliamonu". Spręsdamas matematikos uždavinius ir teoremas, jis mėgdavo naudoti savo sprendimo būdus. Dėl tos savybės aritmetikos ir geometrijos mokytojai jį nelabai mėgdavo. Geometrijos mokytojas, Juliui baigus teoremos įrodymą, visuomet pastebėdavo: "a v knižke ne tak napisano". Julius tuojaus pakartodavo žodis žodin kaip vadovėlyje.

Iš mokyklinių ribų išeinančioje veikloje, neturinčioje ryšio su jaunuoliško dūkimo ar šposavimo pasireiškimais, Julius buvo aktyvus dalyvis. Mūsų vyresniųjų moksleivių slapta leidžiamame lietuvių kalba laikraštėlyje tilpo ir Juliaus eilėraščių ir šiaip rašinėlių, ke-

Julius Janonis 1915 m. Šiaulių gimnazijoje.

liančių socialines mintis ir nelygybę. Taigi, socializmu domėjosi jau Biržų mokykloje. Kad tai nėra mano asmeninis tvirtinimas, atpasakosiu Prof. Dr. Kun. P. Jakubėno tuo reikalu pareiškimą. Laike Synodo Horneburge, Vokietijoje, kai prisiminėme Biržų laikus mokykloje ir Julių Jononį, profesorius pasakė, kad mokyklos mokytojų viename posėdyje buvo paliestas mokinio Juliaus Janonio nukrypimas į socializmą. Mokyklos baigiamaisiais metais kai kurie rusai mokytojai esą norėję

Julių atestuoti kaip socialistą, nepatikimą carinei valdžiai. Energingas Prof. P. Jakubėno protestas ir kai kurių kitų mokytojų neaiškus tuo klausimu nusiteikimas apsaugojo Juliaus artimą ateitį nuo apsunkinimo tęsti mokslą gimnazijoje.

1915 metų vasario mėnesį sutikau Julių Šiauliuose kaip gimnazijos mokinį. Tuo laiku aš gavau paskyrimą tarnybai Šiaulių pašte valdininku. Dėl artėjančio karo fronto balandžio mėn. kartu su pašto įstaiga pasitraukiau iš Šiaulių į Rytus. Per šį trumpą poros mėnesių laiką su Juliu Janoniu vėl užsimezgė bendravimas. Jo kambarėlyje esame keletą kartų vedę pasikalbėjimus. Tų pasikalbėjimų temos būdavo rimto pobūdžio, nes Julius niekais savo smegenų nemiklindavo. Daugiausia jis sielodavosi socialine žmogaus nelygybe ir carinės valdžios priespauda.

Juliaus Janonio gyvenimo sąlygos čia buvo gana skurdžios. Kambarėlis pačioje pastogėje su vienu nedidoku langu. Ties langu staliukas, apkrautas knygomis, ant jo žibalinė lempa, prie staliuko vienintėlė kėdė. Viduryje kambario geležinis pečiukas, pasienyje gerokai nebenauja geležinė lova, kitame pasienyje ant grindų krūva knygų. Knygų krūvoje ir ant staliuko lengvų romanų ar šiaip pasiskaitymų nemačiau. Neįmant dėmesin mokyklos vadovėlių, čia buvo Dostojevskio, L. Tolstojaus ir kitų rusų ir vokiečių autorių veikalai. Matėsi nežymioje vietelėje ir viena kita brošiūrėlė apie socializmą.

Žinojau, kad Juliaus materialinis apsirūpinimas buvo labai ribotas. Pagrindinis pajamų šaltinis buvo pamokos, duodamos valdininkų ir prekybininkų vaikams. Mano bandymas jį paremti pinigais buvo nesėkmingas. Vėliau netiesioginiais būdais pavyko jį paremti ar tai nuperkant jam rūpimą knygą, sužinotą iš pasikalbėjimų, ar tai pavakarieniaujant valgykloje. Dėl nuovargio ir nedateklių jo fizinis pajėgumas ir sveikatingumas atrodė labai silpnai.

Julius būdavo visuomet užimtas, visuomet susimąstęs. Mokinių mėgiamuose pasivaikščiojimo vietose jo nesutikdavau. Jį galėdavai rasti beskaitantį savo kambarėlyje arba sutikti gatvėje iš kur tai ar kur tai beskubantį. Mudviejų susitikimai būdavo pripuolami ir pasikalbėjimai neplaningi. Taigi, jo planų ir veiklos Šiauliuose daugiau negaliu nušviesti.

1917 metais, vasarą, per draugus pasiekė mane fronto žinia, kad Julius pačiame jaunystės pražydėjime, nebepajėgęs vesti kovą su gyvenimo sunkenybėmis, tragingai nutraukė gyvybės siūlą. Mano manymu, Julius, besirūpindamas socialinių teisių kėlimu, nepasiruošė savo asmeniniame gyvenime sutiktus sunkumus nugalėti. Jis buvo save užmiršęs. Paveiktas lyg ir besirealizuojančių svajonių ir čia pat nusivylęs tiesiamais keliais į jų išsipildymą, Julius, nebesuradęs dvasinės atramos, sugniužo.

(Sekančiame numeryje bus platesnis pačios poeto sesers Emilijos Janonytės Railienės straipsnis "Brolį Julių prisiminus". Red.).

Kartą sėdėjau ant vienos upės kranto Himalajų pašlaitėse. Aš pakėliau vieną gražų apvalą ir kietą akmenuką iš vandens ir jį sutrupinau. Jo vidus buvo visiškai sausas. Susimąsčiau: šis akmuo išbuvo taip ilgai vandenyje, bet vandens jame neradau. Ar ne taip yra ir su žmonėmis Europoje? Ištisus šimtmečius jie supami krikščionybės, tarytum visai pasinėrę jos laiminimuose; jie ten gyvena krikščionybėje, bet krikščionybė į juos neįsiskverbė, ji negyvena juose. Kame kaltė? Tikriausiai ne krikščionybės pusėje, o tik širdžių kietume. Taip man ir nenuostabu, kodėl daugelis žmonių nė negali suprasti kas yra KRISTUS.

Sundar Singh.

Čikagos liet. ev. ref. parap. LABDARYBĖS FONDUI Kalėdų proga aukojo:

Po 10 $ — V. Karosas, M. Vaidyla, Dr. J. Vaitaitis.

Po 5 $ — J. Kučinskas, Dr. J. Motiejūnas, M. Kregždė, P. Bružas, Jokūbas Yčas, P. Kuginys, Dr. P. Tunkūnas, J. Variakojis, M. Tamulėnas jr., Dr. J. Mikelėnas, J. Jakubonis, Dr. J. Šabanas, L. Knopfmileras, J. Dagys Ivaniškių, K. Plepys.

Po 3 $ — S. Dagys, K. Neimanienė, J. Čygas, M. Tilindis.

Po 2 $ — P. Lampsaitienė, J. Trečiokas, M. Plepys, E. Balcerienė, P. Variakojis, J. Kregždė, Prof. Vl. Jakubėnas.

Po 1 $ — P. Kėželis, O. Laumytė, M. Zablockas, O. Dubraitė. Viso 135 $.

Išradėjas JOKŪBAS TREČIOKAS gimė Kiliškių kaime, Papilio valsč., Biržų apskrityje, baigė Biržų miesto progimnaziją apie 1912 metus. Į Ameriką atvyko 1914 m. birželio 22 d. ir ėjo inžinerijos mokslus. 1917 m. vedė Pauliną Pažemeckaitę ir užaugino tris vaikus: Florencę, Vytautą ir Jurgį.

Pirmąjį išradimą atliko 1936 m. ir iki šiol turi 14 išradimų, kurių 12-kai yra suteikti patentai. Savo išradimams gabumą yra paveldėjęs iš tėvo, o ypač iš dėdės Jurgio Trečioko, kuris išrado svarbų instrumentą rusų caro artilerijai, pirmąją linų minimo mašiną ir kt. Bendrai, Trečiokų giminė yra žinoma Lietuvoje kaip pasižyminti gabumais technikoje ir prekyboje. Taip ir J. Trečiokas, turėdamas didelį patyrimą mašinų konstrukcijos srityje, dažnai kaipo ekspertas lanko įvairias vietoves, aiškindamas naujų mašinų operavimą. Šiuo metu jis dirba Scoval Manufacturing Co. inžinerijos departamente, Waterbury, Conn. ir su šeima gyvena Oakville mieste, kurio tvarkytoju jis yra buvęs eilę metų. Ten turi didelę ir gražią rezidenciją, kurioje svečiai visada priimami su tikru lietuvišku vaišingumu. Jo rūpesčio dėka, Amerikos krantus pasiekė apie 20 tremtinių. J. Trečiokas dideliu aktyvumu pasižymi ir lietuvių visuomeniniame darbe, nors į šią šalį atvyko net prieš 40 metų. Jis yra Waterburio ALT'c skyriaus valdybos narys, Sandaros ir SA apskričių pirmininkas, dažnai sutinkamas lietuvių suvažiavimuose — konferencijose, Mūsų Sparnų žurnalo duosnus rėmėjas ir tvirtas protestantizmo reprezentantas.

Iš J. Trečioko gimtojo krašto yra kilę ir daugiau žymių žmonių: iš Vaitkūnų kaimo — prof. dr. P. Jakubėnas, iš Iškonių kaimo — generolas K. Ladyga ir jo dvi seserys, baigusios aukštąjį mokslą — Teodora ir Stefanija, kun. J. Mizaras, J. Trečioko pusbrolis inž. H. Pavilonis, mokyt. O. Pavilonyte. hydrotechnikas K. Januševičius, M. Macys ir kt. Iškonių Šiaulių S-ga ir Radvilos D-jos jaunimas pasižymėjo savo chorais, vaidyba ir kita kultūrine veikla.

ŽINIOS

1955 metais švęsime garbingą 400 metų Lietuvos Reformatų Bažnyčios Jubiliejų. Kad šiam retam ir iškilmingam jubiliejui atžymėti galėtume išleisti atatinkamą Mūsų Sparnų numerį — nuoširdžiai prašome skaitytojų paramos. Rašykite iš anksto žurnalui straipsnius, siųskite Mūsų Sparnų leidimui duosnesnes aukas, nes be Jūsų, mieli skaitytojai, finansinės paramos mes nepajėgsime prideramai šią brangią jubiliejaus šventę atžymėti.

AR JAU ESI MŪSŲ SPARNŲ RĖMĖJAS?

SENŲJŲ KNYGŲ SĄRAŠAS

Atsiliepdama į mūsų atsišaukimą suregistruoti visą senąją spaudą, Emilija Railienė (poeto Juliaus Janonio sesuo) prisiuntė mums savo senų knygų sąrašą. Būtų labai naudinga, jei ir kiti, ypač seniau į Ameriką atvykę, sudarytų pas save turimų senų knygų ir laikraščių sąrašus ir juos prisiųstų Mūsų Sparnų redakcijai.

1. TRUMPAS KATECHIZMAS, Drukawatas isz nauja už pazwalenies Synoda. NITOJOY, MDCCCLXI.

2. Kaimynas Kalendorius 1906. Lietuviams — evangelikams išlaidė Kn. P. Jakubėnas.

3. JONAS KALVYNAS, Jo gyvenimas ir veikimas. Parašė Kun. Jonas Šepetys. M. Kuktos spaustuvė 1909.

4. Evangelikų — Reformatų parapijų įstatai, priimti ir užtvirtinti Vilniaus Synodo, birž. 22 d. 1910 m.

5. SUMMA arba Trumpas išguldimas EWANGELIU ŠWENTU par Wisus metus, dienosie Wienam Diewui, su wala Wiresniuju del pazitka Wierniems didey Kunigistey Lietuwos ir del naminiku pabažnu ant užiwoima namiškia išduotas, o dabar iš nauja su Priedu nekuriu PSOLMU ir GIESMIU perdrukowata. Nitaujoj. MDCCCLXIII.

6. Tamošaus iš Kempes keturios Knygeles apie PASEKIMA KRISTAUS, prasto Draugbrolio lietuwiškai išwerstos ir dabar wėl' iš Naujo išdrukawotos Mete 1898.

7. DWASIŠKA SKARBU KAMARA pirmjaus nuo M. Stepono Pretoriaus Kuningo Zalewedelyje Dalimis išduotos ir Mete 1622, nuo Pono Jono Oranto, į wienas Knygas sudėtos, ir į Druką paduotos, potam su ypatiška Proce, į tikra Dawada sutaisytos nuo M. Martino Sztatiaus, Kuningo iš Danskos.

8. Sutrumpinti Senojo ir Naujojo Testamento nusidavimai. Biržai, 1913.

9. NAUJAS TESTAMENTAS musų Wiešpaties ir Išganytojo Jėzaus Kristaus į lietuwiškaja kalba išwerstas. Berline. 1905.

10. BIBLIJA, tai esti VISAS ŠVENTAS RAŠTAS Senojo ir Naujojo Testamento, į Lietuviškąją Kalbą perstatytas ir devintą kartą atspaustas. Berlyne. 1908.

11. (Taipgi turiu Bibliją aštuntos laidos, spausdintą Berlyne, 1897).

12. GIESMYNAS su maldų priedu Lietuvos evangel.-reformatų vartojimui. 1910.

13. REFORMACIJA arba BAŽNYČIOS ATITAISYMAS per MARTINĄ LIUTERĮ. Kunigas P Drignaitis. Naugatuck, Conn. 1911.

14. A B C KNYGELA del MAŽU WAIKU. NITOJOY, Metuose Pona MDCCLXI.

Šių dienų garbingieji KNYGNEŠIAI — Mūsų Sparnų žurnalo platintojai: A. Nastopka išplatino ir atsiskaitė už 45 egz., P. Šernas išplatino ir atsiskaitė už 30 egz., E. Railienė išplatino ir atsiskaitė už 22 egz. Kiti platintojai dar neatsiskaitė.

Kėdainiuose kalvinų bažnyčia uždaryta, kunigaikščių Radvilų karstai

perkelti į kalvinų kapines. Šakiuose evangelikų bažnyčia uždaryta, Raseiniuose ir Tauragėje evangelikų bažnyčios tebeveikia.

Marija Variakojytė Variakojienė mums rašo: Mes labai dėkingi, kad prisiuntė mums Mūsų Sparnus. Jie labai primena tėviškę Lietuvą. Pažiūrėjus paveikslus, bažnyčios atvaizdus — mintimis sugrįžtam atgal prie tų bažnyčios vartelių, kur įvyko mergaičių konfirmacija... Tai buvo sekmadienį, o antradienį — išvažiavau į Ameriką. Ir nors visa tai įvyko beveik prieš 50 metų — bet tą brangią dieną dar prisimenu labai gerai...

Pasikeitė reformatų Kolegijos adresas. Naujasis Kolegijos Sekretorijato adresas yra šis: Mr. Petras Bružas, 1508 W. Wilson Av., Chicago 40, Ill., USA.

Med. Dr. A. Šabanienė po pusmečio jau grįžta Čikagon baigusi aukštąsias studijas.

Inž. H. Pavilonis užsakė pas skulptorių Jokūbą Dagį prof. dr. P. Jakubėno biustą.

Prieš pusmetį pasirodė vertingas prof. Vaclovo Biržiškos mokslinis veikalas: Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija, pirmoji dalis. Didelė puslapių dalis skirta protestantiškai spaudai.

Dr. M. Devenis liudijo Kersteno Komisijai, pasakodamas apie savo tremtį Rusijoje.

Kun. S. Neimanas pakrikštijo Toronte dr. Jono ir Vandos Šimkevičiūtės Yčų dukras Jonės ir Vidos vardais, o Martyno ir Onos Liubinskaitės Yčų dukrą Loretos ir Valdos vardais. Gi Rokforde — Adomo ir Editos Nausnėnytės Šernų sūnų — Povilo ir Alfredo vardais.

Patariame ir liuteronims ir reformatams įsigyti EVANGELIKŲ TIKYBOS KNYGĄ, kurią patvirtino ir reformatų ir liuteronų bažnytinės vadovybės. Knygą tik už 1 dol. galima gauti kreipiantis į kun. S. Neimaną, 3120 S. Emerald Av., Chicago 16, Ill., U.S.A. Ten pat galima užsisakyti ir Katekizmą, kuris netrukus išeis iš spaudos.

Ev. Reformačių Moterų visuotinas susirinkimas įvyko birželio 5 d. H. Dilienės ir K. Mikelėnaitės bute. Susirinkimą atidarė D-jos pirmininkė p. K. Neimanienė, kuri apgailestavo mūsų moterų didelį pasyvumą mūsų bažnytiniame gyvenime. Apie D-jos veikimą pranešė H. Dilienė. Svarstytas mūsų delegačių dalyvavimas Princetono suvažiavime. Iškelta klausimas dėl įsijungimo į Pasaulinę Evangelikių Moterų Sąjungą ir nutarta tuo klausimu pasiteirauti. Perrinkta valdyba, p. p. Neimanienė, Dilienė, Tilindienė, Usnienė, Guobužienė, Palšienė ir O. Kregždienė. Valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkė K. Neimanienė, vicepirmininkė O. Tilindienė, sekretorė H. Dilienė, sekretorės padėjėja Usnienė, iždininkė M. Guobužienė. Nutarta t. p. apsidėti nario mokesčiu — 3 doleriai metams. Tartasi Synodo ruošimo ūkiniais reikalais. Po susirinkimo buvo suruošta kavutė. Susirinkimas praėjo labai malonioje nuotaikoje. **M. G.**

Dipl. chemikė farmacininkė Dagmara Puodžiūnaitė ir buvęs Lietuvos karininkas **Tadas Jurcys** sukūrė šeimą. Iškilmingos jungtuvės įvyko Čikagoje balandžio 25 d. reformatų bažnyčioje. Jungtuvių apeigas atliko superint. kun. S. Neimanas. Vestuvių pokylis buvo puikiose Evergreen Country Club patalpose, kur dalyvavo virš 100 svečių, jų tarpe kompoz. prof. V. Jakubėnas, pulk. Reklaitis, pulk. J.

Variakojis ir daugelis kitų garbingų asmenų.

D. Puodžiūnaitė yra kuratoriaus Aleksandro Puodžiūno duktė, baigusi Kauno Vytauto Didžiojo U-to Medicinos Fakulteto Farmacijos skyrių chemikės farmacininkės teisėmis. Atvykusi Amerikon ir čia atlikusi 4 metų praktiką, 1954 m. pavasarį išlaikė Illinois valstybinius farmacijos egzaminus, gavo diplomuotos chemikės farmacininkės vardą ir jau dirba savo profesijoje.

Skaitykime ir remkime savąją spaudą. Savos religinės spaudos mes neturime per daug. Tad rūpinkimės, kad nors būtų skaitoam ir remiama tai, ką turime. JAUNIMO RATELIS — lietuvių evangelikų jaunimo laikraštis, įdomus ir gyvo turinio, iliustruotas. Adresas: A. Gintautas, (22c) MENDEN (Rhld.), Gartenstr. 9, Germany.

EVANGELIJOS ŽODIS — lietuvių liuteronų tikybinis laikraštis, dailiai leidžiamas, iliustruotas, aktualaus turinio. Adresas: Rev. A. Trakis, 327 So. La Salle Street, Chicago 4, Ill., U.S.A.

Būtų gerai, kad reformatų ir liuteronų parapijose kunigai bei parapijų valdybos turėtų parinkusios žmogų, kuris rūpintųsi protestantiškos spaudos **platinimu ir jos rėmimu.** Pageidaujama, kad kiekviena parapija turėtų bent po vieną **korespondentą,** kuris palaikytų ryšį su protestantiškaja spauda, siųs damas kronikos žinių. Kad šie du pageidavimai taptų kūnu — laukiama kunigų ir parapijų valdybų impulso.

Foto mėgėjų dėmesiui. Yra numatoma netolimoje ateityje suorganizuoti liet. evangelikų bendrą foto meno konkursą. Nuotraukų turinys: krikščioniškas. Foto mėgėjus raginame iš anksto ruoštis konkursui.

Apdrauskite savo namus, automobilį ir kitą turtą pas lietuvį agentą. Jonas Kutra, 2405 W. 51st St., Chicago, Ill.

PRosp. 6-7238

Aldona Snarskytė, Australijoje, prieš kurį laiką yra išsikovojusi moterų stalo teniso meisterės vardą ir dabar atstovauja Australijos kontinentą tarpvalstybinėse rungtynėse. Paskutiniuoju metu ten įvyko dvejos rungtynės tarp Anglijos ir Australijos. Angliją atstovavo garsiosios dvynukės Rowe, kurios prieš porą metų buvo pasaulio meisterės ir dabar turinčios pasaulyje trečią ir penktą vietas. Australiją atstovavo pirmose rungtynėse buvusi pasaulio meisterė Beregi ir A. Snarskytė, antrose rungtynėse — Bowler ir Snarskytė. Taigi, matome, kad Snarskytė yra nepakeičiama rinktinės dalyvė. — Snarskytė nugalėjo stipresniąją anglę, bet prieš silpnesniąją, išlošusi du kartu po setą, pralošė. Australijos spauda Snarskytę aukštai vertina, daug rašo apie ją, o žurnalai ir laikraščiai mirga jos nuotraukomis. Mums malonu, kad lietuvaitė, dargi duktė biržiečio reformato Emilio Snarskio, taip aukštai iškilo sporte ir garbingai kovoja pasaulinio masto sportininkų tarpe. A. Snarskytė, sekdama savo medikės motinos pavyzdį, irgi pasirinko medicinos mokslą ir sėkmingai studijuoja.

Inž. Liūtas Grinius, neseniai baigęs elektros inžineriją Illinois Technologijos Institute, dabar dirba elektros inžinieriumi Bendik Avation Corparation South Bend, Indianoje.

Prieš pat Velykas Kanadoje, Toronte, mirė pulk. Pranas Kaunas, buvęs Karo mokyklos inspektorius, 9-jo p. pulko vadas, Biržų, Vilniaus ir kitų komendantas.

.... **Jokūbas Šernas** turi pagrindinę rolę iš Europos Amerikon atvežtame filme **Lure of the Sila.** J. Šernas dažnai matomas anglų, prancūzų ir italų filmose.

Povilas Šepetys buvo grįžęs Vokietijon baigti Europoje pradėtų medicinos studijų. Baigęs mediciną ir išlaikęs egzaminus parvyko Amerikon ir čia jau gavo darbą savo profesijoje.

Inž. G. Šernas yra M. Sparnų redakcijos pakviestas perimti žurnalo

Jaunimo Skyriaus vedimą ir tikimą, kad jis šias pareigas perims nuo sekančio numerio.

Kun. St .Neimaną Kolegija įgaliojo rūpintis Katekizmo išleidimu.

Dail. Jokūbas Dagys, gyvenęs Vokietijoje, Anglijoje, Kanadoje, dabar gavo laikiną dviejų metų vizą apsigyventi Amerikoje.

Red. M. Vaidyla sėkmingai darbuojasi už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, eidamas atsakingas pareigas Amerikos Lietuvių Taryboje.

E. Simonaitis iš Europos atvyko su vizitu Amerikon.

Inž. Gytis Šernas, baigęs Kanadoje inžinerijos mokslą, sėkmingai išlaikė diplominius egzaminus. Jo tėvas Petras Šernas yra Kolegijos Įgaliotinis Kanados reformatams.

Aldona Motiejūnaitė baigė medical college of laboratory technique ir nuo birželio mėn. dirba Englewood ligoninės laboratorijoje.

Muz. A. Kučiūnas šiemet švenčia 25 metų muzikinio darbo jubiliejų.

Violeta Yčaitė šią vasarą baigia savo savanorišką karinę tarnybą Japonijoje, kur kaipo bibliotekininkė dirba Amerikos Aviacijos Pajėgose. Grįžusi Amerikon ir paatostogavusi, mano vėl

Baudžiavos laikais statytas Astravo tiltas, kuris užtvenkia Biržų ežero vandenį.

panašiai tarnybai išvykti į Ispaniją.

Nijolė Stanevičiūtė Urugvajuj lanko gimnaziją ir už pasižymėjimą gabumais moksle buvo be egzaminų perkelta į paskutinę gimnazijos klasę. Drauge buvo perkelti be egzaminų dar ir keli vietiniai gabiausieji urugvajiečiai mokiniai.

Prof. Z. Ivinskis, Herderio Instituto pakviestas, Marburge, Vokietijoje, skaitė paskaitą apie protestantizmo laikmetį Lietuvoje ir jėzuitų vaidmenį atstatant nusilpusią katalikybę. Pranešimas buvo paremtas nauja archyvine medžiaga.

Daina Variakojytė, baigusi Almhurst College biologiją ir gavusi Bachelor of Science laipsnį, dabar dirba University of Illinois Medical Center laboratorijoje.

Literatūros almanachas rašo, kad Biržai — poetų šalis. Kad ši tiesa dar nėra pasenusi, matome iš fakto, jog paskutiniųjų metų poezijos premijų laureatai vėl yra du Biržų krašto atstovai, Biržų gimnazijos auklėtiniai, tai Bernardas Brazdžionis ir Leonardas Žitkevičius.

Mindaugas Puodžiūnas, technikas, baigęs Čikagos Techn. College mechaninės braižybos skyrių ir dabar dirba vienoje žymiausių pramonės braižyklų Čikagoje. Atliekamu laiku lanko Illinois Institute of Technology, tęsdamas toliau technikos mokslus ir po kurio laiko savo tarpe turėsime gabų mechanikos inžinierių.

Petras Kuginys, uolus mūsų parapijos narys, po sunkios operacijos baigia pasveikti ir bus su mumis Synodo metu.

Spaudos pasidalinimas.

Mūsų Sparnų redakcijai yra prisiunčiami šie spausdiniai:

Mūsų Vytis, Margutis, Evangelijos Žodis, Laisvoji Lietuva, Paskutinis Trimitas, Sėja, Knygų Lentyna, Tėviškėlė, Jaunimo Ratelis, Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas 1953 m., Lithuanian American Information Center Žinių Santrauka, kun. dr. M. Ka-

volio Parapijos Žinios, Voice, kun. doc. J. Paupero parapijos biuletenis, Usu Sona, Majas Draugs.

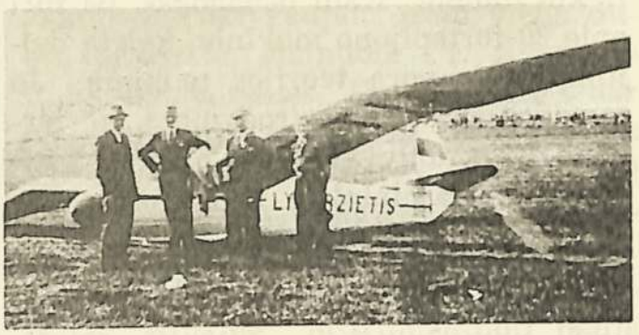

Biržų visuomenės dovana Lietuvos aviacijai — sklandytuvas BIRŽIETIS.

Bendras Čikagos liuteronų ir reformatų jaunimo vakaras buvo suruoštas liepos 3 d. reformatų parapijos salėje. Meninę programą, kuri susidėjo iš tautinių šokių, mišraus choro, vyrų oketo, deklamacijų ir piano solo, vykusiai išpildė "Tėviškės" parapijos jaunimas. Programai vadovavo Viktoras Mieliulis. Į vakarą atsilankė ir jaunimą žodžiu sveikino kunigai: superint. Neimanas, vice - senj. Trakis, doc. Ąuperas; dr. Mikelėnas bei Ziono, Tėviškės ir reformatų parapijų jaunimo atstovai. Buvo palinkėta lietuvių evangelikų jaunimui dažniau surengti bendrus vakarus ir laikytis bei dirbti vienybėje.

Kun. Vyt. Kurnatauskas šiemet švenčia 25 m. kunigavimo jubiliejų.

Pas kun. S. Neimaną galima užsisakyti 1954 m. Synodo nuotraukas.

Dr. J. Mikelėnui sekančiais metais sueis spaudos darbo 50 metų jubiliejus.

Jonas ir Aldona Dagiai susilaukė antrojo sūnaus, vardai — Rimas Albertas.

Vanda Tunkūnaitė ir W. Sherksnis šią vasarą susilaukė pirmagimės dukrelės Lindos.

Dr. Jono Yčo šeima Kanadoje, auginanti dvi dukreles, šį rudenį susilaukė sūnaus, kuriam davė Jono vardą.

Martyno Yčo šeima, taip pat Kanadoje, irgi susilaukė sūnaus, kuriam parinko Martyno vardą. Dabar ši šeima gražiai augina dukrą ir sūnų.

Menininkas Jokūbas Dagys, Kanadoje, jau kelintas mėnuo be darbo, todėl turi pakankamai laiko savo mėgiamai profesijai — dailei. Paskutiniu metu nutapė didžiulį 8 x 10 pėdų altoriaus paveikslą kun. Kosticeno bažnyčiai, dalyvavo Toronto lietuvių parodoje, kur išstatė kelis darbus medyje: skulptūrą "Kristus nutildo audrą ant jūros", "Susikaupęs dainius prie kanklių" ir kt. Netrukus baigs lipdyti prof. dr. P. Jakubėno reljefą. Ruošiasi išdrožti medyje bareljefą paminklą "Žuvusiems už Lietuvos laisvę", kurį žada užsakyti katalikų bažnyčia. Sekančiam jubiliejiniam Mūsų Sparnų numeriui parūpinsime dailininko darbų nuotraukų.

Vilniuje mirė didelis mūsų Bažnyčios veikėjas Petras Karosas, sulaukęs virš 80 metų amžiaus.

Anapus Geležinės Uždangos mirė "Sandaros" redaktoriaus M. Vaidylos motina.

Viktoras Karosas, redakcijos pakviestas, mielai sutiko būti organizuojamo Mūsų Sparnų leidimo RĖMĖJŲ BŪRELIO PIRMININKU.

Jokūbas Trečiokas, ligšiolinis M. S. žurnalo kasininkas iš šių pareigų pasitraukia, likdamas ir toliau administracijos nariu.

Jonas Gerulis, prieš pusmetį iš Kanados persikėlęs Čikagon, J. Trečioko kviečiamas, sutiko perimti iš jo M. Sparnų kasininko pareigas.

Kun. Povilas Dilys, reguliariai laiko pamaldas — sako pamokslus per "Amerikos Balso" radiio stotį.

Kun. P. Dagys rugpiūčio pabaigoje viešėjo Čikagoje.

Žinios iš pavergtos tėvynės. Okupantai Vilniaus reformatų bažnyčią, esančią Pylimo gatvėje, pavertė į miltų sandėlį. Liuteronų bažnyčia Vokiečių gatvėje karo metu buvo sugriauta, o jos griuvėsiai galutinai išardyti. Šios R. katalikų bažnyčios yra uždarytos: Katedra Katedros aikštėje (Stalino aikštėje), Šv. Kazimiero Didžiojoje gatvėje, Šv. Jono prie pašto, Šv. Jokūbo, Šv. Kotrynos Vilniaus gatvėje, Šv. Povilo ir Petro Antakalnyje. Aušros Vartai tebeveikia, bet negalima gatvėje sustojus sukalbėti maldą. Norintieji melstis privalo užlipti į vidų. Už Žaliojo tilto katalikų koplyčia su visu kalniuku pašalinta.

Kompozitorius Vladas Jakubėnas veda aktingą gyvenimą, dirbdamas savo srityje, tiek pedagoginėje, tiek ir kūrybinėje. Kaip pedagogas, jis turi apie 30 fortepijono mokinių, keletą dainininkų ir porą teorijos mokinių. Jo muzikos studijos pasirodyme š. m. birželio 13 d. dalyvavo 26 pianistai, 3 kitataučiai dainininkai ir smuikininkas A. Paukštys, kuris drauge su V. Jakubėnu pagrojo E. Griego sonatos pirmą dalį. Šalia pedagoginio darbo, Vl. Jakubėnas šiame sezone nemažai rodėsi ir koncertinėje estradoje, akompanuodamas dainininkams ir solo skambindamas savo kūrinius. Jam akompanuojant buvo įgrotos trys plokštelės su

Sporto šventė Biržuose 1943 metais. Matome 100 m. bėgimą, prie baigmės — laimėtojas Eugenijus Snarskis (11,5 sek.), toli palikęs savo varžovus: telšiškį J. Žalį ir kt. Tais pačiais metais E. Snarskis tapo Aukštaitijos meisteriu šuolyje į aukštį iš vietos, be to, šuolyje į tolį Lietuvoje turėjo oficialiai trečiąją vietą, tarpmiestinių Šiauliai — Biržai lengv. atletikos rungtynių metu nušokęs virš 6,50 m. Pirmoji vieta priklausė Supronui, antroji — Z. Puzinauskui.

Tremtyje, Vokietijoje E. Snarskis 1945 m. dalyvavo pirmoje Pabaltiečių Olimpijadoje, atstovaudamas Lietuvą krepšinyje ir lengv. atletikoje. Pabaltijo Universitete irgi buvo rinktinės dalyvis krepšinyje ir lengv. atletikoje. Šios nuotraukos kairėje gausių žiūrovų tarpe matome daug pažįstamų veidų, o dešinėje — M. Styrą (balta kepure), Lietuvos 800 m. bėgimo meisterį, irgi Biržų VILKO sportininką.

dainininke Pr. Bičkiene; įgrotų dainų tarpe buvo ir viena Vl. Jakubėno kompozicija: daina "Išsvajotas Karalaitis", Fausto Kiršos žodžiais. Taip pat Vl. Jakubėnui dalyvaujant išėjo viena duetų plokštelė, įdainuota Pr. Bičkienės ir S. Adomaitienės. Netrukus išeis dar plokštelių albumas, kurį, dalyvaujant Vl. Jakubėnui, įdainavo mūsų garsi solistė Vincė Jonuškaitė. Čia irgi įeina viena Vl. Jakubėno daina.

Kūrybinėje srityje šįmet Vl. Jakubėnas užbaigė instrumentuoti naują orkestro veikalą, suitą "Miško Šventė", pagal jo dar Lietuvoje rašytą baletą "Vaivos Juosta". Šis veikalas, parašytas pilnam simfoniniam orkestrui š. m. liepos 14 buvo atliekamas Grant Parko simfoninio orkestro, diriguojant N. Malko ir susilaukė teigiamų kritikų amerikonų laikraščiuose. Be to, per "Margučio" jubiliejinį koncertą š. m. gegužės 2 d. su dideliu pasisekimu praėjo Vl. Jakubėno "Minuetas" iš II simfonijos, diriguotas V. Marijošiaus. "Sun Times" kritikas F. Borowskis itin gerai atsiliepė apie šį kūrinį ir išreiškė pasigailėjimo, kad nebuvo pagrota visa simfonija.

Jokūbas Šernas Romoje statomame filme TROJOS ARKLYS turi vieną iš svarbiausių — Pario vaidmenį.

Nuo pat M. Sparnų įsisteigimo iki šiol žurnalo iliustravimo ir "laužymo" darbus atlieka Eugenijus Gerulis.

Žurnalo korektūrą tvarko Halina Dilienė.

Šį rudenį Toronte įvykusiame Amerikos lietuvių liuteronų Synode buvo sudaryta vykdomoji Valdyba, kurion įeina doc. lic. kun. J. Pauperas, kun. P. Dagys, prof. dr. K. Gudaitis, J. Preikšaitis, R. Brakas ir G. Borchertas. Synodas atskiru nutarimu atžymėjo, kad paskutinės Lietuvos Ev. Liut. Konsistorijos Prezidentas prof. dr. K. Gudaitis, lietuvių Synodo Vice - senjoras doc. lic. J. Pauperas ir Paskutinės Konsistorijos Prokuroras prof. K. Žalkauskas įeina į Synodo Valdybą Lietuvos Evang. Liut. Bažnyčios tąsai išlaikyti (viena vieta dvasiškiui šioje Valdyboje kol kas liko laisva).

Stud. Julius Slavėnas lapkričio mėn. išvyksta į Dėdės Samo kariuomenę.

Š. m. spalių mėn. kuratorių **H. Pavilonio ir P. Bružo** pastangomis šiaurinėje Čikagos dalyje užpirkta nedidelė, bet labai tinkama mūsų parapijai bažnyčia.

Komitetui teks spartesniu tempu pravesti lietuvių reformatų kultūrinio centro įkurdinimui 10.000 dolerių vajų ir baigti surinkti aukas ne tik iš kuratorių, bet ir iš visų lietuvių reformatų.

Atsiųsta paminėti. Vytautas Alantas: SVETIMOS PAGAIRĖS, novelės, apsakymai, feljetonai. Išleido Nidos Knygų Klubas. Rinko ir spaudė 1954 m. Nida Press, 3, Southern Row, London, W. 10. Gt. Britain. 256 psl. Kaina nepažymėta.

Mieli Skaitytojai, pakeitę gyvenamąją vietą, tuojau praneškite savo naują adresą žurnalo administracijai. O taip pat atsiųskite adresus ir savo giminių bei draugų, kurie norėtų būti Mūsų Sparnų skaitytojais.

Kaip matote, šis M. Sparnų numeris turi net 76 puslapių, yra turtingas aktualiais straipsniais bei įdomiomis nuotraukomis. Šalia viso to, kaipo priedą dar gaunate ir vertingą brošiūrą THE EVANGELICAL REFORMED CHURCH OF LITHUANIA. Visa tai paruošti ir išleisti pareikalavo daug darbo, laiko, pasiaukojimo ir lėšų. Gi iš Jūsų, Mieli Skaitytojai, už šiuos du leidinius teprašome atsilyginti bent dviejų dolerių auka. Siųskite aukas šiuo adresu: 4428 S. Western Av., Chicago 9, Ill., USA. Neužmirškime atsilyginti ir už ankstyvesnius žurnalo numerius. Remkime savąją spaudą. Ir nedelskime.

6394

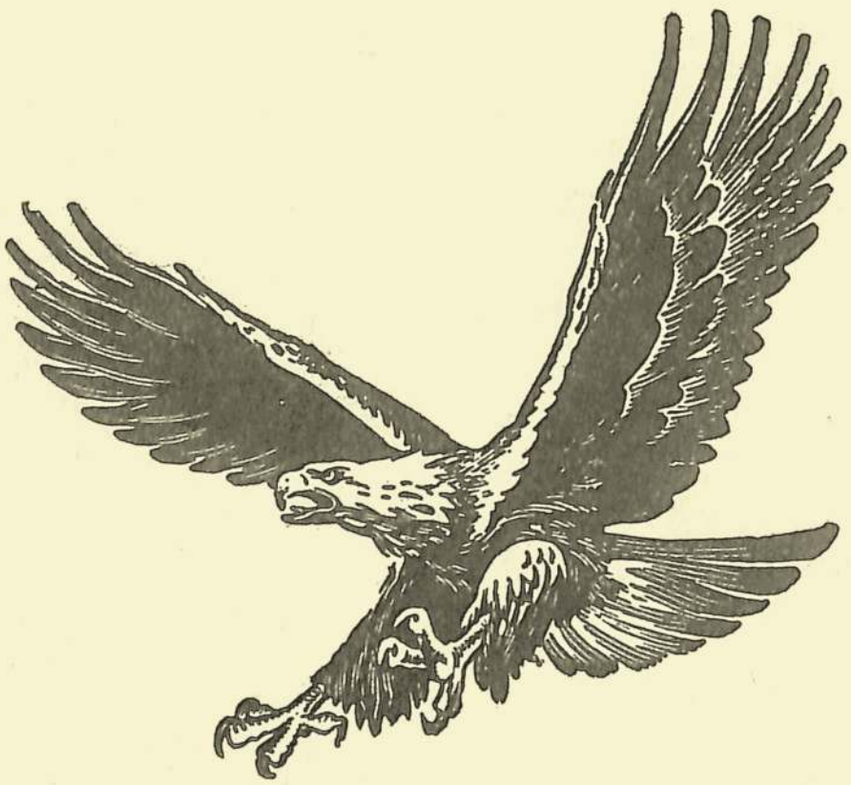

Printed in the United States of America